

Akcijski program za znižanje stroškov in izboljšanje rezultatov poslovanja

Delavski svet je na zasedanju v sredo, dne 14. 2. 1973, sprejel akcijski program za znižanje stroškov in izboljšanje rezultatov poslovanja. S tem se je naša železarna vključila kot eno izmed prvih večjih podjetij v varčevalno gibanje v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. Z akcijo prav vseh zaposlenih za varčevanje potroškov materiala v proizvodnji in drugih službah ter izboljšanje organizacije dela in poslovanja lahko izboljšamo rezultat za okoli 30 milijonov dinarjev ter znižamo vezavo obratnih sredstev za okoli 20 %.

Zakaj je potreben akcijski program

Smo v letu poostrene stabilizacije gospodarstva. To zahteva od vseh zaposlenih v podjetju, da gospodarno obračamo vsak dinar. Večja gospodarnost je potrebna zato, ker težje dobimo kupce za naše izdelke, zlasti take, ki prejeto blago tudi v primeren času izplačajo. To pa povzroča nižjo realizacijo in več potrebnih sredstev za kreditiranje kupcev.

Naše podjetje uvaža neposredno iz tujine ali posredno prek trgovine veliko surovin, raznih drugih materialov in investicijske opreme. Uvoz je potreben za normalen potek proizvodnje. Zaradi devalvacije dinarja se bodo izdatki za ta material povečali. Res je, da se bodo spremenile tudi cene izdelkom, ki jih izvažamo, vendar le za isto blago, za katerega je bilo s pogodbami določeno plačilo v markah (DM), medtem ko bodo za dolarska plačila ostale cene nespremenjene. Vsekakor bodo stroški znatno bolj porasli kot pa realizacija v izvozu.

Povečali pa se bodo tudi stroški energije in prevoza. Nižja realizacija in višji stroški pa pomenijo manj ostanka dohodka. Če želimo doseči vsaj tolikšen ostanek dohodka, kolikor smo ga z letnim planom predvideli,

potem moramo dražji material ekonomičneje trošiti in povečati dohodek še z drugimi ukrepi. Vsaj planirani ostanek dohodka pa nujno potrebujemo, če želimo nadaljevati z zastavljeno akcijo »100 stanovanj letno«, obenem podpreti individualno gradnjo, zagotoviti sredstva za obnovo starih strojev, ki danes povzročajo izgubo, in obenem ostati z osebnimi dohodki vsaj tako visoko, da ne bomo iskali zaposlitve pri sosedu, ker daje ta več. Skratka: akumulacija, za katero gremo v akcijo, mora zagotoviti, da bomo pokrili čim več potreb tako znotraj podjetja kot tudi v kraju, kjer živimo.

Kako doseči izboljšanje rezultatov poslovanja v podjetju

V vsakem podjetju, in tudi v našem, so velike možnosti za znižanje stroškov poslovanja in znižanje vezanih obratnih sredstev. To je možno doseči predvsem:

- z boljšim izkoriščanjem materiala,
- z znižanjem izmečka,
- z boljšo organizacijo dela, ki omogoča boljše izkoriščanje delovnega časa,
- s hitrejšim in kvalitetnejšim vzdrževanjem strojev in naprav,
- z boljšo nego strojev (mazanje, čiščenje itd.),
- s kvalitetnejšimi poslovnimi odločitvami, zlasti v prodaji, nabavi in pri investicijah,
- s hitro dostavo kvalitetnih informacij tistim, ki se na podlagi teh odločajo,

Vrt in gozd

IZ VSEBINE

V prihodnje bolj skladno — Z zasedanja delavskega sveta — Ob dnevu žena — Delo samoupravnih organov enote I — SZDL o kadrih in kulturi — Sindikalna dejavnost valjarjev — Skrb za borce na papirju — Iz dela kolegijskih izvršilnih organov — Slovenske železarn v letu kakovosti — Tehnične izboljšave — Kulturna kronika — Športne vesti

— z zmanjševanjem zalog vseh vrst materialov in polizdelkov,
— z boljšo organizacijsko povezanostjo med posameznimi službami itd.

Zlasti velike rezerve imamo v boljšem izkoriščanju materiala, saj predstavljajo samo stroški materiala prek 60 % vseh stroškov.

Akcijski programi za obrate in službe

Izhodišče za izračun rezultatov prihrankov in izboljšanja rezultatov po obratih in službah so načrtovani rezultati za leto 1973, ki temeljijo na dosežkih preteklega leta in oceni pričakovanj za letošnje.

Za vsak obrat ali službo smo predvideli možnost izboljšanja tistih elementov, pri katerih je mogoče z zavestnim posegom delavcev ali organizatorjev doseči izboljšane rezultate. V vsakem obratu ali službi so lahko ti različni.

Livarna bi npr. izboljšala planirani rezultat poslovanja za leto 1973 za 2,8 milijona dinarjev, če bo:

1. povečala planirano »pokritje« za 2,5 %, s tem da bo prodala več takšnih izdelkov, ki prispevajo več k akumulaciji (dobičku),
2. planirani izmeček zmanjšala za 0,8 odstotka,
3. zmanjšala porabo režijskih materialov v primerjavi s planom za 0,5 %.

Poleg izboljšanja rezultata pa livarna, s tem da zniža vezavo nedovršene proizvodnje, zmanjša potrebo po obratnih sredstvih. Tako kot je prikazano za livarno, so izdelani plani tudi za druge obrate in skupne službe.

Kako uresničiti zastavljene cilje

Akcijski program, ki ga je sprejel DSP, postavlja cilje ter nakazuje možnosti in

potek, kako te cilje doseči. Vodstva obratov bodo skupaj z delovodji, tehnologi in delavci izdelala načrt konkretnih ukrepov (v svojem obratu in na delovnem mestu), ki bodo potrebni, da se dosežejo planirani cilji.

Z načrtovano akcijo sovпада tudi akcija leta kakovosti. Predvidene naloge in njih izvršitev bodo prav tako omogočile doseganje boljših rezultatov.

V akcijo pa bomo vključili tudi službo za racionalizacije in tehnične izboljšave, ki bo konkretne ideje in prispevke, ki bodo v akciji uresničeni, obravnavala in jih nagradila po pravilniku.

Analitsko planska služba bo vsak mesec izdelala pregled za vsak obrat, kako se akcijski plan uresničuje.

Zaključek

Z akcijskim programom smo si zastavili veliko nalogo, ki pa je, ob prizadevanju prav vseh, dosegljiva. Z uresničitvijo akcije bi ob takih pogojih na trgu, kot smo jih upoštevali pri izdelavi letnega plana, povečali planirani rezultat. V primeru slabših pogojev, ki se letos obetajo, pa bi zagotovili doseganje planiranega rezultata.

Z razliko med dobičkom, ki ga predvideva letni načrt, in tem, ki ga bomo z akcijskim načrtom dosegli, bodo razpolagale enote sorazmerno z deležem, ki ga bodo prispevale k izboljšanju. Ta sredstva bodo lahko uporabile za nove naložbe v okviru srednjeročnega plana naložb v podjetje ali v družbeni standard.

Uresničitev akcijskega programa pa bo tudi prispevek naše delovne skupnosti k stabilizaciji.

Janez Žnidar

V PRIHODNJE BOLJ SKLADNO

Pred nedavnim je občinska konferenca ZKS z idejno politično oceno izhodišč bodočega družbenoekonomskega razvoja občine »odprla« javno razpravo o predlogu srednjeročnega razvojnega načrta občine Ravne do leta 1975. Predlog še ni popoln, saj mu manjka tako imenovani družbeno socialni del, vendar tudi tega sestavljavci že pripravljajo. Ne zaostaja zaradi manjšega pomena, marveč zato, ker se je doslej vendarle načrtneje in bolj povezano razvijal kot gospodarstvo, zato ima to prednost, da bo moč nekatere že zastavljene cilje s tega področja vnesti kar v sedanji načrt.

Drugi načrtneje in zato hitreje

Številni primerjalni podatki o gospodarskih gibanjih v občini v letih 1965—1970 in v SRS so prepričljivi in zgovorni: v primerjavi z drugimi občinami smo nazadovali. Ali drugače rečeno: druge občine so se v preteklem srednjeročnem obdobju razvijale hitreje od naše občine. Zelo prepričljiv je podatek, da smo bili leta 1962 po razvitosti na 7., 1968 na 15., 1970. leta pa na 19. mestu v razporednici slovenskih občin. Za to strmo »drsenje« na lestevici razvitosti slovenskih občin je brez dvoma več vzrokov in jih ni mogoče iskati le pri sebi. Med drugim so bila leta po reformi

»suha« za vso bazično industrijo, ki v občini pač ustvarja blizu 80 % vsega dohodka. Očitno je, kaj se v takem primeru zgodi z osebnimi dohodki (kupna moč), izgradnjo stanovanj in nasploh z družbenim standardom ter z zaposlovanjem, ki ni moglo zaposliti niti naravnega prirastka v občini.

Poleg enostranske gospodarske razvisti občine, ki je dala pečat tudi nekaterim drugim občinam (Jesenice, Trbovlje), je tipična tudi tehnološka nepovezanost gospodarstva. Čeprav so bile možnosti za tesnejšo gospodarsko in tehnološko povezanost v zaokrožen sistem, očitno zavoljo pomanjkljivega družbenega usmerjanja nihče ni določil nosilca takega povezovanja. Morebiti ga je bilo tudi nesmiselno iskati, saj je to bila očitno železarna. Toda to, kar je logično, ni zmerom tudi uresničeno. Nedvomno pa je toliko zamujenega, da ne bo mogoče doseči vsega, kar so dosegli drugi s predelavo našega jekla, svinca in lesa.

V razpravi je bilo slikovito rečeno, da smo si črn ovrtnik sami nadel, da pa je napočil čas, ko bi se bel ovrtnik podal tudi delavcem Mežiške doline. Simbolika z ovrtnikom graja nizko predelavo, delo torej, ki ni tako težko in črno. Ali drugače rečeno: oče rudar in jeklar morata zagotoviti svojim sinovom in hčeram v večji

meri delo za stroji. Žulj in znoj moramo z znanjem in s fizično lažjim delom oplemenititi sami v dolini in regiji.

Vzroke za počasnejšo rast občine od drugih (tudi vseh treh sosednjih) bi strnil v naslednje točke:

1. Enostranska struktura gospodarstva ter velika občutljivost bazične industrije na nihanja v jugoslovanskem gospodarskem prostoru.
2. Nizka stopnja predelave lastne surovine in slaba povezanost gospodarstva.
3. Poslabšanje surovinske osnove v rudniku Mežica.
4. Premalo kadrov nasploh zlasti pa smelih in sposobnih ter usodno vezanih na tovarne in dolino.

Razvojni cilji in načrti

Vzroki za zaostajanje občine za drugimi, ki smo jih pred tem strnili, so pravzaprav izhodišče za načrtovanje bodočega razvoja občine. Ne bi ponavljal vseh izhodišč, nekatere pa bom vseeno skušal razčleniti.

1. Občina Ravne kot gospodarsko najmočnejša v regiji mora postati nosilec povezovanja in razvoja kovinske predelovalne industrije. Za železarno velja, da je najmočnejši gospodarski in kadrovski potencial, zato ji pripada zelo jasna funkcija.

2. V občini moramo doseči 7,5 % poprečno letno stopnjo rasti družbenega proizvoda — sedaj 3,2 %.

3. Družbeni proizvod naj bi bil letno za 21,1 % večji (SRS 16,4 %).

4. Produktivnost naj bi rasla poprečno letno za 18 %.

5. Število zaposlenih povečati za okoli 200, kar je za 2,1 % — SRS 1,7 % letno, med temi bi morali biti 2/3 delovnih mest za ženske.

6. Kvalifikacija novo sprejetih bi morala biti bistveno boljša (45 % KV, 20 % SŠ, 9 % VS in VSS). Sedanja struktura odstopa navzdol za en do večkrat.

7. Spremeniti gospodarski sestav, tako da se bo povečala predelava lastne surovine in da se bo povečal delež terciarnega sektorja — trgovina, promet, gostinstvo, turizem, uslužnostna obrt.

Industrija se bo tehnološko in organizacijsko trdneje povezala. S 75 % družbenega proizvoda letno pa bo še vedno daleč prevladujoča gospodarska veja.

Predlog razvojnega načrta občine je na zelo pomembno mesto postavil človeka in njegovo razvojno funkcijo. V zvezi s tem bo potrebno v vseh delovnih organizacijah vnaprej načrtovati potrebne kadre, že zaposlenim pa omogočiti, da si manjkajočo izobrazbo pridobijo, kajti razvoj je načrtovan za človeka — za njegov boljši jutri, ki ga bo mogoče doseči le z izobraženimi, sposobnimi in dovolj zavzetimi kadri.

Ko govorim o izobraževanju kadrov, pa mislim tudi na njihovo pravilno zaposlitev tedaj, ko so že v delovni organizaciji, ne primerne medosebne odnose in na ustrezno kulturno ozračje v občini, ki kader privablja in zadrži ali pa odbije. Bolj bo treba skrbeti tudi za čistost okolja, v katerem živimo, saj je okolje pomemben privlačni faktor ali pa se ljudje v njem čutijo ogrožene in ga zapuščajo.

Čeprav je načrt pisan za obdobje 1970 do 1975, vsebuje nekaj dolgoročajših rešitev, zato bi ga bilo narobe omejevati ali

Zasedanj delavskega sveta tovarne

Februar je za samoupravne organe v tovarni mesec, ko je navadno potrebna njihova največja aktivnost, saj v tem mesecu razen zaključnega računa sprejemamo tudi gospodarski načrt za tekoče leto.

Na zasedanju, ki je bilo v začetku meseca februarja, je delavski svet razpravljal o predlogu gospodarskega načrta in akcijskem programu za letošnje leto, obravnaval pa tudi predlog za povišanje in določitev amortizacijskih stopenj za osnovna sredstva. Na zasedanju 22. februarja pa je razpravljal o zaključnem računu za lansko leto, o predlogu razdelitve sredstev ostanka dohodka po zaključnem računu, predlogu za dopolnitev in usklajenitev samoupravnega sporazuma in spremembah na osnovnih sredstvih tovarne.

Gospodarski načrt za leto 1973

Predlog je vseboval vse sestavine gospodarskega načrta, tudi plan proizvodnje, prodaje in izvoza, čeprav so ti na delavskem svetu že bili sprejeti. Smo pa že po potrditvi sprejeli obveznost, da bomo železarni Store dobavili več količino gredic, kot smo prvotno računali. Zato je bilo treba obseg skupne proizvodnje surovega jekla povečati od prvotno planiranih 180.000 na 195.000 t. Povečano količino surovega jekla pa bo v topilnici možno doseči z uvedbo četrte izmene. Zaradi tega je bilo za ta obrat treba povečati število zaposlenih za dodatnih 15 delavcev. Vzporedno s povišanjem skupnega obsega proizvodnje se je povišala tudi realizacija, ki je za letošnje leto planirana v višini 805 milij. din.

Plan osebnih dohodkov je izdelan na podlagi stabilizacijskih ukrepov, ki jih je treba doseči tako v gospodarstvu kakor tudi v vseh drugih družbenopolitičnih strukturah. Upoštevajoč taka izhodišča se za leto 1973 planirajo povprečni OD na zaposlenega v višini 2250 din, kar je v primerjavi z lanskim leto doseženimi povprečnimi OD več za 11,73 odst. Planirani povprečni OD naj bi bili tako v skladu s predvideno akumulativnostjo, bili pa bi tudi v okviru samoupravnega sporazuma. Pri izračunu se je upoštevalo število ur, kvalifikacijska struktura, pogoji dela in podobno.

Pri finančnem planu se je upoštevala skupna planirana proizvodnja, predvidene povprečne cene, ki naj bi jih dosegli z eksterno in interno prodajo izdelkov, predviden izplen, količina porabljenega vložnega materiala, energije in predvideni fiksni stroški. Od skupnih predvidenih proizvodnih stroškov odpade največ na material in proizvodne storitve, OD ter amortizacijo. Ta skupina stroškov dejansko predstavlja 92,6 odst. vseh stroškov, medtem ko je preostalih 7,4 odst. upoštevanih v pogodbenih in zakonskih obveznostih. Vsi predlogi so bili pripravljeni ob upoštevanju sedanjih predpisov. Rečeno pa je bilo, da lahko na določenih področjih pričakujemo nove predpise, ki lahko vplivajo tako na stroške poslovanja kakor tudi na s planom predvideni rezultati poslovanja. Če bo do takih sprememb prišlo, bo treba potrebne popravke izvršiti oziroma spremenjeni predlog delavskemu svetu ponovno posredovati v potrditev. Gospodarski

načrt in naša predvidevanja predstavljajo tako za nas cilj, za katerega si moramo prizadevati, da ga dosežemo.

Aksijski program za leto 1973

Pri akcijskem programu je bilo rečeno, da bo naša delovna skupnost letos pred zahtevno nalogo, kako z gospodarskim načrtom sprejete naloge kljub zaostrenim pogojem in stabilizacijskim ukrepom doseči in po možnosti preseči. Le če bomo dosegli planirani ostanek dohodka in uspeli obdržati likvidnost, bo mogoče zagotoviti normalno delo v tovarni, osebne dohodke ter predvidena vlaganja v osnovna sredstva in družbeni standard. Na samoupravnih organih je bilo zato sklenjeno, da je za doseg tako zastavljenih nalog treba izdelati akcijski program. Ta upošteva vsestransko štednjo, boljše izkoriščanje proizvodnih naprav in delovnega časa, povečanje izplena in zmanjšanje izmečka, zniževanje vseh vrst stroškov, povečanje produktivnosti, izboljšanje kvalitete, dobavnih rokov, povečanje izvoza, načrtno vlaganje v nove investicije in nadaljnje zaostreno izterjevanje dolgov. Na takih izhodiščih je bil v sodelovanju z vodstvi enot in sektorjev izdelan akcijski program za vse enote in vsak obrat posebej.

Povišanje amortizacijskih stopenj osnovnih sredstev za leto 1973

Že lansko leto je bil na zasedanjih delavskega sveta govor, da bi kazalo v primeru, da nam finančni rezultati dovoljujejo, povečati amortizacijske stopnje in tako povečati sredstva za nabavo osnovnih sredstev in odpravo ozkih grl v proizvodnji. Za določene skupine osnovnih sredstev je delavski svet že lani dvakrat odobril povišanje amortizacijskih stopenj. Na podlagi pričakovanega finančnega rezultata in poslovanja pa je komisija za osnovna sredstva predlagala, da se za skupine osnovnih sredstev, za katere je bila stopnja amortizacije že povečana, zadrži amortizacija v višini, ki je bila določena, za nekatere skupine osnovnih sredstev pa je dodatno povišala. Po predlogu naj bi višina sredstev amorti-

zacije ob upoštevanju že potrjenih in predlaganih povišanj letos znašala okrog 75 milij. din, kar proti nabavni vrednosti osnovnih sredstev predstavlja poprečno amortizacijsko stopnjo v višini 9,2 odst.

V razpravi o gospodarskem načrtu je bil načrt problem naročil in zasedenosti kapacitet v posameznih obratih. Rečeno je bilo, da vseh agregatov samo z naročili za domači trg ni mogoče zasesti, da pa nastopa tudi vprašanje plačilne sposobnosti kupcev. Znano je, da smo lani ob izvajanju ukrepov za izboljšanje likvidnosti sprejeli tudi odločitve, da smo pričeli ustavljati nadaljnje dobave našim nerednim plačnikom. To politiko pa bo treba obdržati tudi letošnje leto. Delni problem je tako pri nekaterih obratih v dejanskem pomanjkanju naročil, delni pa v naših še vedno slabih kupcih. Kar zadeva akcijski program, je bilo poudarjeno, da bi se morali pri njegovem izvajanju osredotočiti na njegove osnovne naloge, med katerimi brez dvoma spada na prvo mesto izboljšanje izplena. Če se je delavski svet z akcijskim programom tako za obrate kakor tudi za tovarno kot celoto strinjal, pa je bilo izraženo mnenje, da lahko na boljši rezultat poslovanja predvsem s kvaliteto nabavljenega materiala vpliva tudi nabavni oddelek in da ima pri pravočasni medobratni dostavi svoje naloge tudi transport. Poleg predloženih akcijskih programov je bilo zato poudarjeno, da je treba akcijski program predpisati tudi za nabavni oddelek in transportni obrat. Akcijski program naj bi potrdil poslovni odbor.

Na predlog amortizacijskih stopenj in predlagano povišanje za posamezne skupine ni bilo posebnih pripomb. Člani delavskega sveta pa so na tem zasedanju bili seznanjeni tudi, kako potekajo priprave in dogovori za gradnjo stanovanj v Kotljah.

Na zasedanju 22. februarja sta bila pred razpravo po sprejetem dnevnem redu članom delavskega sveta posredovana odgovora na vprašanja,

— zakaj razlika med podatki o doseženih povprečnih OD v prvem polletju, ki jih prikazuje SDK in direkcija ZP ter

— koliko sredstev je bilo zbranih na račun predplačila najemnine za stanovanja in za katere namene so bila sredstva porabljena.

Za podatke o OD je bilo rečeno, da nastaja razlika zaradi tega, ker mi prikazujemo OD,

pa pojmovati kot projekcijo, ki je v obdobju, za katerega je formalno pisana, itak ni mogoče uresničiti.

In še splošna pripomba

Srednjeročni načrt razvoja občine bo ostal zgolj zbir želja, če ga ne bomo sprejeli s srcem ali če bi mu namenili usodo, kakršno je doživela večina doslej sprejetih načrtov na vseh ravneh. Menim, da se zato nerazumno obnašamo do porabljenega časa, znanja, moči in denarja, ki ga brez dvoma terja sestava nekega načrta, zlasti še v obdobju, ki zahteva hitra, vendar premišljena dejanja.

Milan Zafošnik

Ivje in sneg

ki so v določenem obdobju izplačani, SDK pa upošteva podatke o realiziranih KOD, ki se evidentirajo na določenih obrazcih, ki jih moramo dostavljati tej službi. Poudarjeno pa je bilo, da predvsem razlika za železarno Jesenice po teh podatkih ni taka, kot je bil dejansko govor.

Za predplačilo najemnine za stanovanja je bilo povedano, da smo predplačilo v tovarni uvedli leta 1967, ukinili pa konec lanskega leta. Na račun predplačila najemnine je bilo plačanih 598.487,06 din. Po podatkih stanovanjskega podjetja Ravne na Koroškem, kjer so sredstva zbrali, se je v primeru predplačila v vsakem posameznem primeru znižala stanarina v višini predpisane amortizacije. Zbrana sredstva iz tega naslova so se tako knjižila na račun sklada stanovanjske hiše. Do konca lanskega leta je bilo za namene, za katere se uporablja amortizacija in vzdrževanje stanovanjskih hiš, porabljenih 341.808,10 din, preostala razlika 256.678,96 din pa se še knjiži na skladu stanovanjskih hiš in bo porabljena za namene, ki jih določajo predpisi.

Zaključni račun za leto 1972

a) počitniškega doma Portorož

Povedano je bilo, da je v zvezi z zaključnim računom treba najprej obravnavati zaključni račun našega počitniškega doma v Portorožu, ker je ugotovljeni rezultat doma treba vključiti v rezultat tovarne. Dom je lani ustvaril 489.038,60 din dohodka, stroški poslovanja pa so znašali 418.310,36 din. Dohodek je tako znašal 70.228,24 din. Iz dohodka pa je treba pokriti zakonske in pogodbenne obveznosti ter izplačane OD. Ker iz dohodka, ki je bil dosežen, ne moremo kriti vseh obveznosti, počitniški dom za lani tako izkazuje izgubo v višini 40.183,51 din, ki jo moramo po predpisih kriti v tovarni.

Na poslovanje in ugotovljeni finančni rezultat je bilo v razpravi izraženih več kritičnih pripomb. Poudarjeno je bilo, da se v tovarni ne moremo zadovoljiti samo z ugotovljenim finančnim rezultatom, ampak da je treba ugotoviti tudi vzroke, zaradi katerih je izguba nastala. Čeprav je upravnik v domu celo leto, je prevladalo mnenje, da dom in okolica nista tako vzdrževana, kot bi morala biti. Res je, da so v domu neustrezni prostori, res pa je, tako je bilo poudarjeno, da v domu še marsikaj drugega ni povsem v redu. V tovarni se bomo morali o nadaljnji usodi počitniškega doma odločiti. Če želimo dom še naprej obdržati, ga bomo morali primerno urediti. Ker je to verjetno interes vseh zaposlenih, je v letošnji razdelitvi sklada skupne porabe že predviden znesek, potreben za pripravo načrtov in druge dokumentacije za adaptacijo in ureditev doma. Ko bodo načrti gotovi, se bo treba dogovoriti in odločiti o sredstvih, ki bodo za to potrebna, odločiti pa ob upoštevanju razpoložljivih finančnih sredstev, v kakšnem časovnem obdobju naj bi dom uredili.

b) Železarne Ravne

Za zaključni račun tovarne je bilo rečeno, da so bili rezultati poslovanja že med letom večkrat predmet obravnave na delavskem svetu, bolj podrobno pa so bili obravnavani na zadnjem zasedanju, ko je bil govor o gospodarskem načrtu za letošnje leto. Uvodoma so bile navedene nekatere ugotovitve in problemi, ki nastopajo v poslovanju tovarne. Ko je bil na prejšnjem zasedanju govor o gospodarskem načrtu, še ni bilo znano, da bo izvršena devalvacija dolarja in da se bo ustrezno temu znižala tudi vrednost dinarja. Izračuni kot posledica devalvacije za našo tovarno kažejo, da za nas to pomeni 15 milij. din dodatnih stroškov poslovanja, predvsem na račun povečanja cen surovin in ferolegur. Na kaj vse bo devalvacija pri našem poslovanju še vplivala, zaenkrat še ni v celoti znano. Sigurno pa nas bodo prizadele cene starega železa in ferolegur. Samo podatek, da se je cena starega železa povečala od sedanjih 42 na okrog 70 dolarjev za tono franko ameriška pristanišča, je dovolj zgovoren. Zaradi povečanih stroškov bo verjetno moralo priti tudi pri izdelkih 114. panoge do povišanja cen. S povišanjem cen pa že nastopa vprašanje dobave izdelkov, namenjenih za nadaljnjo predelavo mehanskim obratom, ker jih po sedanjih cenah enota metalurške proizvodnje verjetno

ne bo mogla več dobavljati. To pa bo predstavljal za nas dodatni problem, posebno še, ker so cene vseh izdelkov po stanju na dan 31. decembra 1972 zamrznjene in ker obrati mehanske obdelave že zdaj poslujejo le z manjšo akumulacijo. Zato je bilo izraženo mnenje, da moramo naše poslovanje in obravnavo zaključnega računa ter delitev sredstev obravnavati v luči navedenih težav, ki jih delno že čutimo, bodo pa še bolj prisotne.

Potem ko je bil obrazložen ugotovljeni finančni rezultat in pojasnjen predlog za razdelitev ostanka dohodka, je bilo povedano, da je v razdelitvi upoštevana tudi delitev dodatnih OD po zaključnem računu. Po predlogu, ki je bil izoblikovan na poslovnem odboru in sestanku s predstavniki družbenopolitičnih organizacij tovarne, naj bi se iz tega naslova enakomerno na zaposlenega delilo po 500 din. Do celotnega zneska bi bili upravičeni tisti, ki so bili lani celo leto zaposleni v tovarni, medtem ko bi bili drugi upravičeni le na del, ki bi ustrezal času njihove zaposlitve. Za dodatno delitev OD po zaključnem računu v predlaganem znesku v tovarni potrebujemo 3.200.000 din.

V razpravi je bilo poudarjeno, da bi morali biti ugotovljenega finančnega rezultata in doseženega poslovnega uspeha v lanskem letu veseli, da pa moramo biti ob delitvi razpoložljivih sredstev realni, posebno še, ker je precej sredstev po zaključnem računu že vnaprej angažiranih. Zaradi pomanjkanja električne energije smo meseca januarja proizvedli 3500 ton manj jekla, kot smo predvidevali. Zdej, ko naj bi bil problem električne energije urejen, se je pojavil problem nabave plina, so pa že tudi napovedi, da lahko pričakujemo tudi pomanjkanje mazuta. Čeprav smo januarja pričakovali dober start in smo bili na proizvodnjo v redu pripravljeni, smo zaradi pomanjkanja električne energije dosegli za 11 odst. nižjo realizacijo, kot smo računali. Za OD je bilo poudarjeno, da bomo morali v tovarni voditi tako politiko, da bodo OD v celem letu vsaj v rahlem porastu in da bodo pokrivali višje življenjske stroške. Hkrati pa bomo seveda morali OD vezati tudi na večjo produktivnost in boljše poslovanje nasploh. Poudarjeno je bilo, da rešitve za nas niso vedno samo v povišanju cen, ampak da bomo morali delne razlike v povečanju stroškov nadomestiti z našimi notranjimi rezervami in z iskanjem možnosti boljše poslovanja. Vsako povišanje cen končno prizadene vsakega, najbolj pa tistega z nižjimi OD. Zal pa se tega dejstva, kadar o cenah razpravljamo v tovarni, ne zavedamo dovolj, smo pa nezadovoljni, ko se pojavljamo kot kupci v trgovini. Zaradi težav na področju cen, ki lahko nastopijo tudi znotraj tovarne, je bilo rečeno, da moramo gledati tovarno kot celoto in čuvati integralnost podjetja. Medsebojno sodelovanje moramo doseči na vseh področjih poslovanja, zato moramo tudi morebitne težave, ki nastopajo ali bodo nastopile, strpno in pametno med seboj reševati. Ob predlogu za delitev OD po zaključnem računu je bilo slišati predloge, naj bi se na račun drugih sredstev povišala sredstva, namenjena za te potrebe, kar pomeni, da naj bi se povišal znesek delitve po zaključnem računu. Rečeno pa je bilo, da verjetno socialnih problemov tudi s povišanjem enkratnega zneska ne bi rešili, ampak da je treba te probleme reševati in urejevati v tovarni na drugačen način. Potreba in želja po sredstvih je v tovarni precej. Moramo pa v prvi vrsti v tovarni nameniti sredstva za gradnjo stanovanj in potrebe nadaljnje investicijske izgradnje in ureditve tovarne. V razpravi o razdelitvi sredstev moramo to upoštevati. To pa nam pri dogovarjanju in odločanju o razdelitvi sredstev narekuje potrebno realnost in treznost. Nekateri diskutanti so, kar zadeva sredstva, ki naj bi jih namenili za ureditev kraja, rekreacijske centre in podobno, ugovarjali, da ni prav, da naj sredstva prispeva samo naša tovarna, ampak da bi morali del sredstev za take potrebe in namene prispevati tudi zaposleni v drugih delovnih organizacijah. Razen članov delavskega sveta je bilo na zasedanju prisotnih tudi precej drugih članov naše delovne skupnosti. Posamezni diskutanti so menili, da je prav, da so na zasedanju prisotni tudi nečlani delavskega sveta tedaj, ko je govor o rezultatih poslovanja in delitvi sredstev, da pa bi bilo prav, da bi se zaseda-

nja udeležili tudi tedaj, ko je na delavskem svetu govor o delovni disciplini in drugih nalogah, ki jih je treba urediti.

Razdelitev sredstev ostanka dohodka po zaključnem računu

Razen podatkov o zaključnem računu in razdelitvi ostanka dohodka na posamezne sklade je bil članom delavskega sveta posredovan tudi predlog za namensko razdelitev sredstev sklada skupne porabe. Na predlog razdelitve, predvsem pa na posamezne postavke, je bilo v tovarni več različnih mnenj in stališč. Ker zaradi prekratkega časa predlogov do zasedanja delavskega sveta ni bilo možno uskladiti, je bilo predlagano, da delavski svet razpravlja in potrdi samo razdelitev ostanka dohodka na posamezne sklade, medtem ko naj se predlog razdelitve sklada skupne porabe ponovno posreduje v razpravo po delovnih skupinah. O predlogu razdelitve teh sredstev naj bi delavski svet razpravljal po obravnavi v delovni skupnosti na zasedanju, ki bo predvidoma meseca marca.

Dopolnitev in uskladitev samoupravnega sporazuma

V Uradnem listu SR Slovenije so bile objavljene spremembe in dopolnitve splošnega družbenega dogovora o delitvi dohodka in OD v gospodarskih organizacijah. Dopolnitve so bile sprejete na podlagi predhodnega dogovora med izvršnim svetom, republiškim svetom sindikatov in gospodarsko zbornico Slovenije. V zvezi s sprejetimi dopolnitvami se mora dopolniti in uskladiti tudi samoupravni sporazum, ki velja za našo grupacijo. Spremembe se nanašajo v glavnem:

— na najnižji OD, ki morajo za polni delovni čas znašati najmanj 900 din,

— na skupino polkvalificiranih delavcev, ki se razdeli na polkvalificirane delavce, katerih najnižji OD za polni delovni čas sme znašati mesečno najmanj 1000 din, in skupino priučenih delavcev, katerih najnižji OD za polni delovni čas sme znašati najmanj 1200 din. Zaradi delitve te skupine zaposlenih je kot podlaga za obračun KOD določeno, da imamo v tovarni 3 odst. nekvalificiranih, 20 odst. polkvalificiranih, 8 odst. priučenih, 50 odst. kvalificiranih in 19 odst. visoko kvalificiranih delavcev,

— na regresiranje prehrane na račun toplega obroka. Znesek, ki se ne sme izplačati v gotovini, se poveča od 50 na 60 din mesečno. Določbe za regres kakor tudi določbe o minimalnem OD veljajo od 1. oktobra 1972 dalje, druge dopolnitve sporazuma pa od 1. januarja 1973 dalje.

V razpravi je bila izrečena kritika na višino OD, določeno s samoupravnim sporazumom za polni delovni čas, in razpore med najnižjimi in najvišjimi OD. Ob upoštevanju, da so se povečali stroški gostinskih uslug, pa je bilo tudi rečeno, da bi skladno s samoupravnim sporazumom kazalo v tovarni za vse zaposlene določiti dnevne v enotni višini in povišati znesek, do katerega v tovarni priznamo račun za prenočišče.

Spremembe na osnovnih sredstvih

Ob prenosu stanovanjskih hiš in stanovanj v upravljanje stanovanjskemu podjetju smo leta 1965 prenesli tudi našo stanovanjsko hišo na Koroški c. 19. S povečanjem tovarne po stanovanjske hiše, ki so v neposredni bližini tovarniških objektov, niso več primerne za bivanje. Z zgraditvijo bloka B na Javorniku se nam je ponudila možnost, da se stanovalci iz teh stanovanjskih hiš preselijo. Med hišami, ki jih bomo izpraznili, je tudi stanovanjska hiša Koroška c. 19, ki jo bomo preuredili za druge potrebe tovarne. Ker hiša ne bo več služila za stanovanje, je bilo predlagano, da delavski svet odobri, da se izloči iz sredstev stanovanjskega podjetja in prenese nazaj na tovarno.

Po razpravi je delavski svet o posameznih točkah dnevnega reda sprejel naslednje sklepe:

1. Potrdi se gospodarski načrt za leto 1973, katerega sestavni deli so plan prodaje, proizvodnje, izvoza, števila zaposlenih, osebnih dohodkov, rezultati poslovanja proizvodnih enot, finančni plan, plan likvidnosti in plan potreb-

nih obratnih sredstev z dopolnitvijo, da se v že potrjenem

— planu proizvodnje upošteva povečanje od prvotno določenih 180.000 t na 195.000 t surovega jekla,

— planu realizacije skladno s povečanim obsegom skupne proizvodnje poveča realizacija od prvotno planiranih 775 milij. din na 805 milij. din,

— planu števila zaposlenih poveča število zaposlenih za 15 oziroma od prvotno določenih 3910 in 3925 zaposlenih.

2. Potrdi se akcijski program za znižanje stroškov in izboljšanje rezultatov poslovanja v letu 1973 z dopolnitvijo, da mora sektor za gospodarjenje akcijski program predpisati tudi za transportni obrat in nabavno službo.

3. Odobrijo se osnove za obračun prispevka za nerazvita področja med 114. in 117. panogo za leto 1973, tako da se obračun prispevka za 114. panogo določi v višini 70,81 odst., za 117. panogo pa v višini 29,19 odst. Prispevek se obračuna na podlagi ugotovljene vrednosti višine osnovnih sredstev in zalog surovin, nešine osnovnih sredstev, polizdelkov in gotovih izdelkov v okviru posamezne panoge.

4. Potrdi se višina amortizacijskih stopenj osnovnih sredstev za leto 1973 za osnovna sredstva, našeta v predlogu.

5. Ob upoštevanju nekaterih olajševalnih okoliščin in v razpravi izoblikovanih stališč je delavski svet sklenil, da se predlaga, da se Jože Kordež in Rudolf Čekon II. zaradi hujše kršitve delovnih dolžnosti izključita iz tovarne, vrneta komisiji za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in izrekanje ukrepov z nalogo, da obema v okviru svoje pristojnosti izreče ustrezni vzgojni ukrep.

6. Ob ugotovitvi, da se podatki direktije ZP o doseganju poprečnih OD ne ujemajo s podatki SDK, se zadalži za področje OD odgovorna strokovna služba v tovarni, da zadevo razišče ter ugotovi dejansko stanje in vzroke odstopanja. Z ugotovitvami je na naslednjem zasedanju seznaniti delavski svet.

7. Potrdi se poročilo o poslovanju počitniškega doma in zaključni račun za leto 1972 vključno z ugotovljenim finančnim rezultatom, ki znaša:

realizacija storitev	465.714,25 din
realizacija trgovskega blaga	21.817,00 din
čista realizacija storitev	487.531,25 din
izredni dohodki	1.507,35 din
celotni dohodek	489.038,60 din
porabljena sredstva	418.310,36 din
dohodek	70.728,24 din
za kritje pogodbenih obveznosti	944,40 din
za kritje zakonskih obveznosti	8.390,95 din
za osebne dohodke	101.526,40 din
izguba zaradi nedoseženega dohodka	40.183,51 din

8. Upravnika počitniškega doma je poklicati v tovarno in ugotoviti vzroke ugotovljene izgube poslovanja doma v lanskem letu. Z ugotovitvami je na naslednjem zasedanju seznaniti delavski svet. Ob tem je z upravnikom obravnavati tudi ostale nepravilnosti, ki zadevajo poslovanje in vzdrževanje doma. Zadevo prek strokovnih služb uredi glavni direktor tovarne. Na podlagi ugotovitev je predlagati ustrezne ukrepe.

9. Potrdi se poročilo o poslovanju tovarne in zaključni račun za leto 1972 vključno z ugotovljenim finančnim rezultatom.

10. Potrdi se razdelitev ostanka — dobička po zaključnem računu za leto 1972 v znesku 74.021.236,71 din na:

poslovni sklad	50.402.970,84 din
od tega	
a) na prosti del	39.403.739,18 din
b) posojilo za nerazvite	7.460.179,00 din
c) skupne rezerve	3.539.052,66 din
sklad skupne porabe	15.587.988,24 din
rezervni sklad	4.790.094,12 din
izguba počitniškega doma	40.183,51 din
izplačilo OD iz dobička	3.200.000,00 din

11. V predlaganem besedilu se odobrijo spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in OD v črni in barvasti metalurgiji Slovenije z dopolnitvijo,

— da je pisмено obvestiti komisijo za samoupravni sporazum, izvršni svet, republiški svet sindikatov in gospodarsko zbornico Slovenije, da se delavski svet naše tovarne z v sporazumu določenimi najnižjimi OD za polni

delovni čas ne strinja. Delavski svet meni, da je s sporazumom določeni najnižji OD brez upoštevanja težine in pogojev dela v črni metalurgiji za zaposlene ob upoštevanju življenjskih stroškov določen prenizko in da ga je treba ustrezno povišati. Delavski svet zato želi, da pristojni dejavniki o naši zahtevi razpravljajo in izvršijo popravko zneska najnižji OD za polni delovni čas.

12. Z veljavnostjo od 1. marca 1973 dalje se dopolni 3. člen pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil za potrebe železarne Ravne, tako da se za vse delavce tovarne določijo enotne dnevnice v višini 80 din.

13. Pooblašča se poslovni odbor, da na podlagi dejansko ugotovljenih stroškov prenočišč določi novi znesek, od katerega bomo v tovar-

ni zaposlehim, ki službeno potujejo, priznali stroške hotelskega računa za prenočišče.

14. Iz sklada osnovnih sredstev stanovanjskega podjetja Ravne na Koroškem se izloči stanovanjska hiša Koroška c. 19 Ravne na Koroškem v izmeri 506 m². Stanovanjska hiša je zgrajena na parceli št. 486, vložna št. 5 v k. o. Ravne. Po stanju na dan 31. decembra 1972 znaša vrednost hiše 354.470 din. Stanovanjska hiša se vrne v poslovni sklad tovarne.

Vrednost osnovnih sredstev stanovanjskega podjetja Ravne na Koroškem se zato za navedeni znesek zmanjša in poveča vrednost osnovnih sredstev tovarne za vrednost prenesene stanovanjske hiše.

Prenos se izvrši skladno s 15. členom pogodbe o prenosu stanovanjskih hiš brezplačno.

—et

Ob dnevu žena

Na gomili sredi pokrajine, ki je bila črna od smodnika, sredi razritega železa in okleščenih dreves je gorelo zadnje vdovino premoženje — poročna sveča, ki jo je dala jugoslovanska mati na grob ruskega sina. In njen plamen ni ugasnil, kot da bo gorel večno, kakor so večne materinske solze in hrabrost sinov.

Na drugi mednarodni konferenci socialističnih žena v Københavnu 1910. leta je bil na predlog Klare Zettkin ustanovljen mednarodni dan žena z namenom, da se združijo vse napredne žene v boju proti meščanski oblasti. Leto za letom so se proslave 8. marca po vsem svetu spreminjale v protestne demonstracije proti lakoti, vojni in takratni družbeni ureditvi.

Dan žena so naše žene praznovala že v predvojni Jugoslaviji, praznovala so ga v obdobju NOB. Ilegalno in po zaporih so prevzemale nove naloge in zbiralale novo moč za neustrašna tveganja v boju proti nazadnjaškim silam.

Za svobodo domovine so umirali njihovi možje in sinovi, za prgišče rodne zemlje so hirale žene po taboriščih. Materam je krvavelo srce ob grobovih njihovih otrok. Pa so stisnile pest in bile ponosne, ker so padli za domovino.

Leta tečejo in ob vsakem praznovanju 8. marca že po tradiciji govorimo o enakopravnosti žensk in povzdigujemo ženo kot mater, kot gospodinjico in enakovredno delavko vseh naših dejavnosti, pri tem pa si marsikdo na tihem misli, da ženska pravzaprav sodi le v kuhinjo in otroško sobo.

Dan za dnem pospravljajo ženske stanovanje, dan za dnem kuhajo kosilo in kr-pajo perilo, ampak jutri bo stanovanje spet razmetano, družina bo spet lačna, perilo spet raztrgano.

Maja Celcer, 7. a osn. šola Ravne, Nedeljsko jutro, linorez

Žena je v materinstvu in ljubezni srečna, če čuti, da je nepogrešljiva, toda svoje zadovoljstvo najde še drugje. Predvsem potrjuje svoje hotenje, da je sposobna za katerokoli družbeno odgovornost, žal pa danes še ne moremo govoriti o popolni izenačitvi družbene vloge žensk in moških.

Ženske ne stremijo po tem, koliko jih bo zasedalo v skupščini in koliko jih bo v delavskem svetu, ampak po tem, koliko bo njihova beseda zalegla.

A. R.

SZDL o kadrih in kulturi

V okviru priprav na republiško konferenco SZDL je bila 16. februarja 1973 na Ravnah razširjena seja izvršnega odbora občinske konference SZDL, ki naj bi dala svoje pripombe k tezam o kadrovski politiki ter o nadaljnjem razvoju kulturnih skupnosti. Predloženo gradivo je sprožilo razprave predvsem o konkretnih značilnostih in težavah političnega ter kulturnega

dela v občini, razmeroma zelo malo pa je bilo pripomb k tezam.

Večino slabosti, ki spadajo na področje kadrovske politike in so znane v vsej republiki, ugotavljamo tudi pri nas. To so šablonsko obravnavane rotacije in reelekcije, kopičenje funkcij pri posameznikih, profesionalizacija politikov in podobno. Posebno evidentiranje je pokazalo, da je ljudi

težko pridobiti za družbenopolitično delo zunaj podjetij in v prostem času. Izkušnje kažejo, da so takšni delavci večkrat deležni pavšalnih in zaplotniških kritik pa malo družbenih priznanj.

Veriga nalog na tem področju je skoraj neskončna, saj se veže na zahtevo po reorganizaciji šolskega sistema in sega do spoznanja po stalnem dopolnjevanju znanja na delovnem mestu, s tem pa seveda obsega vse mogoče vmesne strukture, v katere so ljudje zajeti.

Na področju kulture ni bilo slišati kaj bistveno novega. Koliko za naše razmere drži republiško opozorilo, da gre množična dejavnost preveč v cehovstvo, v geslo »kulturo kulturnikom«, je seveda zelo vprašljivo. Veliko bolj res je, da bo silno težko v mnogih, sicer pametnih glavah doseči premik od prepričanja, da je kultura hobi posameznikov, k spoznanju, da je družbenopolitično potrebna. Odtod seveda dosežanje odpiranja delegatstva npr. v kulturni skupnosti na tiste ljudi, ki že itak veljajo za kulturnike, s tem pa delno odtujevanje kulture tistim, katerim je namenjena, to je delavcem.

Za obe obravnavani področji so bili sprejeti naslednji, zelo obetavni, a tudi obvezujoči zaključki:

Kadrovska politika

1. Podpiramo teze vključno z DOGOVOROM.

2. Družbeni dogovori, ki so že sprejeti (dogovor o štipendiranju), in tisti, ki bodo v kratkem sprejeti (družbeni dogovor o enotnih merilih kadrovske politike in družbeni dogovor o družbenopolitičnem izobraževanju), upoštevajo praktično vsa izhodišča, ki so navedena v tezah. Zato menimo, da je kadrovska politika v občini dobro zastavljena.

3. V diskusiji so bili posebej poudarjeni problemi akumulacije funkcij, krepitve kadrovske službe v delovni organizaciji itd., kar bo treba pri občinski kadrovske politiki upoštevati.

Kulturne skupnosti

1. Kulturna politika v krajevni skupnosti ni samo stvar nekaterih kulturno prosvetnih delavcev, pač pa stvar celotne kulturne skupnosti. Za to so odgovorne kulturne skupnosti in družbenopolitične organizacije. Pri krajevni skupnosti se naj ustanovijo telesa (komisija za kulturo), ki bi imela nalogo sooblikovati kulturne programe in kulturno politiko.

2. Pri KK SZDL bi za to področje problematike ustanovili sekcije za kulturo. KK SZDL bi še imele nalogo evidentiranja in kadrovanja delegatov v kulturno skupnost in občinsko zvezo kulturno prosvetnih organizacij.

3. Občinska konferenca SZDL bo s kulturno skupnostjo sodelovala:

— pri oblikovanju delegatskega odnosa kulturne politike v občini

— in pri omogočanju čim boljših stikov z drugimi kulturnimi skupnostmi v koroški regiji.

4. Občinski sindikalni svet in osnovne organizacije sindikata bodo formirale v delovnih organizacijah komiteje za kulturno prosvetno dejavnost in za poživitev le-te.

V delovnih organizacijah, ki zaposlujejo več kot 1000 ljudi, se kažejo potrebe po

profesionalnem organizatorju kulturnega življenja.

5. Vrsto let se kaže pomanjkanje kadrov na področju kulture. Ena najpomembnejših nalog kulturne skupnosti je pridobivanje in vzgoja kadrov. Potrebni so ljudje, ki vodijo društveno dejavnost, in strokovni sodelavci.

Delo samoupravnih organov enote I

Delavski svet enote I je dne 30. 1. 1973 na rednem zasedanju obravnaval proizvodne rezultate poslovanja enote za leto 1972 ter sanacijski program v letu 1973. Enota I je proizvodni plan presegla za 6 % proti letu 1971,

6. Poleg kadrov so največji problemi prostori, v katerih se bi razvijalo kulturno življenje. Sredstva, ki se zbirajo v skladu za kulturo in telesno kulturo, so namenjena za kulturno dejavnost, za investicije pa bo potrebno zbirati s posebnimi družbenimi dogovori.

K.

Po obratih enote I je rezultat naslednji:

obrat	dosežena plan. proizv.	dosežena plan. ekst. real.
— topilnica	98,2 %	—
— livarna	96,2 %	99,7 %
— valjana	99,3 %	97,5 %
— kovačnica	95,3 %	96,3 %
— jeklovlek	93,1 %	91,9 %

Da enota ni dosegla lani planirane proizvodnje in realizacije, je bilo več objektivnih vzrokov (pomanjkanje kvalitetnega in kvantitetnega reprodukcijskega materiala, pomanjkanje vložka v predelovalnih obratih, redukcija električne energije, pomanjkanje rezervnih delov za proizvodne agregate, fluktuacija in pomanjkanje delovne sile itd.) Bilo je tudi precej subjektivnih vzrokov, premalo upoštevanja tehnoloških predpisov, nedosledno izvrševanje delovnih zadolžitvev — prenizka delovna zavest.

Glede na nove predpise o stabilizaciji gospodarstva v Jugoslaviji bo letos enota — podjetje v mnogo težjem položaju. Zato si je enota zadala sanacijski program, da bi kljub novim predpisom in povišanju cen reprodukcijskega materiala uspešno, z akumulacijo zaključila poslovno leto 1973.

Na tem zasedanju je DSE-I obravnaval sanacijski program enote, ga potrdil in sprejel nekaj konkretnih sklepov, da bi ta program realizirali.

Poostriiti je treba tehnološko in delovno disciplino:

a) čimprej izdelati tehnološke predpise v obratih, kjer teh še nimajo. Odgovorni obratovodje in vodja raziskovalnega oddelka. Za dosledno izvajanje teh predpisov so odgovorni obratovodje.

b) Obratovodje, vsak za svoj obrat, morajo takoj izdelati program izboljšanja delovne discipline in ga obravnavati s svojimi delavci prek delovnih skupin. Dogovoriti se morajo za konkretne nosilce izvajanja programa. Odgovorni obratovodje in družbenopolitične organizacije v obratih.

Za izvajanje sanacijskega programa po upravnih linijah odgovarja vodstvo enote. Po vsakem kvartalu o rezultatih poroča DSE-I šef proizvodnje enote I.

DSE-I je zahteval od nabavne službe obrazložitve, kako bo ukrepala za izboljšanje pravočasne, kontinuirane in kvalitetnejše nabave ter primerne uskladiščenja reprodukcijskega materiala, predvsem za jeklaro in livarno.

Oddelek materialnega gospodarstva je opozoril, da mora bolj redno dostavljati reprodukcijski material v jeklaro.

Legure, nekovinski dodatki, opeka itd., se morajo dostavljati v obrat, ob slabem vremenu, v zaprtih ali pokritih zabojih — vozovih.

DSE-I je opozoril vzdrževalno službo na problem slabega opravljanja vzdrževalnih del delavcev — vzdrževalcev iz enote III. Opozoril je to službo tudi na že kronično pomanjkanje rezervnih delov za proizvodne in pomožne agregate.

Opozoril je tudi komisijo OD na problem še veljavnih, a že zastarelih norm. Pri sestavljanju

nju tehničnih norm se morajo upoštevati ne predvidene okolnosti dela. Komisija naj preuči in posreduje predlog višjemu samoupravnemu organu, kako bi v tovarni reševali položaj starejših delavcev, ki niso bolni, vendar jim delovne sposobnosti pešajo.

Odbor za proizvodnjo in komercialne zadeve pri DSE-I je imel sejo 12. 2. 1973 in je bila vsebina praktično (v ožjem sestavu) nadaljevanje tematike zasedanja DS enote. Dal je soglasje k dokončnemu predlogu gospodarskega načrta podjetja za leto 1973, katerega je načelno že potrdil DSE-I na zasedanju 23. oktobra 1972. Odbor je dal soglasje k temu načrtu s pripombo, da bodo predvideni rezultati poslovanja dosegljivi (ob doslednem izvajanju sanacijskega programa v enoti I), če bo nabavna služba zagotovila oskrbo, predvsem za jeklaro in livarno, s kontinuiranim in kvalitetnim reprodukcijskim materialom.

Jeklarni je treba zagotoviti potrebno delovno silo.

Odbor je priporočal kadrovske službi, da za pridobivanje učencev za šolo specializiranih poklicev vključi učence s končano osnovno šolo iz posebne šole

Franc Leskošek

SKRB ZA BORCE NA PAPIRJU

Kako se življenjski pogoji za nekatere borce še vedno niso uredili, lahko preberete v naslednjem sestavku.

S. N. je mati — samohranilka, stara je 43 let, zaposlena v železarni z minimalnimi osebnimi dohodki kot čistilka, s telesno okvaro, ki je posledica koncentracijskega taborišča Rawensbrück. Ima odločbo o priznanju aktivnega in organiziranega sodelovanja v NOB od 6. maja 1944 do 8. septembra 1944 in čas zapora v internaciji od 29. septembra 1944 do 15. maja 1945, skupno 1 leto in 10 dni.

S svojimi osebnimi dohodki preživlja sebe in svojega invalidnega sina, starega 25 let, ki je za delo popolnoma nesposoben. Rojstvo invalidnega sina je ravno tako posledica koncentracijskega taborišča, zanj dobiva socialno pomoč od skupščine občine v znesku din 250, ki pa za odraslega moškega nikakor ne zadostuje. Drugorojeni sin pa živi pri kmetu, ker zaradi še vedno ne rešenega stanovanjskega problema ne more

Sindikalna dejavnost valjarjev

re živeti pri materi in bratu. Do pred kratkim je oseba živela v kletnih prostorih, kjer ji je bilo uničeno pohištvo, kolikor ga je sploh lahko imela. Sedaj pa živi v samski sobi in zaradi tega družina ne more živeti skupaj.

Zaradi posledic internacije je imenovana sodelavka večkrat v staležu bolnih, v tem času se ji že itak nizki osebni dohodki zmanjšajo po znanem zakonu o zdravstvenem zavarovanju. In takrat je življenje za delavko spričo vedno večjih stroškov za osnovne potrebe še težje. Kam naj se obrne po pomoč zase in za svojega invalidnega otroka? Prav gotovo ve za socialno službo v podjetju in obrne se nanjo. Socialna služba še nima denarja za pomoči, vendar zaenkrat le še svetuje, priporoča in išče vse mogoče rešitve za probleme delavcev, ki prihajajo po pomoč vsak dan.

Ugotovi se, da je imenovana prejela razliko plače do povprečja osebnega dohodka v delovni organizaciji že tri mesece iz naslova udeležbe v NOB, sedaj, ko je bila sprejeta v stalež bolnih, tega ni prejela, ker se računa osnova iz leta pred nastankom bolezni. Ugotavljanje, zakaj že v preteklem letu tega ni prejela, je privedlo do tega, da so se nekateri izgovorili, da na to ni upravičena, ker ne izpolnjuje pogojev 59. čl. pravilnika o delitvi osebnega dohodka v železarni, ki se glasi:

»Delavci, ki so v rednem delovnem razmerju v Železarni Ravne, pa so bili aktivni udeleženci NOV ali internirani, imajo po določbah tega pravilnika pravico do dodatnega osebnega dohodka.

Dodatek je aktivnim udeležencem NOV iz 1. odstavka tega člena zagotovljen le, če so bili v NOV ali internaciji najmanj eno leto, če imajo najmanj 15 let pokojninske dobe in od tega najmanj 10 let zavarovalne dobe po predpisih o socialnem zavarovanju itd.«

Torej sestavljalec pravilnika naenkrat ugotavljajo, da oseba nima pravice, do tega dodatka, kljub temu da ji je bila pravica dana pred tremi meseci, čeprav je pravilnik v veljavi že od leta 1969 dalje. Ker se aktivno in organizirano delo in čas v koncentracijskem taborišču ne seštevajo, torej tako nekako, da mora upravičenec do tega dodatka izpolnjevati pogoje 1 leta udeležbe v NOV ali 1 leto v koncentracijskem taborišču, če pa je skupne dobe več kot eno leto in vsake manj kot 1 leto, pa oseba ni upravičena na dodatek.

Torej je imela oseba dvakrat smolo, prvič ko so jo Nemci ujeli pri organiziranem in aktivnem delu v NOV in jo odpeljali v koncentracijsko taborišče, kar je verjetno bilo težavnejše, kot pa če bi ostala v domačem kraju in nadaljevala delo v NOV kot drugi soborci, in prav tisti so po tolmačenju pravilnika upravičeni do dodatka, ter drugič, ker je prikrajšana za razliko. Vse po pravilniku!

Ni dvoma, da je taka razlaga in uporaba predpisa, ki so ga sprejeli samoupravni organi, da bi reševali borce NOV in jim olajšali življenje, ravno v nasprotju z uporabo in da se upravičeno sprašujejo, ali je skrb za borce s takega stališča zgolj formalnost na papirju ali so je deležni le nekateri, tisti pa, ki bi je zares bili potrebni, se zanj še vedno borijo.

F. K.

Po preteku mandatne dobe bivšemu podružničnemu odboru je bil v januarju izveden občni zbor sindikalne podružnice valjarne. Na njem je bilo pregledano delo starega odbora v njegovi dveletni mandatni dobi, podane so bile smernice dela za naslednjo mandatno dobo ter vsa ustrezna poročila. Izvoljen je bil novi odbor, med razpravo pa je bil govor o proizvodnji, disciplini, OD, prehrani in drugih problemih. Na vsa postavljena vprašanja so člani dobili odgovor od obratovodstva, delno pa tudi od predsednika sindikata tov. Kugovnika, ki je bil povabljen kot gost.

Manjši problemi se naj sedaj in v bodoče rešujejo v delovnih skupinah tam, kjer nastopajo. Omenil pa bom nekaj pomembnih stvari, ki so bile povedane na zboru. Predsednik podružnice je v svojem poročilu opisal samokritičnost odbora, ki pod njegovim vodstvom ni izpolnil vseh pričakovanj in zadanih nalog, za kar je več vzrokov.

Govoril je o precejšnjem razkoraku med nizko kvalifikacijsko strukturo in premajhno splošno izobrazbo ter zahtevami po kvalitetnem in kvalificiranem delovanju v samoupravnih organih, kar je posebej značilno za valjarno. Pri delovnem človeku še niso razčiščeni pojmi in se vsak pri sebi lovi med potrebami in možnostmi v okviru enake udeležbe v dohodku pri različnih rezultatih dela ali različnih delovnih rezultatih in približno enakih dohodkih, spopada se z različnimi okolji tam, kjer dela, kjer živi in se v njem spopadajo pravice, dolžnosti in podobno. Spoznavati te in še mnoge druge probleme, ki se vsakodnevno pojavljajo na delovnih mestih in izven njih, jih obvladati in razreševati skupaj s slehernim delovnim človekom, je nedvomno najširše in najosnovnejše področje delovanja sindikata.

Naša aktivnost je bila bolj enostranska in pasivna. Reševali smo tisto, kar smo znali in mogli. Čeprav bi sindikalna orga-

nizacija morala imeti močan vpliv na različna dogajanja v delovni organizaciji, je bil pri nas le minimalen. Živeli in delali smo preveč odmaknjeni od delovnih ljudi, reševali in delali smo tisto, kar so nam drugi naročali, in to pasivnost sedaj priznavamo.

Sindikalna organizacija naj bi delala in izhajala s stališč ter se vedno postavljala za delovnega človeka in njegove interese, seveda pa pri tem ne smejo biti zanemarjeni interesi družbe, ki so večkrat postavljeni tako, da jih delovni človek le s težavo razume in se jim podredi. V taki dejavnosti je naša organizacija posvečala veliko pozornost tistim vprašanjem, kjer je bila v ospredju delitev dohodkov in osebnih dohodkov, posebej vprašanje najnižjih osebnih dohodkov, materialno stanje zaposlenih in njihovih družin. V ta namen smo aktivno reševali socialno — ekonomske razlike z dodeljevanjem pomoči socialno šibkim iz svojih ali posebej za ta namen dodeljenih sredstev. Aktivno smo se vključevali v razprave o izboljšanju družbene prehrane zaposlenih v podjetju, o letovanju sodelavcev v počitniškem domu, nabavi ozimnice in pomoči graditeljem individualnih hiš za nabavo betonskega železa.

Širšega pomena za družbo je bila uspešna akcija krvodajalcev, kjer se je sindikalna organizacija angažirala vsakokrat, kadar je bilo to potrebno. Delno neuspešnost vodstva sindikalne organizacije pa je pripisati tudi članom, ki se še vedno premalo poslužujejo svoje organizacije in gledajo na njeno dejavnost z nezaupanjem.

V diskusiji, ki je sledila, je bil v glavnem govor o dobrih predlogih sindikalnega odbora v minuli mandatni dobi, ki pa so se malokdaj pozitivno rešili. Bil je govor o nepravilnem vrednotenju dela na posameznih agregatih v valjarni in nepravilnem normiranju. Govor je bil tudi o članarini, ki se vse preveč odreja in le minimum ostaja članstvu v podružnicah. Kot že po-

Pri Fajmutu

Foto: M. Pečovnik

vedano, so diskutanti dobili več ali manj pozitivne odgovore.

Novo izvoljeni odbor je takoj začel z delom. Že v naslednjih dneh je glede na različne snežne razmere organiziral v okviru zimске rekreacije sankarske tekme na progi Ravnjak—Brančurnik. Sodelovali so tudi člani starega odbora s svojimi izkušnjami. Da bi tekmovalje bilo zanimivejše, se je na tekmovalni progi postavil orientacijski čas, ki je znašal 6.48,6 min. Kdor se je temu času najbolj približal, je dosegel najboljši čas oz. zasedel boljše mesto. Ob proglasitvi rezultatov so bile podeljene diplome in praktična darila. Prejeli so jih: Marjan Bertonec, Jože Kotnik, Jože Štehar, Slavka Jelen, Martin Krajčič.

Tekmovanja oz. zaključne prireditve se je udeležilo blizu sto ljudi, kar predstavlja okoli 30 % zaposlenih v obratu. Način tekmovalja oz. ocenjevanja je bil izveden tako, da so imeli možnost približati se orientacijskemu času prav vsi, mlajši, in starejši, moški in ženske. Takšnih in podobnih srečanj v naravi si člani želijo še, a kaj poma-ga, ko je vse premalo sredstev za takšne prireditve.

Naloga, ki je bila prenesena od starega na novi odbor, je bila realizirana. To je humana akcija pobiranja samoprispevka pomoči za družino pokojnega Antona Krivca, ki je bil zaposlen v valjarni. Udeležba je bila zadovoljiva in se je pri tem zbralo 2.040 din. Ženi pokojnega je v imenu vseh darovalcev izročil denar blagajnik podružnice. Udeležba valjarjev ob vsaki akciji ali prireditvi je vedno zadovoljiva, čeprav je v obratu štiriizmensko delo. Pri krvodajalskih akcijah je bila udeležba vedno dobra, zato bo naloga novih vodstev sindikata, da se prostovoljnih krvodajalcev večkrat spomnijo. Ob takih akcijah lahko valjarjem samo čestitamo. Sicer pravijo v šali valjarji: »Dali bomo vse od sebe, če nam bodo z vrha nudili vse od sebe,« najbrž mislijo to glede osebnih dohodkov in pogojev dela. Mislim, da je tako tudi prav. Vsi vse od sebe, in uspeh ne bo izostal. Ob tej priložnosti naj velja zahvala vsem, ki so se udeležili katerekoli akcije, ki jo je organiziral sindikalni odbor in ki jih prosi tudi v bodoče za polnoštevilno udeležbo.

ca

ve finančnih zadev in plačilnih rokov obiskala fi. Schmidt.

Iz drugih zadev, ki so bile predmet obravnave, je odbor sklenil:

Upoštevaajoč dodatno mnenje in pojasnilo vodstva enote II se potrdi predlog komisije za racionalizacijo in tovarišu Albertu Potočniku v skladu z 9. členom pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih tovarne za racionalizatorski predlog »izboljšava tehnologije mehanske obdelave osi T 8, T 10 in T 18« odobri enkratna nagrada v znesku 4.220,70 din.

Na predlog komercialnega sektorja je tovarišici Angeli Gracyjanski v smislu 25. člena pravilnika o delitvi OD z veljavnostjo od 1. marca 1973 dalje odrejen deljeni delovni čas.

Na predlog istega sektorja je bil Stanku Mikicu, zaposlenem na delovnem mestu prevzemnega referenta v špediciji, v smislu 26. člena pravilnika o delitvi OD z veljavnostjo od 1. marca 1973 dalje odobren 10-odstotni dodatek za pripravljenost.

O nekaterih drugih vlogah in zadevah, ki so bile predmet obravnave, pa so bili prizadeti kakor tudi odgovorne strokovne službe posebej pisмено obveščeni.

- et

NOVINARSKI SEMINAR

Dne 10. februarja 1973 je bil v gasilskem domu seminar za novinarje — dopisnike. Udeležilo se ga je 19 članov, od katerih se nekateri že ukvarjajo z novinarstvom, ostali pa se še bodo. Polovica udeležencev je bila iz železarne, nekaj iz metalurške šole drugi pa z gimnazije, osnovne šole in ena predstavnik z ESS v Slovenj Gradcu.

Predavali so: France Forstnerič, novinar Večera, prof. Kolarjeva ter urednik Fužinarja Marjan Kolar.

Prvi je spregovoril tov. Forstnerič o novinarstvu, o tem, kakšno mora biti in kakšne so njegove zvrsti. Poudaril je, da mora pisati novinar jedrnato, jasno, preprosto ter slikovito. Govoril je o zvrsteh novinarstva ter o njihovi zgradbi. Skratka, mislim, da smo od njegovega enournega predavanja pridobili marsikaj, kar nam bo koristilo pri našem delu.

Profesor Kolarjeva je govorila o časnikarskem jeziku, stilu pisanja za časopis ter o slovničnih problemih. Dajala nam je primere, popravila napake in povedala, kako se vsak primer pravilno glasi. V kratkem povedano, opozorila nas je na najbolj pogostne nepravilnosti od najmanjših do največjih slovničnih napak.

Marjan Kolar nam je kot urednik Fužinarja govoril med drugim o člankih, ki izhajajo v Fužinarju. Povedal je, kako poteka delo od pisca članka do izida v Fužinarju, ter o razlikah med pisanjem za dnevnik in za tovarniški časopis.

Nato smo se pogovorili, da bi začeli naše članke tudi sami pregledovati in iz njih izločevati slabe stvari. Na občasnih sestankih bi se ob konkretnih primerih učili pisati bolje.

Upam, da smo s seminarja, ki ga je priredila naša informacijska služba, odnesli nekaj koristnih stvari kot nadaljnje napotilo za novinarsko delo.

NAŠA MALICA

Malica, osnovno krepilo delavca, uslužbenca in vsakega zaposlenega v tovarni! Že ob sami besedi »malica«, se bi moral delavec veseliti, da se bo po napornem

S sej kolegijskih izvršilnih organov

Poslovni odbor je na sejah najprej razpravljal o stališčih do predloga gospodarskega načrta za letošnje leto, trikrat pa se je sestel k razpravi o zaključnem računu za leto 1972 in obravnavi predloga za razdelitev ugotovljenega dohodka. O vseh predlogih in stališčih, ki so bila obravnavana in sprejeta, je končno razpravljal in sprejel potrebne odločitve na zasedanjih delavski svet tovarne.

Iz drugih zadev, ki so bile na sejah predmet razprave, kaže omeniti prizadevanja za nadaljnje integracijske procese in tesnejše sodelovanje naše tovarne s kovinsko predelovalnimi podjetji v koroški regiji. Odbor pa je razpravljal tudi o nadurnem delu, predvsem prekomernem povečevanju tega dela na delovnih mestih s stalno oceno, razpravljal o predlogih za službena potovanja in obravnaval tudi nekatere druge zadeve iz poslovanja tovarne, ki spadajo v njegovo pristojnost.

Kar zadeva nadaljnji integracijski proces in povezovanje je odbor podprl stališče, da so potrebna večja prizadevanja za čim boljše povezavo in tesnejše sodelovanje med našo tovarno in kovinsko predelovalnimi podjetji tako na območju občine kakor tudi celotne koroške regije. Za pogovore s predstavniki kovinsko predelovalnih podjetij koroške regije je odbor imenoval komisijo, ki jo sestavljajo glavni direktor Franc Fale, predsednik delavskega sveta Jože Kert in direktor kadrovske splošnega sektorja Adolf Cigler. Komisija naj bi na podlagi razgovorov:

- pripravila predlog najustreznejše samoupravne oblike našega bodočega tesnejšega sodelovanja in povezovanja, pri čemer bi morala upoštevati ustrezna ustavna dopolnila,

- pripravila koncept predloga, kako bi obojestransko koristno in poslovno z večjo delitvijo dela in intenzivnejšo predelavo našega jekla s temi podjetji lahko sodelovali.

Komisija bo morala o razgovorih tekoče seznanjati vse zainteresirane, posebno pa še samoupravne organe tovarne.

Služba za oblikovanje osebnih dohodkov je posredovala poslovnemu odboru predlog za odobritev nadurnega dela za prvo četrtletje letošnjega leta. Predlog se je nanašal na delavce s stalno oceno, ki so zaposleni v oddelkih, ki so vezani na obračun proizvodnje, norm in OD, in nekaterih drugih oddelkih. O predlogu je bila precej kritična razprava. Ugotovljeno je bilo, da se število nadurnih delavcev s stalno oceno v zadnjem času prekomerno povečuje. Odbor meni, da je treba nadurno delo prirediti omejevali oziroma v določenih primerih tega nadomeščati tudi z

odobritvijo dela prostih dni. Kljub sprejetim stališčem je odbor ob upoštevanju utemeljitve, da gre dejansko v vseh primerih za nujna neodložljiva dela, ki so vezana na rok, predlog potrdil, s tem da se je število predlaganih nadurnih povsod zmanjšalo za 10 odst. Na podlagi sprejete odločitve je bilo tako v oddelkih, ki jih je predlagala služba za oblikovanje OD, kakor tudi v nekaterih drugih oddelkih za nujna in neodložljiva dela odobreno delo in plačilo dela prek polnega delovnega časa.

V zvezi z navedenimi ugotovitvami o prekomernem povečevanju nadurnega dela je odbor naročil vodstvu kadrovske splošnega sektorja, da mora s posebnim obvestilom na nakazani problem opozoriti vodstva enot in sektorjev. V obvestilu je treba posebej poudariti, da je potrebno nadurno delo na delovnih mestih s stalno oceno omejevali in v utemeljenih primerih iskati možnost uporabe prostih ur na račun nadurnega dela.

Službena potovanja v inozemstvo

Na predlog posameznih sektorjev in enot so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, in to:

- Inž. Ferdu Vizjaku 5-dnevno službeno potovanje v Romunijo, kamor je potoval v zvezi z reševanjem reklamacij industrijskih nožev, ki smo jih izvozili v to državo.

- Inž. Antonu Letonji 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kamor je potoval v zvezi z reševanjem reklamacij paličastega jekla, ki smo ga dobavili fi. Clarus.

- Janezu Strahu 7-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer je v zvezi s problematiko in ureditvijo dokumentacije s področja ogrevnih in žarilnih peči obiskal fi. Amco na Dunaju.

- Alojzu Breznikarju 4-dnevno službeno potovanje na Madžarsko, kjer se je v zvezi z blagovno menjavo z vzhodnoevropskimi državami udeležil rednega zasedanja Intermetala.

- Glavnemu direktorju Francu Faletu 6-dnevno službeno potovanje na Švedsko, kamor bo v zvezi z ugotavljanjem možnosti našega nadaljnega poslovnega tehničnega sodelovanja potoval s predstavniki združenega podjetja.

- Inž. Jožetu Geršaku 3-dnevno službeno potovanje na Češko, kamor bo potoval v zvezi z nabavo strojev in strojne opreme za potrebe mehanskih obratov.

- Angeli Gracyjanski 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer je zaradi uskladit-

štiriurnem delu malo odpočil in seveda, kar je najvažnejše, okrepil z jedjo, katero bo dobil v tovarni. Malica, to je širok pojem, tu je mišljen polurni počitek, toda pisala bom le o malici, to je hrani, ki naj bi jo vsak delavec zaužil in od katere naj bi šel zadovoljen, da se je okrepil za nadaljnje štiri ure.

Toda najprej, ko prideš v jedilnico, moraš dobro pogledati, kateri podstavek boš vzel, da bo čist in ne masten, kar se zgodi zelo pogosto. Navadno se proti koncu malice nabere že cel kup mastnih pladnjev. Ko prideš na konec vrste, je tam že vrsta z druge strani, saj tam hodijo po skupno malico. Mnenja sem, da bi vsak rad dal denar za malico, če bi bila takšna, kot je treba.

Pojavlja pa se tudi vprašanje, ali se ne bi dalo v jedilnici ločiti točilne mize posebej za malico in drugo za cigarete ter pijačo. Razdelitev bi bila zelo praktična tako za delavce kot tudi za tiste, ki prodajajo, saj bi bil vsak hitreje postrežen.

Takrat, ko je bilo dogovorjeno, da bo v železarni prevzel skrb za malico Merx,

je le-ta obljubil, da bodo vsak dan nosili po tovarni cigarete in pijačo. Toda to se žal do sedaj še ni uresničilo.

Pri vsem tem pa se postavlja tudi vprašanje, ali bi bilo možno v tovarni postaviti pet ali šest avtomatov za cigarete. Vzemimo na primer kovača. Med delovnim časom mu zmanjka cigaret. Ali bo šel med delovnim časom ves moker (poten) v jedilnico po cigarete? Pa tudi delovnega mesta ne sme kar tako zapustiti. Ti avtomati bi se lahko postavili ob uri za žigosanje kart, kar bi bilo najprimernejše.

Bilo bi tudi zelo praktično, če bi imeli malico skupaj delavci in skupaj uslužbenci. Saj so uslužbenci razdeljeni na tri dele in bi to zneslo skupaj uro in pol. Tako pa se zgodi, da imaš nujen opravke po svoji malici, toda ne moreš vsakega klicati, ker ima morda ta malico in je jasno, da se ti ne bo oglasil. Tako lahko čakaš tudi po celo uro, da lahko kaj urediš.

Mislil, da se bi o malici dalo še marsikaj napisati, če bi o njej vprašali delavce, posebej še tiste, ki so na popoldanski in nočni izmeni.

Cvetka Golob

vzdrževanja, plan kontrole merjenih pokazateljev, kartoteko rezervnih delov.

Z namenom da izboljšamo kvaliteto dela, smo organizirali v okviru obrata za šibki tok laboratorij za meritve, ki bo po planu kontroliral točnost merjenih kazalcev in opozoril na nepravilnosti.

3-1.4 Navodila in predpis postopka za naročanje merilne in regulacijske opreme ogrevnih in žarilnih peči z uvedbo unifikacije (Bratina, Rožič)

Zaradi odsotnosti ing. Bratine nam je inženir Rožič podal naslednje informacije:

Pri opremi ogrevnih in žarilnih peči z merilno in regulacijsko opremo je vsekakor potrebno stremeti k določeni unifikaciji. Toda unifikacija bi zavrla uvajanje novih dosežkov, kar ne bi bilo sprejemljivo. Predvsem bi se morali držati določenih kvalitativnih proizvodjalcev te opreme, pri tem pa seveda ne bi smeli pozabiti tudi na spremljanje in študij opreme ostalih tovrstnih proizvodjalcev. Vsekakor igra tudi cena določeno vlogo, treba pa je dati prednost kvaliteti. Navodila in predpis postopka ter predlog za največjo možno unifikacijo merilne in regulacijske opreme so navedeni v izdelanem elaboratu.

3-2. Avtomatska obdelava podatkov na področju izmečka, reklamacij in neuspele proizvodnje (Segel, Letonja, Jelerčič, Haber)

Ing. J. Segel kot nosilec projekta v oddelku AOP poroča, da je bilo celotno delo s tega področja omejeno na obdelavo podatkov o izmečku in neuspele proizvodnji po mestih nastanka, po napakah in nosilcih stroškov. Izdelane so redne mesečne, kvartalne, polletne in letne obdelave o izmečku. Pri tem je bilo potrebno rešiti vrsto organizacijskih problemov, pri čemer predstavljajo planirani termini obdelav glavni problem, ki ne bo dokončno rešen, preden ne bomo razpolagali z banko podatkov o količinah in stroških proizvodnje ter končno tudi, dokler ne bomo imeli svojega računalnika. Tako tudi vodja OKK ing. Letonja opozarja, da zaradi kasnitve podatkov o stroških neuspele proizvodnje prihajajo ta mesečna poročila z dokajšnjo zamudo in zato ne dosega svojega osnovnega namena. Dokler ta pomanjkljivost ne bo odpravljena, bomo morali paralelno izdelovati mesečna poročila o izmečku po enakem postopku kot doslej.

Na področju fazne kontrole ing. Jelerčič poroča, da je izdelan »Zbirni list kontrole toplotnice«, ki je vpeljan v redno obdelavo. Sedaj se beležijo tehnološki podatki za elektro

Slovenske železarne v letu kakovosti

Nadaljevanje poročila iz Informativnega fužinarja št. 2 str. 10—15) o izvajanju akcijskega programa železarne Ravne za leto kakovosti do konca leta 1972.

3. KONTROLA KAKOVOSTI V PROIZVODNJI

3-1. Merilna in regulacijska tehnika (Rožič, Rus)

Ing. Rožič nam je posredoval naslednjo informacijo:

Nenehni razvoj znanosti in tehnike tudi na področju merilne in regulacijske tehnike prinaša stalne novosti in nove prijeme na področju uporabe energetskih virov in toplotne tehnike. Tudi železarna skuša prek svojih strokovnih služb v čimvečji možni meri slediti temu razvoju ne samo s študijem, ampak tudi z dejanskim uvajanjem najnovejših dosežkov. Mislil, da smo v zadnjih 10 letih napravili ogromne korake naprej ravno na tem področju, ki je tako odločilno za modernizacijo železarne. Marsikje pa smo seveda zaostali ali pa ne našli pravega razumevanja za investicije te vrste, ki seveda niso majhne. Posebno pri generalnih rekonstrukcijah in pri novih napravah smo vedno skušali na področju merilne in regulacijske tehnike uvesti najmodernejšo opremo, seveda na podlagi ekonomske bilance in tehnoloških zahtev. V elaboratu so obdelani razvoj in predlogi za izpopolnitve merilne in regulacijske opreme na področju energetike in toplotne tehnike.

3-1.1 Oprema fazne kontrole s primernimi instrumenti, aparati oz. pripomočki (Jelerčič, Rus)

Ing. Jelerčič poroča, da je služba fazne kontrole izdelala program postopne nabave opreme in orodja, ki ga potrebuje pri izvajanju svoje dejavnosti. Ta program obsega dva dela nabave nujno potrebnih merilnih orodij ter instrumentov za sedanje potrebe in za uvedbo novih kontrolnih metod. Prva merilna orodja in instrumente smo že v precejšnji meri uspeli nabaviti ter jih razdeliti kontrolorjem, naročene pa imamo še nekatere instrumente, ki se dobijo v domovini. Ostale aparate, ki se bodo nabavili iz uvoza, bomo postopoma nabavljali letos in leta 1974. Vse tiste, ki bodo z novimi instrumenti delali, bo treba seznaniti z uporabo in načinom merjenja. Program nabave orodij in instrumentov je bil sestavljen na osnovi izbranih metod kontrole kakovosti.

3-1.2 Študija o problematiki in formiranju sodobne precizne merilnice v enoti II (Haber, Pratkanar)

Na osnovi dosedanjih analiz o stanju precizne merilnice v enoti II ugotavlja ing. Haber, da bi ta morala zajeti štiri osnovne pogoje, ki so primarnega značaja za kakovost dela:

- pravilna lokacija (brez vpliva vibracij strojnega parka),
- temperaturna in zvočna izolacija vseh sten prostora s pravilno osvetlitvijo,
- montaža klimatske naprave (za gretje pozimi in hlajenje poleti na temperaturo $20^{\circ}\text{C} \pm 0,5^{\circ}\text{C}$ ter za vzdrževanje konstantne relativne vlažnosti zraka v mejah 50 do 55 odstotkov ± 2 odstotka),
- dodatna izbira manjkajočih ustreznih instrumentov in merilnih naprav za precizna merjenja.

Navedeni pogoji so osnovni del problematike, ki tangirajo obstoječo precizno merilnico. To problematiko bomo morali rešiti v prvi vrsti.

Rok za izdelavo študije je maj 1973.

3-1.3 Redno vzdrževanje merilne in regulacijske opreme ogrevnih in žarilnih peči (Rus)

K izdelavi programa vzdrževanja merilne in regulacijske opreme ogrevnih in žarilnih peči ter sistema kontrole merjenih kazalcev se je pristopilo že pred dvema letoma.

Izdelan je bil program dela za posamezne faze:

1. Ureditev tehniške dokumentacije po prikladnem georga sistemu, ki vsebuje:
 - 1.1 Kartoteko vzdrževanih objektov
 - 1.2 Kartoteko instrumentov, ki so montirani na objektih — prospekti, servisna navodila, montažne sheme
 - 1.3 Arhiv detajlnih načrtov
2. Zbiranje podatkov po okvarah
2. Statistična obdelava podatkov za optimiranje količine rezervnih delov
4. Ureditev priročnega skladišča namenjenih rezervnih delov
5. Ureditev kartoteke rezervnih delov
6. Izdelava plana preventivnega vzdrževanja v obliki rednih periodičnih pregledov.
7. Izdelava plana kontrole merjenih kazalcev

Do konca leta 1972 smo le delno realizirali plan, zaradi dolgotrajnega dela pri zbiranju podatkov in ureditve nepopolne tehniške dokumentacije. Na podlagi dobljenih podatkov bomo lahko letos izdelali plan preventivnega

»Obešalnik«

obločne peči 25 ton, 40 ton I in 40 ton II. Precej pomanjkljivosti bo treba še odpraviti na področju zajemanja podatkov.

Izmeček registriramo sproti in o njem obveščamo polmesečno in mesečno s poročilom in opisom tehnoloških napak in izvorov napak vsem obratovodjem. Zaostri smo kontrolo nad dospelim materialom, tako da se je število reklamacij za dobavljeni material povečalo, nismo pa še uspeli izpeljati nadzora nad finančnim delom reklamiranega materiala. To bomo morali urediti skupno s finančnim in materialnim knjigovodstvom.

Preventivno ukrepanje je šele v povojih, vendar se prvi uspehi že kažejo. V teku leta 1973 bomo izdelali pogoje z zahtevami kakovosti za vse nabavljene materiale in sistem penaliziranja.

Strokovne analize izdelujemo v primerih večjega izmečka ali obsežnih reklamacij, pri čemer sodelujemo z raziskovalnim oddelkom in z vodstvi obratov. Naloga take analize je ugotoviti vzrok izmečka ali pa podkrepiti našo reklamacijo dobavitelju.

Ing. Haber poroča, da vodstvo in obratovodje enote II prejema redna mesečna poročila o neuspeli proizvodnji. Iz statističnih kontrolnih zbirkov prek obdelave teh podatkov in končnega zbirnika o izmečku se na koncu meseca prizadeje seznaniti z napakami, ki so nastale na določeni poziciji. Ta poročila se vedno analizirajo z namenom, da se pri ponavljajočih se obdelovancih iste napake ne ponavljajo. Prav tako je zadolžen vsak fazni kontrolor, da redno obvešča svoje vodstvo o eventualnih neusklajenostih osnovne tehnične dokumentacije, kjer se napake evidentirajo, analizirajo in dokumentacijo usklajujejo s prizadetimi. Poleg mesečnih poročil se izdelujejo še kvartalna in letna. Vsa ta poročila zajemajo eksterno proizvodnjo in odstotek izmečka, ki je nastal po krivdi delavca, tehnologije, konstrukcije, zunanjega dobavitelja ali po višji sili.

3-2.1 Problematika izmečka zaradi lunkeja (Rac, Macur, Božikov)

Poročilo z ugotovitvami raziskave o problemu lunkeja na formatu ingota V-20 je bilo obravnavano na internem strokovnem posvetovanju, dne 7. nov. 1972, kratka informacija s tega posvetovanja je bila objavljena v Informativnem fužinarju št. 12/1972 na strani 21.

Na osnovi analize izmečka v določenem obdobju leta 1971 smo vzroke identificirali in podvzeli preventivne ukrepe. Višina kobilnih nastavkov je zelo blizu kritičnega območja, pri čemer je odločilna vloga enakomerne in zanesljive kakovosti livnih praškov in lunke-rita. Vsako spremembo teh materialov mora ugotoviti fazna kontrola in podvzeti vse potrebne preventivne ukrepe.

V zadnjih mesecih leta 1972 smo izmeček zaradi lunkeja, ki je bil prej zelo problematičen, skoraj odpravili. Na strokovnem posvetovanju je bilo sklenjeno, da bomo morali povečati višino kobilnih nastavkov, kolikor podvzeti preventivni ukrepi ne bi dali zadostne zanesljivosti, kar pa bo pokazala kontrola v naslednjem obdobju. Zaenkrat so rezultati povsem zadovoljivi, saj je predvideni cilj naloge dosežen. Fazna kontrola ugotavlja, da gibanje lunkeja v enem mesecu znaša od 5 do 15 ton. Fazna kontrola skrbno zasleduje pojav lunkeja in takoj opozarja prizadete obrate o eventualnem povečanju izmečka zaradi lunkeja.

Naloga je izvršena.

3-2.2 Preventivna kontrola ulitkov ter izpopolnjevanje predpisov za izvajanje kontrole (Dokl, Urnaut, Plohl, Koželnik)

Obratovodstvo in priprava dela livarne poročata, da se problemi iz okvira te stalne naloge občasno rešujejo. Značilen primer teamskega reševanja problematike predstavljajo ulitki za »Prvo iskro« Barič iz jekla prokron 12 sp. in nekatere zahtevnejše pozicije v oddelku mini livarne.

Učinkovitost izvajanja te naloge je bila nekoliko okrnjena, ker sta v tem času odšla iz naše železarne ing. Koželnik in ing. Dokl. V bodoče bosta njuno dejavnost izvajala inženir Štruel in tov. Goltnik. Naloga je stalna.

3-3. Prilagoditev sistema tovarniških standardov novi organizaciji in novim možnostim AOP (Černe, Segel)

Izdelan je nov sistem evidence in šifriranja kontrolnih, tehnoloških in kakovostnih predpisov. Prilagojen je staremu tovarniškemu standardu, novi organizaciji podjetja in avtomatski obdelavi podatkov. Šifrant kakovostnih predpisov je že uporabljen pri šifriranju kakovostnih predpisov posebnih zahtev kupcev. Izpopolnjeni so tehnološki predpisi za to pilnico. Izdelan je predlog avtomatske obdelave podatkov, ki bo dala poročila o odstopanjih od tehnoloških predpisov in prikaz povezave tega odstopanja z izmečkom in neuspešno proizvodnjo. Naloga se nadaljuje.

3-3.1 Kontrolni tehnološki predpisi za komplicirane izdelke (Haber)

Izdelanih je bilo nekaj kontrolnih tehnoloških predpisov (npr. ročaj kladiva RK 28, glava kladiva RK 21, deli pri stiskalnicah DQ 500 itd.), vendar je treba pripomniti, da je to stalna in obširna naloga in bo zanj potrebno formirati team, ki bo delal samo na tem področju. Precej težav pri tem delu povzroča še delna neusklajenost osnovne tehnološke dokumentacije (načrti in tehnologija se ponekod razhajata), pri čemer pa je prav urejenost teh osnovni pogoj za izdelavo dobrega in pravičnega kontrolnega predpisa. Težišče nadaljnega dela bo tudi v odstranjevanju osnovnih neusklajenosti tehnične dokumentacije, v formiranju kadra, ki bo kontinuirano lansiral kontrolne predpise, na katere se bo fazna kontrola lahko oprla in v primeru defektne izdelave pravilno ter pravočasno reagirala.

3-4. Sistem stimuliranja proizvajalcev z vključitvijo faktorjev kakovosti (Letonja, Rožanc)

Vodstvo OKK poroča, da sistem ustreznega stimuliranja proizvajalcev z vključitvijo faktorjev kakovosti še ni izdelan. Vodja oddelka za oblikovanje osebnih dohodkov pa poroča, da sedanji pravilnik o delitvi dohodka že vsebuje v prejemnem delu stimulacijo OD v odvisnosti od kakovosti proizvodnje in zniževanja reklamacij za osebe, ki so odgovorne za proizvodnjo. Poleg tega so pri neposrednih proizvajalcih uvedena stimulativna merila za kvaliteto proizvodov. Sistem bo potrebno še dopolniti, kar bo omogočeno z vključitvijo metode z opredeljevanjem ciljev v sistem nagrajevanja. Ta metoda bo obdelana s pripravo novega pravilnika o delitvi OD v teku leta 1973.

3-7. Ojačanje delovanja vhodne kontrole (Jelerčič, Haber)

Na področju vhodne kontrole enote I je zagotovljena doslej kontrola nad skoraj vsemi materiali, ki pridejo v tovarno. V teku je izdelava dobavnih pogojev za vložne surovine. To delo bo v glavnem predvidoma zaključeno v prvem četrtletju 1973. Praksa je pokazala, da bo nujno potreben ožji kontakt z nabavno službo, ker se dobavni pogoji pogosto menjajo. JUS standardi čisto v celoti ne zadovoljujejo in so potrebne dopolnitve. Med oddelki vhodne kontrole posameznih železarn v okviru ZPSŽ ni sodelovanja, čeprav bi bilo to zelo pomembno. Potrebna bo ustrezna pobuda od direkcije ZPSŽ.

Ing. Haber v svojem poročilu na podlagi sedanjega stanja izraža precej pomislekov, katere v celoti podajamo, da bi jih direktorji vseh treh enot s svojimi sodelavci obravnavali in razčistili.

Celoten sistem kontrole v ZR ni tako organiziran, da bi dopuščal enoten pogled na kvaliteto. V sedanjem stanju so se kontrolna mesta ponekod podvojila, vodstev, ki samostojno odločajo, je več (vhodna in fazna kontrola v enoti I, vhodna, fazna in delno izhodna kontrola v enoti II, samostojna izhodna kontrola v ZR s svojim vodstvom itd.). Postavlja se vprašanje, ali je tak sistem v redu ali ne bo v tem primeru prišlo do nepotrebnih zastojev in nesoglasij zaradi neenotnega ocenjevanja kvalitete. Da bi osnova tehnične dokumentacije imela enoten tek, da bi administrativno delo bilo enotno, toda ločeno za obe proizvodni enoti, bi bilo treba zgraditi enotno kontrolo s skupinami, ki so specializirane za posamezne obrate in za posamezna kontrolna mesta — z enotno hrbtenico, ki bi združevala vhodno, vmesno in izhodno kontrolo, ločeno za enoto I in enoto II. V tem primeru bi bilo enostavneje urediti delovne pogoje (skladišč-

ne prostore, prostore za pregled materiala, odlagalne prostore za reklamacijski material, merilne pripomočke in instrumente itd.). Mesečna, kvartalna in letna poročila o kvaliteti dela bi imela enoten izvor, obdelana bi bila računalniško do potankosti in dostavljena vodstvu in tangiranim v proizvodnji v nadaljnjo analizo in ukrepanje. Naloga bi prihajala iz enega izvora, reševale se bi teamsko in po predhodno postavljenem planu, pa naj bo to za dobavne pogoje, prevzemne pogoje, izdelava kontrolnih tehnoloških postopkov itd.

3-7.1 Vhodna kontrola materialov za livarno (Jelerčič, Košak, A. Pikalo)

V zvezi z ureditvijo vhodne kontrole livarskih formarskih materialov so se dne 7. 11. 1972 odgovorni sodelavci dogovorili o rednem jemanju in dostavi vzorcev kremenčevega, magnolitnega in kromitnega peska ter škroba. Vsi vzorci se kontrolirajo v laboratoriju za peske, pri čemer pa vedno znova ugotavljamo, da prihajajo v analizo redno le vzorci kremenčevega peska, ki prihajajo z vagoni, medtem ko vzorce drugih peskov, škrobov in bentonitov dobiva peskovni laboratorij zelo neredno ali pa sploh ne. Za dostavo vzorcev surovin, ki prihajajo v tovarno z vagoni, je odgovorna fazna kontrola enote I, za tiste, ki pridejo s kamioni, pa priprava peska v livarni. Zaenkrat predstavlja problem uspešen način kontrole škroba, albertine in vodnega stekla. Vodnega stekla ne kontroliramo, ker laboratorij za kontrolo livarskih surovin nima potrebne opreme. Bil je že govor, da se ta nabavi, vendar bi bilo ugodneje, da se z dogovorom poišče možnosti za analizo vodnega stekla v kemijskem oddelku, ki ima za to potrebno opremo.

3-7.2 Nabava surovin in drugih materialov (Ažnch, Zupančič, Navodnik)

Čeprav je to področje v današnji situaciji že samo po sebi zelo problematično, je v zadnjem času doseženo precejšnje izboljševanje poslovanja.

V sodelovanju med pripravo dela, obratovodstvi in materialnim gospodarstvom je bil že v mesecu oktobru izdelan plan potrebnih surovin in materialov za enoto I v l. 1973. Obenem je bil izdelan tudi predlog za finančni plan nabave. Na področju natančnejšega planiranja si obetamo precej pomoči z uporabo računalnika. Zelo nas namreč bremenijo primeri, ko primanjkuje določenih surovin, druge pa so brez potrebe na zalogi. Poleg subjektivnih vzrokov je pri tem tudi obilo objektivnih težav.

Izdelani plan z manjšimi korekturami služi tudi za mesečno planiranje sredstev, vendar pri tem nastopajo težave, če materialna služba ne dostavlja naročil pravočasno, to je sproti točno na tri mesece.

V teku je popis nekurantnega materiala, da ne bi prišlo do odpisa materiala, ki se še da uporabiti, čeprav je že več let na zalogi. Bil je izdan poseben nalog za uporabo materialov, ki že dalj časa ležijo v skladiščih. Vodja skladiščne službe direktno razčiščuje te probleme in posamezne pozicije s posameznimi naročniki oz. obrati. Tako je skladiščna služba uspešna, da so v letu 1972 obrati porabili za ca. 1.100.000 din že praktično nekurantnega materiala. Za tiste materiale, ki se ne dajo uporabiti, pa je bil dan nalog za razvrednotenje.

Z mnogimi domačimi materiali so težave predvsem v kakovostnem pogledu in glede dobavnih rokov in je zato potrebno neprestano robo reklamirati, spreminjati dobavitelje in urgirati dobave. Uvoznih surovin oz. materialov primanjkuje večkrat predvsem zaradi deviznih sredstev.

Ena od važnejših nalog na tem področju je nujna izdelava normativov minimalnih in signalnih zalog za nabavo surovin. Vse to urejanje bo tudi solidna osnova za prehod na računalniško obdelavo.

3-7.3 Vhodna kontrola celotnega dohoda blaga v tovarno (Jelerčič s sodelavci posameznih oddelkov)

V zvezi s problematiko te naloge so se posebej sestali tov. Pšeničnik, Navodnik, Mihe- lač, Homan in Konič. Ugotovili so, da imamo prehodno skladišče, katerega je potrebno izprazniti neocarinenega materiala, nato pa se

odločiti, kateri nabavljeni material bo vskladiščen v tem skladišču. Prišli so do zaključka, da je na področju vhodne kontrole še mnogo nerazčiščenih organizacijskih problemov v zvezi z novo mikroorganizacijsko shemo. Ko bodo nakazani problemi rešeni, bodo dane možnosti za bistveno izboljšanje kontrole dohoda blaga. Pomembna surovina, ki prihaja v našo tovarno, so livarski materiali — peski, veziva in dodatki. Problematika vhodne kontrole materialov za livarno je bila obravnavana v okviru naloge 3-7.1. Posebej je treba omeniti, da kljub reševanju problematike vhodne kontrole ostaja učinkovitost te kontrole dokaj problematična. V letu 1972 je bila pri dobavah livarskih peskov taka kriza, da peskov preprosto nismo mogli reklamirati in zavržati pošiljk, kljub ugotovljeni slabi kakovosti, kar se občasno porazno odraža na kakovosti ulitkov. Pri kontroli veziv in dodatkov je kontrola daljša in zahtevnejša, obenem pa ugotavljamo, da najboljšo oceno o kakovosti dobimo šele na podlagi evidence in obdelave podatkov o praktični uporabi.

Pogoj za uspešno kontrolo kakovosti je doslednost odgovornih služb, še bolj pa ureditev pogojev na tržišču surovin. V svojem poročilu podaja tov. Konič nekaj neposrednih priporočil in predlogov, ki jih tudi za nadaljnjo obravnavo merodajnih podajamo v celoti.

Da bi bila vhodna kontrola bolj učinkovita, je potrebno:

Najprej rešiti organizacijo delitve vhodne kontrole. Če bo ostala le ena vhodna kontrola, je možnost drugačna kot pa, če bo vhodna kontrola organizirana po enotah.

V primeru enotne kontrole je nujno potrebno urediti prehodno skladišče, kamor bi se odlagale prispele pošiljke in kjer bi se vršil kvantitativni in kvalitativni prevzem. Obenem bi bilo potrebno rešiti problem mehanizacije razkladanja in ponovnega nakladanja ter razvažanja pošiljk do posameznih skladišč ali uporabnikov ter ponoven kvantitativni prevzem v samem skladišču (med prevozom namreč lahko pride do odtujevanja raznega potrošnega materiala in orodja).

V primeru treh kontrol je potrebno organizirati prevzem v za to določenih skladiščih pri enotah, kjer naj bi bili nameščeni kontrolorji, ki bi skupaj s skladiščniki izvršili prevzem kvalitete in kvantitete prispelega materiala. Na ta način bi odpadeli ponoven transport znotraj podjetja in ponoven kvantitativni prevzem v skladišču.

Da bi bila kontrola učinkovitejša, je potrebno:

— Preprečiti je potrebno nabavo posameznikom, ki niso odgovorni za nabavo. Zdaj se dogaja, da posamezniki prinašajo razen drobnega materiala mimo kontrole v podjetje. To se ugotavlja šele takrat, ko prispe račun.

— Zaostriti disciplino pri dopremi materiala z našimi kamioni. Soferji, ki pridejo s poti in so pripeljali kakršenkoli material, se morajo javiti kontroli, česar pa zdaj ne delajo vedno.

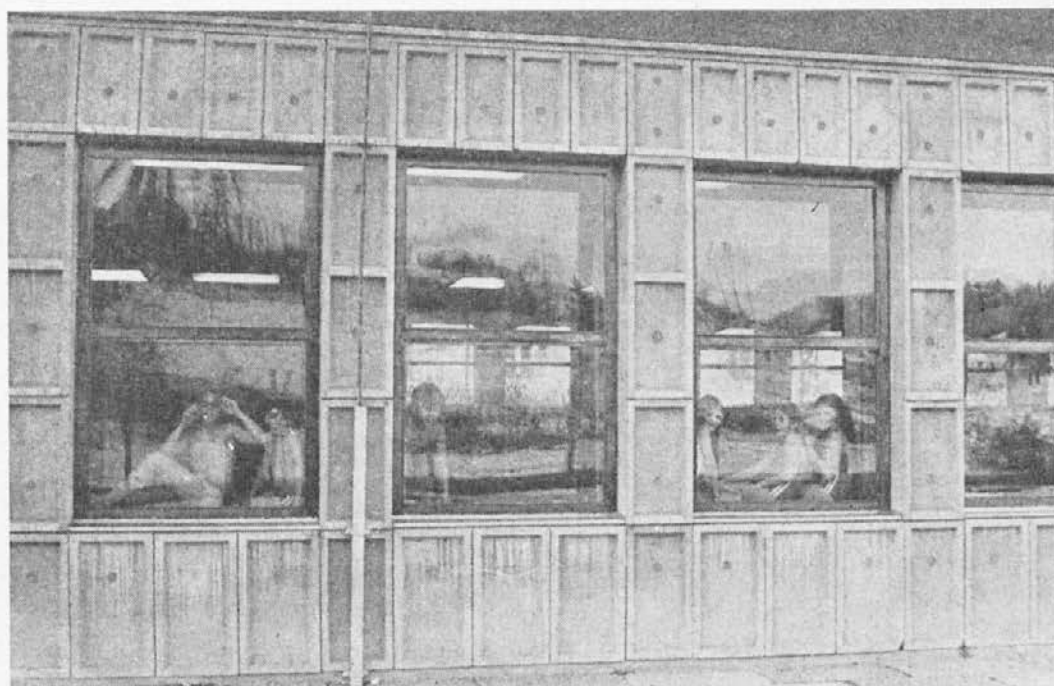
— Glede uslug, ki jih podjetje opravlja za razne naročnike (termična in meh. obdelava, rezanje, brušenje itd.), je treba preprečiti dogovarjanja posameznikom v obratih in vse to kanalizirati prek prodajne službe in priprav dela. Zdaj se posamezniki, ki prinašajo material, obračajo na tistega, ki je obljubil storiti uslugo in tako gre stvar mimo kontrole.

— Varnostna služba naj vsakega, ki dostavlja kakršenkoli material v podjetje, napoti v oddelek dopreme (špedicijo).

Iz vseh prispelih poročil o tej nalogi vidimo, da je na izredno pomembnem področju vhodne kontrole dohoda blaga v tovarno še mnogo nerazčiščenih in neurejenih problemov. Brez urejenega prehodnega skladišča in načina razvoza ter primerne mehanizacije za razkladanje in nakladanje skoraj ni pričakovati učinkovite ureditve teh problemov. Vhodna kontrola je bila zadolžena na skupnem sestanku odgovornih, da poskrbi za opremo skladišča, in ko bo to opravljeno, bodo v enakem sestavu pristopili k nadaljevanju rešitve tega problema.

3-7.4 Sortiranje legiranih odpadkov (Jelerčič, Perman, Butolen, Kovačič)

Problem sortiranja legiranih odpadkov je v svojem poročilu ing. Perman na kratko razložil s kemijskega stališča:

Ali je zunaj kaj mrzlo?

Foto: F. Kamnik

Sortiranje legiranih odpadkov in priprava kvalitetnega vložka je v prvi vrsti vprašanje tehnološke discipline v obratih in na skladišču starega železa. Postopek sortiranja mora potekati v petih stopnjah: sortiranje v obratu, sortirano skladiščenje, vizuelno sortiranje, sortiranje z iskrenjem in sortiranje s stiloskopi. Najvišjo stopnjo sortiranja, to je s stiloskopi, je kemijski oddelek v celoti pripravil za vse vrste jekla naše proizvodnje. Sortiranje s prenosnimi stiloskopi in sortiranje s stabilnimi stiloskopi. Prvi način izvajamo s prenosnimi stiloskopi na terenu ter ga delimo v kvalitativno in polkvantitativno sortiranje. Tako sortiramo večje kose, ki jih ne moremo prinesiti v laboratorij ali razrezati. Ostalo sortiramo s stabilnimi stiloskopi, kjer poteka postopek sortiranja v treh stopnjah: kvalitativno sortiranje, polkvantitativno sortiranje in kvantitativno sortiranje. Pri polkvantitativnem sortiranju se giblje natančnost določevanja med ± 10 do ± 30 odst. od dobljene vrednosti, pri kvantitativnem sortiranju pa med ± 5 do ± 15 odst. od dobljene vrednosti. Natančnost močno zavisi od obremenitve sortiranja, vrste jekla in določevanega elementa. Hitrost stiloskopskega sortiranja pa zavisi od kvalitete predhodnih stopenj sortiranja od separacijskega programa in od organizacije separacijske postaje. Če bomo hoteli, da pride stiloskopska separacija do izraza, bomo morali brezpogojno urediti separacijsko postajo na pripravi vložka. Kemijski oddelek je pripravil osnutek take postaje, ki mora obsegati prostor in opremo za pripravo vzorcev, prostor in opremo za iskrilca ter prostor in opremo za stiloskopika. Postaja naj bi delala v dveh izmenah.

Vodja fazne kontrole ugotavlja, da se možnosti in pogoji za sortiranje legiranih odpadkov niso bistveno spremenili in je sortiranje ostalo v takem stanju, kot je bilo doslej, čeprav so bili z vodstvom kemijske službe že prej izdelani programi za izboljšanje možnosti sortiranja legiranih odpadkov. Končno bo nujno potrebno čim prej pristopiti k realiziranju projekta.

Legirani odpadki so zelo občutljivi del tehnološkega postopka, zato rešitev te problematike ne sme biti polovična. Tov. Butolen in Kovačič poročata o neposrednem izvrševanju in o problematiki te naloge:

Uvedeno je poostreno sortiranje legiranih in nelegiranih odpadkov na pripravi vložka, za kar po svojih izmenah odgovarjajo izmenski delovodje, za legirane materiale pa dodatno še kontrolorji legiranih odpadkov. Na pripravi vložka so določena nova mesta za odlaganje nerjavnih jekel prokron 11, prokron 15 L in prokron 12 sp. V zvezi s problematiko sortiranja, dostave in uporabe omenjenih odpadkov, vezanih na livarno, je dosežen dogovor o spremembi oz. dopolnitvi načina sortiranja, označevanja in dostave nerjavnih mate-

rialov. Prejšnje bunkerje teh materialov so na pripravi vložka izpraznili, kolikor je dovoljeval proizvodni program. Bunker prokron 11 je že izprazen, ostala dva pa bosta izpraznjena predvidoma v mesecu februarju.

Poleg že obstoječih nastajajo v zvezi s sortiranjem legiranih odpadkov še nove težave: z razširitvijo legirane strani priprave vložka se zavlačuje, obenem pa se osvajajo vedno nove visoko legirane vrste jekel, tako da nastajajo problemi, kam vskladiščiti te, po kvaliteti zelo različne odpadke in jih pravilno ločevati. Nelegirane tuje odpadke je zelo težko sortirati po vsebnosti bakra in velikosti, ker ob večjem dotoku tega materiala zmanjka prostora in je zelo težko ugotavljati, kje je baker in kje ga ni. Iz obratov še vedno prihajajo na pripravo vložka odpadki, ki so napačno signirani, nesignirani ali pa pomešani med seboj.

Predlagano je že v zvezi s to problematiko, da se proga portalnega žerjava podaljša v smeri Ravne za ca. 10 m in se na ta način dobi prepotreben prostor.

Pri izdelavi prokron 11 in prokron 15 se je že pokazal določen napredek in v zadnjem času ni večjih težav. Pri izdelavi prokron 12 sp. predvsem pri VF peči pa problem še vedno nastopa in se reševanje te problematike nadaljuje.

Celotna problematika v okviru te naloge je izredno široka in pomembna ter se zaradi stalnega značaja nadaljuje.

3-8.1 Fazna kontrola v proizvodnji brzo-reznega jekla (Božikov)

V zadnjem času je bila zaradi specifičnih ekonomsko tehničnih pogojev redna proizvodnja brzoreznega jekla praktično prekinjena, zato za izvajanje te naloge praktično ni bilo možnosti.

3-8.2 Izpopolnitev fazne kontrole med valjarjo in jeklovlekom (Jelerčič, Godec)

Fazna kontrola je uvedla v jeklovleku kontrolo, ki opravlja pregled vložnega materiala od valjarne in pregled vlečenega materiala v jeklovleku. Kontrolo opravlja en kontrolor, ki jemlje tudi vzorce za mehanske in kemične preiskave. Kontrolor sodeluje z vodstvom obrata in kontrolo v valjarni. Do sedaj ugotavljamo mehanske lastnosti pred vlečenjem jekla in po njem. V zvezi s popisom tehnologije so v izdelavi tudi tehnični pogoji primopredaje jekla med valjarno in jeklovlekom. V toku je tudi priprava računalniške obdelave vse zbrane dokumentacije kontrolnih preiskav v zvezi z jeklovlekom. Naloga se nadaljuje.

3-8.3 Problematika lužilnice (Borštner, Godec, Perman)

Vemo, da je stara lužilnica tehnološko nemogoča, tehnično dotrajana in varnost pri de-

lu ni zagotovljena. Inšpekcija dela nam je obratovalno dovoljenje že večkrat samo pogojno podaljšala. Kvalitete ni mogoče zahtevati niti držati.

Izgradnja nove lužilnice je v teku. Pripravlja se ustrezna dokumentacija. V mesecu januarju bo izveden razpis za uvozno opremo. Pri morebitni restrikciji sredstev ima lužilnica prvenstveni značaj. Pri sedanjih predvidevanjih bo potrebnih sredstev za ca. 8 milijonov din, kar ni majhna investicija, vendar je zaradi ostrih predpisov za varstvo okolja potrebna.

Ing. Perman v svojem poročilu posebej opozarja, da je problematika luženja v pretežni meri kemijski problem, v naši železarni še popolnoma neobdelan in bi zahteval močno ter izurjeno ekipo. Za te probleme smo že izurili mladega inženirja kemika, ki pa je nato zapustil podjetje. S tem je pri današnjih pogojih prenehala tudi minimalna možnost za nadaljnje reševanje tega problema.

3-8.4 Zagotavljanje razogljivenja v dopustnih mejah v žarilnici valjarne (J. Gnamuš)

V konti pečeh I in II smo zasledovali razogljivenje pri standardnih pogojih termične obdelave za glavne in najbolj občutljive vrste orodnih jekel. Na osnovi primerjave razogljivenja v surovem in žarjenem stanju smo dobili podatke o razogljivenju med žarjenjem.

V posebnem poročilu so podani rezultati statistične analize. Ta naloga seveda ni končana zaradi prekratkega roka, pač pa so že dosedanje preiskave pokazale, da so izredno velike razlike v trdotah jekla v surovem stanju, kar kaže na neenakomerne pogoje ohlajanja pri valjanju. Postopki žarjenja so v redu, kar kažejo trdote v zahtevanih mejah. Iz rezultatov metalografskih meritev razogljivenja pa zaključujemo, da moramo pri sedanjih pogojih žarjenja v konti peči I in II računati s poprečnim povečanjem razogljivenja za 0,1 mm.

Naloga še ni gotova in se nadaljuje, podano bo posebno strokovno poročilo.

3-8.5 Fazna kontrola pri predaji jekla iz topilnice v livarno (Dokl. Dobrovnik)

Ureditev stalnega merjenja temperatur, evidence in obdelave podatkov ter določitev temperaturnih območij ulivanja predstavlja izredno pomembno nalogo za dviganje enakomernosti in nivoja kakovosti naše jeklo-litine. Žal je nosilec naloge ing. Dokl. zapustil železarno, tov. Dobrovnik pa ugotavlja, da za praktično izvajanje ni na razpolago potopnega pirometra.

Obratovodstvo naj takoj zadolži novega nosilca naloge.

3-8.6 Merjenje temperatur tekočega jekla s potopnim pirometrom v minilivarni (Dokl. Hanuš, Sedelšak)

Ing. Dokl. je zapustil železarno Ravne, tov. Hanuš in Sedelšak pa poročata, da so v minilivarni že imeli potopni pirometer, katerega pa niso veliko uporabljali iz objektivnih ali pa morda tudi nekoliko subjektivnih razlogov. Kmalu so merjenje opustili in potopni pirometer demontirali ter ga prenesli v livarno. Sedaj merijo temperature z optičnim pirometrom. Obratovodstvo z odgovornimi strokovnjaki naj dokončno razsodi med stališči, ki so za uvedbo ali proti uvedbi potopnega pirometra. Kolikor so meritve z optičnim pirometrom res dovolj natančne in zanesljive, naj se odloči za ta način, v nasprotnem primeru pa je treba uvedbo potopnega pirometra zagotoviti. Po vseh teh letih nihanja je pač potrebna dokončna odločitev.

V zvezi z meritvami temperatur tov. Hanuš opozarja na večji problem, ki ga predstavlja ogrevanje ponovc. Stopnja ogrevanja ponovc zelo niha v odvisnosti od razpoložljivega plina. Padci temperatur so zato zelo različni, posebno ker je količina jekla majhna. Le če bo zagotovljeno enakomerno ogrevanje ponovc, bo mogoče izdelati ustrezne predpise, v katerih pa bo treba upoštevati tudi zelo različne težje ulitkov, ki se gibljejo od 10 kg do 6 kg. Drobni kosi pač zahtevajo višjo temperaturo tekočega jekla.

Z zagotavljanjem najnujnejših pogojev bo treba obenem resno pristopiti k izdelavi predpisov, saj se postavljeni rok zelo hitro bliža, problematika je vedno hujša, vseh težav pa nikoli ne bomo odstranili.

3-8.7 Vhodna kontrola enote II (Haber)

Po mikroorganizacijski shemi ŽR se vhodna kontrola enote II deli na kontrolo internih in zunanjih dobav. V prvi fazi smo zbrali in še zbiramo standarde, ki naj bi postavljenim kontrolorjem na delovnem mestu služili kot obvezno gradivo pri ocenjevanju kvalitete. Potek tehnične dokumentacije je bil obdelan. Žal, kontrolor je delal le nekaj časa, tako da je to delovno mesto ponovno prosto. Poslužujemo se še vedno vhodnih kontrolorjev iz enote I in to vse dotlej, dokler ne dobimo ustreznega profila delavca za to delovno mesto. Skladišče za dele, ki jih reklamiramo, in za dele, ki nam jih reklamirajo dobavitelji, je delno že rešeno. Problem pa bo urediti kontrolni prostor, kjer se bodo izvajali 100-odst. ali vzorčni pregledi in meritve na vhodnem blagu in ga opremiti s potrebnim instrumentarjem. Predlaga se, da bi vhodna kontrola enote I odstopila enoti II vsaj enega vhodnega kontrolorja po naši izbiri. (Opomba: kontrolor že obstaja in ima svoj delokrog za mehanični obrat, vendar je pod enoto I.)

Zaradi objektivnih težav naloga v celoti še ni realizirana.

3-8.8 Sistem lansiranja dokumentacije in materiala ter fazne kontrole kakovosti za nov obrat industrijskih nožev (T. Pratkanar, Hrastnik, Haber)

Sistem lansiranja delovne dokumentacije je osnovan na že obstoječih principih organizacije georga, vendar smo za nov obrat industrijskih nožev vzeli določene izboljšave. Težišče smo namenili tistemu delu delovne dokumentacije, katerega odloča o zagotovitvi postavljenih terminov in optimalni zasedenosti proizvodnih kapacitet. Izboljšave so pri organizaciji končnega razdelilca, ki se je iz »centrale« prenesel v proizvodni obrat. S tem bo dana zelo pregledna oblika odločanja in izvajanja terminov po postavljeni diagonali. Za vsak obdelovalni center bodo postavljene terminske diagonale, npr. frezanje, brušenje, vrtnje, ravnanje itd. Prav tako bo z novo organizacijo dostavljen plačilni listek za vsako operacijo, na katerega se bo kontrolor podpisal po končani operaciji in pregledu. Tako bo zagotovljeno, da se bodo vse napake odkrile že v vmesnih fazah izdelave in ne na končni kontroli.

Nov sistem lansiranja delovne dokumentacije je samo del celotne organizacije, ki bo uvedena v novem obratu industrijskih nožev. Moderni principi grupne tehnologije, ki bodo prirejeni računalniku IBM 370, se bodo začeli izvajati v zaključeno celoto od novih rešitev transportnih problemov, preko vođenja proizvodnje do vključno embalaranja in odpreme.

3-9. Organizacijski ukrepi za povečevanje deleža osebne odgovornosti pri zagotavljanju kakovosti proizvodov in storitev (Rac, Butolen, Urnaut, Turk, T. Pratkanar, Haber)

Obratovodja jeklarne ing. Rac v svojem poročilu poudarja, da je tehnološka in delovna disciplina poseben problem, ki ni rešljiv v krajšem obdobju, posebej pa še ne ob današnjih pogojih v jeklarni, kjer je občutiti izredno pomanjkanje kvalificiranih delavcev, posledice velike fluktuacije in sploh problematično strukturo zaposlenih zaradi neveljavnih delovnih pogojev. Ob takih težavah je pomemben uspeh znižanje nenormalno visokega izmečka v sredini leta 1972 (prek 3 odstotke) na ca. 1,5 odst. v zadnjem kvartalu. Tudi letno poprečje izmečka se je v letu 1972 proti letu 1971 nekoliko znižalo.

V zvezi s splošnim redom v pripravi vložka omenja tov. Butolen na tem mestu kakor tudi že pri nalogi 3-7.4, da je vse to v veliki meri odvisno od ljudi, ki na pripravi vložka delajo, in pa od prostora. Nezaželeno je še stanje pri nelegiranem vložku v zvezi z razrezovanjem, s točnostjo tehtanja in nakladanja po normativnih predpisane tehnologije.

Velik del težav je v tem, da preprosto ni ljudi, ki bi delali na tehnični za 40-tonske elektro peči in odgovarjali za pravilnost naloženega materiala in teže vložka.

V tej nalogi ni direktno zajeta pomembna postavka »zažgano«, ker ta napaka nastopa v čistilnici in jo bo treba tam posebej obravnavati in zasledovati. Lahko pa omenimo, da je teh napak vedno manj in da bo z rekonstrukcijami žarilnih peči ta problem v veliki meri odstranjen. Razpoke v vročem obravna-

va poseben team sodelavcev in bo o tem izdelano posebno poročilo.

Jasno je, da je ta naloga stalna in da je potrebno z ustrežno organizacijo doseči maksimalno tehnološko disciplino za odstranjevanje napak subjektivnega značaja.

V okviru te naloge bo z uvedbo kroženja plačilnih listkov v oddelku mehanske obdelave po sistemu georga v sistem vključena tudi fazna kontrola. Po zaključeni delovni operaciji in kvalitetnem pregledu izdelkov kontrolor potrdi operacijo na spremnici in sopodpiše plačilni listek.

V letu 1973 smo začeli uvajati enotne plačilne listke v vse proizvodne obrate enote II. Ti so oblikovani tako, da se vanje vnašajo tudi pripombe faznih kontrolorjev, iz katerih je razvidno število dobrih kosov, število materialnega in število obdelovalnega izmečka. Ker so na plačilnem listku vsi podatki o izdelku in naročniku, bo iz njih v kasnejši dobi možno dobiti vse podatke o neuspehi proizvodnji oz. izmečku. Plačilni listki so prirejeni luknjani kartici, tako da bo te analize možno direktno izvajati z računalnikom. S tem je zagotovljena neposredna zveza informacije od mesta, kjer se izmeček odkrije, do mesta, kjer se registrira in shranjuje za kasnejše analize. Ta princip je delno že uveden v oddelku pnevmatskih orodij, pričeli pa smo ga uvajati že v obratu strojev in delov, industrijskih nožev in vzmetarni.

4. PREIZKUŠANJE IN UGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

4-1. AOP na področju laboratorijskih kontrolnih preiskav (J. Rodič, J. Segel)

Prva faza, ki obsega ureditev metodike laboratorijskih kontrolnih preiskav ter tipizacijo in standardizacijo pogojev ter postopkov s prilagoditvijo dokumentacije AOP, je zaključena. Za zajemanje izvirnih podatkov meritev v metalurških laboratorijih je bilo do konca leta 1972 izdelanih 9 novih obrazcev z vsemi potrebnimi šifrant in navodili. Izvirni podatki meritev predstavljajo osnovo in hkrati banko podatkov za širok spekter avtomatskih obdelav podatkov pri reševanju tehnološke in kakovostne problematike. Po obdobju, potrebnem za tisk teh obrazcev, bo celoten sistem s 1. marcem 1973 uveden v redno uporabo. Ta prva faza seveda obsega le zajemanje izvirnih podatkov, naslednje faze, ki bodo morale rešiti celotno problematiko obdelave, pa so vezane na izdelavo večjega števila potrebnih računalniških programov.

4-2. Izdelava internega kataloga AOP mehanskih lastnosti naših jekel in revizija predpisanih pogojev preizkušanja (Strahovnik, J. Segel)

Naloga je v zaključni fazi. Celotna dokumentacija mehanskih lastnosti za prek 900 grup je bila računalniško obdelana, pri čemer so upoštevani različni pogoji toplotne obdelave in dimenzijski razredi. Katalog je iz objektivnih razlogov izdan z zakasnitvijo in zaradi tega se bo zakasnila tudi druga faza, ki predstavlja revizijo predpisanih pogojev preizkušanja.

4-3. Uskladitev laboratorijskih storitev v posameznih slovenskih železarnah in na Metalurškem inštitutu ter uskladitev cenikov kot osnova za ugotavljanje stroškov kontrol in raziskav (J. Rodič)

Ta naloga je bila že v juniju 1972 izvršena, cenik se redno uporablja in tudi služi za kalkulacijo pogodbenih raziskovalnih nalog.

4-4. Razširitev kvalitetnega asortimenta (Letonja)

V okviru naloge, ki zajema razširitev kvalitetnega asortimenta proizvodov, priznanih od registrov, kvalifikacijskih društev in mednarodnih kontrolnih institucij, lahko omenimo, da proizvajamo odkovce, valjane palice in jekleno litino, ki jo prevzemajo registri in kvalifikacijska društva.

V zvezi z naročili so se večkrat menjavale oblike ulitkov in odkovkov, ki jih je bilo potrebno osvajati, preden so bili tudi od registrov prevzeti. Nismo pa povečali asortimenta novih vrst jekel, ki bi jih priznavali registri ali kvalifikacijska društva, kar pa tudi ni osnovni cilj. Izvajanje te naloge je stalno prisotno pri vsakodnevnih težnjah za povečevanje ekonomske učinkovitosti proizvodnje.

5. POTROŠNIK, KAKOVOST IN ZAŠČITA

5-1. Izdelava splošno veljavnih smernic za sestavo tehničnih dobavnih pogojev (Letonja)

Izdelane so bile smernice za sestavo tehničnih dobavnih pogojev za jekla. Te smernice bodo tudi objavljene v priročniku »Tehnična obdelava jekel«, ki ga izdaja Metalbira Zagreb. O smernicah za sestavo tehničnih dobavnih pogojev je bilo tudi predavanje v okviru seminarja o orodnih jeklih v novembru 1972 na Ravnah, ki so se ga udeležili predstavniki naših večjih potrošnikov jekel iz vseh republik.

5-2. Ureditev in tipizacija tehničnih prevzemnih pogojev (Karača, Vetter)

Prva faza te naloge, ki predstavlja sistematično ureditev vseh obstoječih kakovostnih predpisov po tehničnih prevzemnih pogojih kupcev, je izvršena s prvo izdajo kataloga šifriranih kakovostnih predpisov, ki so že v uporabi.

Druga faza predstavlja izpopolnjevanje in tipiziranje kakovostnih predpisov in s tem v zvezi organizacijsko izpopolnjevanje tehnološke priprave dela. Ta faza predstavlja stalno nalogo, ni pa bila izvršena v pričakovani meri zaradi zavlačevanja izvedbe mikroorganizacije v podjetju.

5-3. Izpopolnjevanje sistema obdelave naročil in podatkov (Javornik)

Za ŽR je v okviru celotnega projekta avtomatske obdelave podatkov obdelano tudi področje obdelave naročil. Pri tem ne gre samo za edino zahtevo hitrejšega reševanja naročil na relaciji kupec—prodaja—proizvodnja, temveč je s stališča gospodarjenja primarna zahteva ugotavljanje ekonomskega efekta naročil.

Taka organizacija obdelave naročil, ki jo bo mogoče izvesti v celoti šele z nabavo računalnika, zajema naslednje obdelave:

- pregled naročil po kupcih,
- pregled naročil po obratih in izdelkih,
- pregled naročil po terminih z izračunavanjem zasedbe kapacitet,
- izračunavanje ekonomskega efekta naročil,
- izračunavanje bruto in neto potreb direktnega vložka po terminskih enotah,
- evidenca neizdobavljenih naročil po kupcih, obratih, izdelkih in terminih.

Poleg teh samostojnih pregledov in analiz bo matična datoteka naročil v povezavi z drugimi datotekami služila še za celo vrsto drugih obdelav, npr. izdajanje delovne dokumentacije, urejanje finančnih transakcij za kupce, ki so istočasno tudi dobavitelji, analizo vprašanj, ki bo postala še bolj aktualna z razvojem in delovanjem službe za analizo tržišča in službe za razvoj podjetja.

Najpomembnejša pridobitev s področja obdelave naročil bo vsekakor ugotavljanje ekonomskega efekta naročil vnaprej, za kar ima podjetje dane tudi druge organizacijske metode, npr. uvedena je direct-costing metoda obračuna stroškov itd. Teh informacij do danes vodstvo podjetja in strokovne službe niso imele v celoti in zato ni bilo mogoče ukrepati na podlagi informacij za prihodnje obdobje, temveč le na podlagi podatkov iz predhodnega obdobja in trenutno razpoložljivih npr. kalkulacij. Prav uporaba planskih kalkulacij v prodajnih službah je v zadnjem letu veliko pripomogla k ustvarjanju dobrega poslovnega rezultata.

Obdelava naročil z računalnikom bo brez dvoma tudi pospešila reševanje naročil na relaciji kupec—podjetje v tistih fazah, kjer bomo posegli v obdelave z računalnikom. Končne odločitve o naročilih dajejo strokovne službe. Hitrejša obdelava naročil bo zato še v bodoče veliko odvisna od ekspanzivnosti strokovnih služb in trdno postavljenega terminskega plana.

Šef prodaje enote I tov. Breznik poudarja, da je ta naloga trajnega značaja. Prodajni oddelek je podvzel mere za skrajšanje rokov in za ažurno reševanje pošte. Predvsem je doseženo skrajšanje časa za odgovore na teleprinterjska vprašanja.

5-4. Organizacija novih oblik dela s potrošniki (Breznikar, Haramija)

V letu 1972 se je nadaljevala konjunktura na tržišču, ki pa je bila le navidezna, ker ni

bila pokrita s plačilno sposobnostjo. Vendar nam je tako stanje omogočilo selektivno politiko pri izbiri kupcev. Junija 1972 smo uspeli deblokirati žiro račun. Stanje terjatev se je znižalo od 280 milijonov din v marcu na 160 milijonov din konec leta. Ker pa je večina dolgov plačana v decembru s krediti, obstaja nevarnost, da se bo stanje dolžnikov spet povečalo.

Prodajna služba pravočasno, tj. še pred dajanjem ponudb in sklepanjem pogodb razpolaga s kalkulacijami planskih cen po metodi direktnih stroškov. Na tej osnovi ter z dodatnimi informacijami o gibanju na tržišču ter zasedenosti kapacitet smo vodili selektivno politiko pri določanju cen in izbiri naročil ter kupcev. Poprečna cena za prodano blago je znašala din 4,85/kg, kar je za 10 odst. več kot v letu 1971, samo na domačem tržišču pa je bila poprečna cena din 5,30/kg ali 19 odst. več kot v letu 1971. Tako gibanje cen je delno rezultat spremembe asortimana, delno pa povišanja cen. Pomembnejši so seveda podatki o dobičku, ki pa še niso na razpolago.

V zvezi s to nalogo skrbita ing. Karača in tov. Vetter za razvoj sistema, po katerem bo program prodaje upošteval kvalitetne zahteve obremen s plačilnimi možnostmi kupcev. Stalna naloga je sistematično vzpostavljanje strokovnih kontaktov s kupci, vodenje sistematične evidence potreb in odklonjenih vprašanj oz. naročil. Vse to delovanje mora biti v ozki povezavi z razvojem, osvajanjem tehnologije in izdelkov ter z metalurškimi raziskavami v zvezi s problematiko.

5-5. Izpopolnjevanje organizacije in definiranje kriterijev končne in odpreme kontrole kakovosti (Letonja)

V zvezi z novo organizacijsko shemo podjetja je bila izdelana tudi nova organizacijska shema končne kontrole kakovosti. Predvsem je bil postavljen princip, da mora biti vsak proizvod, preden ga odpošljemo kupcu, kontroliran po končni kontroli kakovosti, ki mora biti objektivna in neodvisna od proizvodnje.

Kriteriji končne kontrole kakovosti so definirani, vendar pa še ne za vse vrste proizvodov, kar pa bo še naloga za leto 1973.

5-5.1 Uvedba lakiranja ulitkov (Grzina, Urnaut)

Analiza asortimenta je pokazala potrebo po uvedbi antikorozijske zaštite nekaterih vrst ulitkov iz rednega proizvodnega programa jeklovarne. Sedanji način lakiranja je le začasna rešitev, saj delo poteka popolnoma ročno v improvizirani obliki. Tak način dela fizično obremenjuje delavca, produktivnost je nizka, poraba lakov pa previsoka.

Postavljena naloga je v obdelavi s konceptom sodobne lakirnice za lakiranje ulitkov do teže 80 kg/kos. Koncept je posredovan specializiranemu projektantskemu biroju, ki z dogovorjenim rokom do 1. 3. 1973 izdela vso tehniško dokumentacijo. Izvedba je možna do 15. 8. 1973, če bodo potrebna sredstva pravočasno zagotovljena.

5-5.2 Izboljšanje kvalitete in estetskega videza odkovkov iz utopnih jekel (Ažnoh, Vrečič, Letonja)

Nakazana naloga se izvaja, ker so večje količine teh proizvodov v programu proizvodnje za leto 1973. Lansirana je ustrezna dokumentacija z vsemi potrebnimi zahtevami.

5-6. Informiranje potrošnikov o proizvodnji visoko kvalitetnih jekel v slovenskih železarnah (J. Rodič)

Ta naloga se izvaja kot stalna s poživljanjem neposrednih stikov s potrošniki naših jekel. Direkcija Združenega podjetja slovenske železarne je ob koncu leta 1972 organizirala na gospodarski zbornici sestanke s posameznimi grupacijami potrošnikov jekel, na katerih so sodelovali tudi predstavniki železarne Ravne. Na srečanju metalurgov v Portorožu s posebnim elaboratom in delno v našem tovarniškem tisku je bila podana širša informacija o značilnostih proizvodnih programov posameznih slovenskih železarn in o osvajanju novih proizvodov ter nove tehnologije. V novembru je bil v železarni Ravne s sodelovanjem Metalbira Zagreb organiziran seminar za potrošnike orodnih jekel, ki so se ga udeležili predstavniki večjih potrošnikov iz vseh republik.

Je pa davi slanica padla...

6. VZGOJA IN USPOSABLJANJE

6-1. Organiziranje in izvedba seminarjev za širši krog strokovnih kadrov (J. Rodič, Javornik)

Za področje metod matematične statistike in operacijskih raziskav je bil v železarni Ravne izdan interni priročnik z vso potrebno dokumentacijo in navodili za izvajanje teh metod in analiz na računalnikih.

V okviru republiške akcije za leto kakovosti je gospodarska zbornica prek društva za kontrolo kakovosti in zanesljivosti poverila železarni Ravne izvedbo dveh seminarjev (20. do 23. 6. 1972 na Ravnah in 5. do 8. 12. 1972 v Črni) o uporabi metod matematične statistike z računalnikom.

V okviru te dejavnosti moramo posebej omeniti področje avtomatske obdelave podatkov. Oddelek za avtomatsko obdelavo podatkov v letu 1972 ni samostojno organiziral posebnih seminarjev za širši krog strokovnih sodelavcev, pač pa je bil prek društva knjigovodij občine Ravne organiziran poseben seminar s področja avtomatske obdelave podatkov, našim konceptom in dosedanjimi dosežki. Poleg tega je ing. Segel na seminarju na Bledu in v Portorožu aktivno sodeloval s temo »Vloga računalniške obdelave podatkov v sistemu povratnih informacij kontrole kakovosti«, inženir Rodič in ing. Segel pa sta na strokovnem posvetu v okviru UJZ podala informacijo o uporabi metod matematične statistike v železarni Ravne.

Pri sistematičnem izobraževanju s področja avtomatske obdelave podatkov se poslužujemo organiziranih simpozijev in seminarjev, predvsem pa šolanja v IBM šoli v Radovljici. Pri prenašanju pridobljenega teoretičnega in praktičnega znanja s tega področja na širši krog strokovnih sodelavcev v tovarni se poslužujemo metode neposrednega kontaktiranja s sodelavci strokovnih služb, ker je po našem mnenju najuspešnejše, da se pri uvajanju konkretnih rešitev podajajo tudi teoretična izhodišča.

6-2. Strokovna posvetovanja in seminarji z izdajo ustreznih publikacij (J. Rodič)

Pregled publikacij v strokovnih časopisih, zbornikih, raznih edicijah in v obliki referatov na posvetovanjih je podrobno podan v letnem poročilu službe MR za leto 1972. Ta pregled kaže izredno aktivnost v letu 1972, kar je do neke mere vsaj v drugem polletju tudi odraz izvajanja akcijskega programa Leto kakovosti.

Na raznih domačih in mednarodnih strokovnih posvetovanjih in seminarjih so naši

sodelavci aktivno sodelovali z 29 prispevkov oz. referatov. Poleg teh referatov, ki so bili publicirani v posebnih gradivih teh posvetovanj, je bilo v drugih strokovnih časopisih oz. publikacijah objavljenih še 18 prispevkov naših sodelavcev, kar je vsekakor zelo pomemben dosežek.

6-3. Strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev ter organizatorjev proizvodnje na vseh nivojih (Bukovec)

Funkcionalno izobraževanje je ena izmed oblik izpopolnjevanja strokovnosti strokovnih kadrov. Pri nas je mnogo raznih institucij, ki se ukvarjajo s funkcionalnim izobraževanjem, vendar zadnje čase opažamo, da so njihovi izpopolnjevalni programi slabi, da več institucij organizira razne seminarje in posvetovanja z isto temo ipd.

Naši strokovni delavci so se v lanskem letu v glavnem udeleževali predavanj, strokovnih razgovorov in posvetovanj, ki so jih organizirale institucije v Sloveniji. Seminarje za specializirane poklice pa smo organizirali pri Solskem centru na Ravnah.

— Predavanj in strokovnih razgovorov se je v lanskem letu udeležilo 31 delavcev,

— seminarjev za specializirane poklice se je udeležilo 279 delavcev,

— strokovnih posvetovanj pa organizatorje proizvodnje pa 18 delavcev.

Vzrok za tako majhno udeležbo je predvsem v tem, da precej vodstvenih delavcev študira in pa, kot sem že v začetku omenil, slabi programi. Mnenja sem, da bo v bodoče potrebno preštudirati probleme, ki nastopajo v tovarni in jih rešiti z lastnimi kadri, saj verjetno imamo strokovnjake, ki znajo svoje znanje in izkušnje posredovati tudi drugim.

6-3.1 Seminarji in demonstracije za uporabo sodobnih merilnih instrumentov (Haber)

Dne 28. 9. 1972 je bilo organizirano in izvedeno predavanje dipl. ing. Milutinovića, stalnega predstavnika firme Carl Mahr, v predavalnici TKR. Prisotni so bili kontrolorji in mojstri enote II ter nekaj sodelavcev iz enote I in v splošnega sektorja. Prikazan je bil film s sinhronizacijo, izveden je bil prikaz najnovejših dosežkov v merilni tehniki omenjene firme in v zaključni fazi diskusija okrog posameznih instrumentov, ki bi prišli v poštev za našo proizvodnjo.

6-4. Planiranje in strokovno usposabljanje kadrov (Zafošnik)

Planiranje kadrov je v načelu dolgoročno skupno opravilo razvojne, planske in kadrovske službe ter samoupravnih organov, ki pa ni mogoče, če delovna organizacija nima splošnega razvojnega načrta ali če je ta preprosto in ni izdelan vsaj za srednjeročno proizvodno obdobje. Pomembno je tudi, kakšno ima delovna organizacija sistemizacijo delovnih mest, ali jo sploh ima in če jo ima, da je čim bližje optimalnim zahtevam razvojne in proizvodne usmeritve. Pri nas so v to smer storjeni šele prvi koraki, zato bo racionalno planiranje kadrov vseh strok in izobražbenih stopenj mogoče šele v eni od naslednjih faz.

Ne glede na to smo v letu 1972 izvršili nekaj analiz (fluktuacija, disciplinski ukrepi, izobraževalna problematika, struktura zaposlenih), ki so nam pokazale, kako in kam se moramo vsaj kratkoročno usmeriti in že tudi ukrepano. Popolnejše analize pa nam bo omogočila šele računalniška obdelava podatkov, te pa bomo do meseca marca 1973 v glavnem tudi zbrali.

Izobraževanje že zaposlenih je pri nas zavzelo velik obseg — 183 delavcev na visoki, višji in srednji stopnji šol; poklicno šolanje ob delu pa je pred leti povsem zamrlo.

V topilnici je med 240 neposrednimi proizvajalci 60 odst. KV ali PK delavcev, zato je s formalne strani struktura precej dobra kot slaba. Drugo je seveda delavčeva funkcionalna usposobitev za delo. Trideset NK delavcev mlajših od 35 let, ki imajo končanih 6 razredov osnovne šole, je mogoče brez vseh pomslekov vključiti v dveletno šolo za specializirane delavce.

Delovno skupnost topilnice moramo ustaliti, kajti fluktuacija nas zelo pesti z vsemi svojimi slabimi posledicami. Nasploh bomo letos v kadrovske službi ukrepali na več področjih kadrovske problematike.

7. INFORMIRANJE, VZPODBUDA IN PUBLICIRANJE

V okviru akcijskega programa za leto kako-vosti je vse od začetka akcije aktivnost informiranja in publiciranja v železarni Ravne zelo velika. Kaže se v tovarniških glasilih Koroški fužinar in Informativni fužinar pod skupnim naslovom Slovenske železarnice v letu kakovosti za publikacije, ki so v neposredni zvezi s to akcijo. Seveda pa je posredno v zvezi z letom kakovosti tudi serija drugih publikacij tako v tovarniškem tisku kot v drugih strokovnih glasilih, pri čemer je še posebne važnosti aktivna udeležba na seminarjih, posvetovanjih in simpozijih.

Poseben pomen lahko pripisujemo izredno širokemu angažiranju sodelavcev pri izvajanju akcijskega programa, kar pa bomo še razširili z obravnavo akcijskega programa in poročil o izvajanju akcij na sestankih delovnih skupin posameznih področij.

NEKAJ UGOTOVITEV OB POROČILU

Najbolj razveseljiva je ugotovitev, da nam je v železarni Ravne uspelo za izvajanje akcijskega programa angažirati izredno širok krog sodelavcev, o čemer so tudi z občutkom odgovornosti poročali. Pri tem se nam nudi še nadaljnje možnosti.

Celotno poročilo naj bi kritično obravnaval poslovni odbor, ki bi nato po poti sistema samoupravnih organov dosegel, da bi delovne skupine na svojih sestankih z ustreznim sodelovanjem odgovornih strokovnjakov obravnavale poročila o nalogah z njihovega področja. Navada naj bi postala redno obravnavanje problemov kakovosti, izmečka in izpleta na delovnem področju posameznih delovnih skupin. Lepe so možnosti, da se pomembnejše dosežke prikaže tudi v tovarniškem tisku, kjer naj bodo pohvaljeni tisti, ki to zaslužijo. Opozorjamo na tiste probleme, ki nas najbolj žalijo, pa se jih nečemo ali ne znamo lotiti. Večkrat pa tudi ni objektivnih možnosti. Kaj nas ovira?

Iz poročila vidimo, da so nekatere naloge uspešno izvršene. Druge se izvajajo in ugodno potekajo. Ne smemo pa pozabiti tudi tistih nalog, ki so sicer v manjšini, pa nam vendar poročila o njihovem izvajanju vzbujajo obču-

tek, da gre za izgovarjanje, ki niti ni povsem prepričljivo. Povejmo naravnost, česa nismo izvršili. Če je to res upravičeno, nas ni treba biti sram, če pa je krivda subjektivna, se je treba popraviti in zamujeno nadoknaditi. Nekoliko motijo tista poročila o nalogah, ki podajajo bolj napotke, principiela stališča in ugotovitve, ki lepo zvenijo, kažejo pa obenem, da ni bilo kaj posebnega storjeno. Ni prav, da v poročilu o izvršenem delu zopet pišemo samo, kaj bi bilo treba storiti, nič pa o tem, kaj smo že napravili, ukrenili ali pa na osnovi dosedanjih rezultatov predvidevamo v bodoče. Poskušajmo se odločiti tudi, kdo, kako in do kdaj bo to, kar je potrebno, opravil.

Najbolj bode v oči kritika o dosedanjem izvajanju oziroma zavlačevanju reorganizacije podjetja. Iz vseh področij prihaja enak glas, da nas je in nas še zelo ovira neizvršena mikroorganizacija. Te naloge nismo znali učinkovito in dosledno do konca izvesti, kar nam še enkrat potrjuje, da je naša šibka točka v splošni organizaciji. Vse to nam povzroča ogromno škodo.

Pri številnih nalogah ugotavljamo, da nas pri reševanju nekaterih ključnih problemov zapuščajo dobri in izkušeni strokovnjaki in reševanje problemov zopet ostaja v začetni fazi.

Zaradi neustreznih stimulacij v najširšem pomenu, pri čemer je naša nekonkurenčnost osebnih dohodkov in pomanjkljivosti v nudenju življenjskih pogojev najbolj pereča, smo izgubili že preveč strokovnjakov, ki jih bomo težko nadomestili, še težje pa pogrešali. Iz istih razlogov novih, celo tistih, ki se nam ponujajo, ne moremo sprejeti.

Ali bomo res tako togi, da odhajanja najboljših kadrov ne bomo znali zaježiti in jih bomo šolali in strokovno vzgajali le za druge? Ne moremo se veseliti rasti podjetja, če z njo rastejo kadrovske problemi, saj ni skrivnost, da je investiranje brez načrtnega zagotavljanja ustreznih kadrov kaj hitro lahko čisti strošek. Skrb za kadre naj bo tudi ena od glavnih nalog leta kakovosti, saj si kakovosti brez kakovostnih kadrov ni mogoče zamišljati.

Iz poročil nosilcev nalog izdelal:
Predsednik komisije za vodenje akcij
leta kakovosti v železarni Ravne
Jože Rodič, dipl. inž.

Tehnične izboljšave

Delovodja revolveric in kopirk iz obrata pnevmatičnih strojev Vlado Pori je izdelal mehanizem za hitri tek vzdolžnega suporta na revolverjskih stružnicah znamke pittler. Z uvedbo tega mehanizma se je olajšalo fizično delo delavcev in povečala produktivnost. Komisija ga je nagradila z enkratno nagrado 900 dinarjev.

Vodja obdelave v obratu strojev in delov Jože Osenjak je izboljšal način vpenjanja paličnih rezkarjev na horizontalnih vrtalnih strojih. Skrajšal je vpenjalne trne, s tem pa se je preprečilo tresenje in opletnje rezkarja. Zboljšala se je obdelovana površina in povečala produktivnost. Letni prihranek, dosežen z izboljšavo, znaša 232.100 dinarjev. Komisija je avtorja nagradila z enkratno nagrado 3.801,25 dinarjev.

Izdelal napravo za vpenjanje rezkarjev pri brušenju. S pomočjo nove naprave se je povečala produktivnost, ker je odpadlo zamudno vpenjanje. Naprava se uporablja predvsem za brušenje rabljenih rezkarjev, ki poteka brez normativa, zato ni bilo moč ugotoviti realnega prihranka. Komisija je nagradila avtorja z enkratno nagrado 900 dinarjev.

Tehnolog v pripravi dela enote mehanske predelave Stanko Vrhovnik in referent za

ponudbe iz istega oddelka Feliks Štumberger sta pocenila izdelavo pritisknih letov za furnirske nože. Ugotovila sta, da jih ni treba izdelovati iz materiala osikro 2 oziroma osikro 4, temveč zadostuje kvaliteta C-60. Z uporabo cenejšega materiala sta letno prihranila 152.464,68 dinarjev. Komisija je dodelila vsakemu enkratno nagrado 700 dinarjev.

Soavtor prejšnje izboljšave Stanko Vrhovnik in vodja obdelave industrijskih nožev Ivan Strmčnik sta pocenila izdelavo nožev za luščenje drogov. Ugotovila sta, da ni potrebno polirati notranje strani rezine, in tako prihranila letno 51.353,40 dinarjev. Komisija je dodelila vsakemu enkratno nagrado 700 dinarjev.

Ključavničar iz obrata strojev in delov Gvido Peruš je predlagal spremembo načina kovičenja platiranega materiala. Po njegovem predlogu naj bi se namesto ene kovičila štiri do pet gredic hkrati. Vodstvo obrata meni, da predlog ne bi prišel v poštev, ker bi nastale težave z žerjavom. Povrh pa se predvideva, da se bo za pripravo platiranih gredic uvedla linijska proizvodnja. Za prizadevanje je komisija nagradila avtorja z enkratno nagrado 100 dinarjev.

Sodelavca iz jeklarne dipl. inž. Vladimir Macur in Franc Mlinar sta uvedla pretaljevanje škafe brzoreznega jekla in tako pri-

hranila letno 569.439,81 din. Komisija ju je nagradila z enkratno nagrado 9.621,60 dinarjev, ki si jo delita na polovico.

Glavni tehnolog za termično obdelavo dipl. inž. Janko Gnamuš in delovodja termične obdelave Ivan Gradišek sta izdelala predpise za kaljenje in popuščanje valjev na napravi ASEC. Rešitev naloge je bila razpisana. Komisija je dodelila avtorjema razpisano nagrado 2.000 din.

Jermenar pri strojnem remontu Štefan Hojnik je izboljšal vodila transportnega traku na peskometu in sodeloval pri izboljšanju gumijastih zaves med kabli pri 25-tonski elektro obločni peči. Komisija ga je nagradila z enkratno nagrado 467,85 dinarjev.

Elektrikar pri elektro remontu Ivan Vovcnik je izboljšal zaščito proti izpustitvi zračne blazine iz jeklenk pri obeh stiskalnicah v kovačnici. Z vgraditvijo pomožnega releja je dosegel, da se pri preveliki porabi vode hitro zapre zaporni zasun in prepreči izpustitev zračne blazine iz jeklenk. Pred izboljšavo se je to dogajalo in vsaka izpustitev je povzročala okvare in dolgotrajne zastoje na obeh stiskalnicah. Komisija je nagradila avtorja z enkratno nagrado 1.500 dinarjev.

Delovodja vzdrževanja elektronskih naprav za valjarno in mehansko obdelovalnico Dušan Navodnik je predelal 20 fotorelejev v valjarni. Stari so bili izrabljeni in so se pogosto kvarili. Rezervne dele je bilo težko dobiti, ker se te vrste relejev ne izdelujejo več, poleg tega pa jih je bilo treba še uvažati. Avtor je skonstruiral nove fotoreleje iz domačega standardiziranega materiala, ki so enostavnejši in vzdržljivejši od prejšnjih. Prihranek, prikazan kot razlika v ceni med uvoženimi in doma izdelanimi releji, znaša 45.000 dinarjev. Komisija

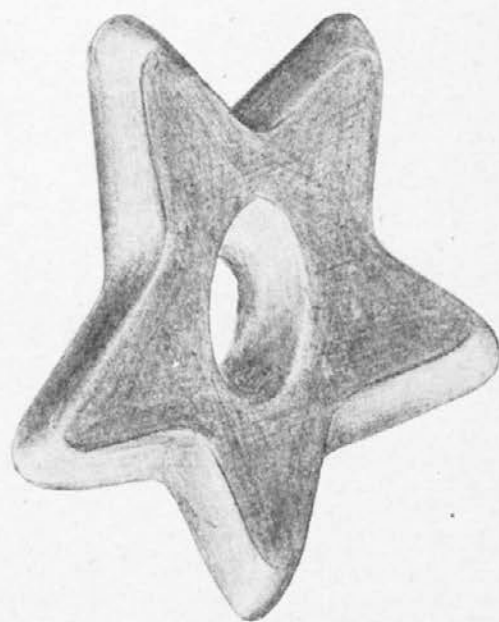
ga je nagradila z enkratno nagrado 1.470 dinarjev.

Obratovodja elektro remonta za šibki tok dipl. inž. Franc Rus in vodja težke proge inž. Franc Lončar sta z zazidavo odprtin med celicami in s preureditvijo regulacije zmanjšala porabo goriva na ELPIT pečeh pri težki progi. Z izboljšavo se prihrani 13,09 kg mazuta na tono jekla. Upoštevajoč letno proizvodnjo 114.332 ton jekla in ceno mazuta 559,04 din/t, znaša letni prihranek 836.659,26 din. Komisija ju je nagradila z enkratno nagrado 11.358,25 dinarjev, ki si jo delita na polovico.

Vodja elektrotehniške službe dipl. inž. Janez Bratina je dosegel prihranek pri rekonstrukciji pogona srednje proge. Živosrebrni usmerniki, s katerimi sta se napajala oba motorja, so bili iztrošeni in so povzročali okvare na motorjih. Zato se je sklenilo, da jih je potrebno zamenjati s thiristorso usmerniško napravo, ki ima tudi možnost krmiljenja napetosti kot živosrebrni usmerniki. Avtor je z meritvami ugotovil, da za zagon proge ni potrebno, da bi morala biti napetost nastavljiva, zato se je na njegov predlog namesto thiristorске vgradila diodna usmerniška naprava, ki je tri do štirikrat cenejša. Prihranek znaša 1.620.000 dinarjev. Komisija ga je nagradila z enkratno nagrado 18.050 dinarjev, katere 40 odstotkov je odstopil elektrotehniškemu društvu.

Tehnolog iz priprave dela enote II Albert Potočnik je izboljšal tehnologijo mehanske obdelave osi T8, T10 in T12, ki jih naša tovarna izdeluje za Gošo. Letni prihranek, dosežen z izboljšavo, znaša 603.310,50 dinarjev. Komisija ga je nagradila z enkratno nagrado 4.220,70 dinarjev.

K. F.

deli, poizkusi in iskanje čim enostavnejšega, cenene in varnega načina izdelovanja metalurškega aluminija so se zaključila uspešno.

Naši modelni mizarji so izdelali modele, livarji v livarni na Muti pa ulili ulitek z v krogu nameščenimi modeli metalurškega aluminija v obliki peterokrake zvezde z luknjo v sredini. Ulitek z Mute z v krogu nameščenimi modeli metalurškega aluminija, opremljen še z vrtilno napravo, je pomenil pričetek cenene izdelave metalurškega aluminija v Jugoslaviji.

Z njo niso bili zadovoljni samo dobavitelji, temveč tudi jeklarji v domačih in inozemskih jeklarnah, ker so jim škarje nehale rezati prste. Poleg tega jeklarji v Jugoslaviji, ki pridelajo kake tri milijone ton surovega jekla na leto in plačujejo samo po 8,5 dinarja za kilogram metalurškega aluminija, vidijo, da s prihranki pri nabavah metalurškega aluminija v obliki zvezdic lahko zgradijo še 25 stanovanj na leto.

Janez Gorjanc

METALURŠKA ZVEZDA

Za izdelavo surovega jekla iz starega železa, grodlja in drugih dodatkov je potreben tudi aluminij. Ta služi za pomirjenje taline v talilni peči pred izpustom v livno ponev ter za doseglo boljše zrnatosti jekla.

Drobnozrnatost jekel se zahteva posebno pri onih jeklih, ki jih nato v mrzlem stanju še s struženjem, rezkanjem in brušenjem preoblikujemo v točne oblike. Vsebnost aluminija v takih jeklih znaša od 0,2 do 0,4 kilograma na tono. Pri »mehkem« jeklu celo nekoliko več.

Aluminij, katerega dodajamo v trdem stanju talini v talilno peč ali livno ponev ob izpustu iz talilne peči, mora imeti tako obliko in težo, da ga je moč potisniti dovolj globoko v talino in da se, ako ga dodajamo v livno ponev ob izpustu taline, dovolj hitro raztali in se s curkom tekočega jekla oziroma taline pomeša homogeno v tekoče jeklo v livni ponvi.

Dokaj primerna oblika takega aluminija (odslej naprej ga imenujemo: metalurški aluminij) je v obliki strnjenih kock. Izdeluje ga tovarna aluminija v Lozovcu. Metalurški aluminij je v tej obliki zaradi zamudne izdelave razmeroma drag, kar vpliva tudi na ceno našega jekla. Obstajale so tudi stalne težave v Lozovcu pri izdelavi zadostnih količin metalurškega aluminija za vse porabnike v Jugoslaviji.

Druge tovarne so se pa branile prevzemati naročila za metalurški aluminij v takih kockastih oblikah. Zato si je naš jeklar v Ravnah češče pomagal tako, da je večje bloke aluminija najprej prekoval v daljše palice, te pa še naprej razrezal na škarjah v manjše, kockam podobne oblike. Taka dela so spremljala tudi nezgode; posebno pri razrezu aluminija s škarjami v valjarni.

Prav taka nezgoda je bila tudi povod za nastanek ravskega metalurškega aluminija.

Bilo je neko nedeljo zjutraj leta 1952. Topilniški mojster pri visokofrekvenčnih pečeh je ponudil dežurnemu tehniku v železarni na manjšem pladnju iz pločevine polovičko prekajene »klobasice«.

Ta je pa hitro ugotovil, da se mu nudi le odrezan prst z roke jeklarja, odrezan na škarjah v valjarni. Zdravniki so v slovenjegraški bolnici ponesrečencu zašili rano na roki; dežurni tehnik v ravnski železarni si je pa postavil za nalogo, da bo poiskal tak način priprave in izdelovanja metalurškega aluminija, ki ne bo več utrujenemu jeklarju rezal prstov.

Od prostovoljno prevzete naloge do uspešnega zaključka je minulo več kot leto dni dela. Posvetovanja s pridelovalci aluminija doma, razgovori z domačimi in inozemskimi strokovnjaki, idejni načrti, mo-

Mirko Jurač

VSAK DAN JE SPRAŠEVALA

Vsak dan je vpraševala,
če meso je že prišlo,
ali telečje al' svinjsko,
ki rad ga ima vsakdo.

Vsak dan pa mesar ji reče:
»Dekle moje, mesa ni,
ker na višje cene čaka,
in v hladilniku visi.«

Ji da lep nasvet sosedu:
»Nič ne jezi se, dekle,
saj meso dobiš v tujini,
tud' za naše dinarje.«

Zdaj dekle ne nadleguje
več mesarja našega,
meso iz tujine nosi,
in vsak dan pečenko ima.

OBLJUBA

Nekoč sem sedel za volan,
še danes kolnem tisti dan,
preveč pritisnil sem na »gas«,
v drvarnici pristal sem jaz.

Že bil je »pleh« ves pomečkan,
a jaz po glavi pokrampljan,
zavedam se, da kriv sem sam,
ker preveč sukal sem volan.

Obljubo sveto danes dam,
ne bom več sedel za volan,
naj drugi pritiskajo na gas,
s kolesom se bom vozil jaz.

Jugoslovanske železarnе v letu 1972

Leto 1972 ni najbolj uspešno v jugoslovanskih železarnah, saj so izdelale le 2.536.600 ton jekla ali za 5,2 odstotka več. Še slabše so se odrezale slovenske železarnе, ki so povečale svojo proizvodnjo le za 3,3 odst. Na drugi strani pa vemo, da Jugoslavija uvaža vedno več jekla in je uvoz narasel že na 1 milijon ton. Že nekaj let nazaj ni v proizvodnji jekla Jugoslavije nobenega bistvenega napredka in na tem področju močno zaostajamo za evropskimi državami, saj so nas v razvoju skoraj vse že prehiteli in je 5 odst. povečanje za naš obseg proizvodnje (2,5 milijona) res minimalno.

Železove rude smo nakopali sicer 6,2 odst. več kot v letu 1971, vendar ne smemo pozabiti, da je bilo predvideno povečanje 15 odst. Železove rude nismo nakopali toliko, kolikor bi bilo potrebno, zato je razumljivo, da je to vplivalo na proizvodnjo surovega železa ali grodlja v Železarni Skopje. Manjša proizvodnja grodlja ima velik vpliv na proizvodnjo jekla v kisikovih konvertorjih, ki predelujejo tekoči grodelj v jeklo. Posledica je, da ta železarna tudi jekla ni izdelala dovolj.

Surovega železa ali grodlja smo izdelali 1.820.000 ton, kar je za 20 odst. več kot prejšnje leto. Zasluga za ta napredek gre novemu velikemu plavžu v Smederevu, ki je začel delati kot prvi obrat nove železarnе. Ob tem času so ugasnili mali plavži v Varešu zaradi nerentabilnosti. Novi gigant v Smederevu pa je s svojim začetkom obratovanja povzročil pravo krizo prevelike proizvodnje. Kljub temu da je začel obratovati kasneje, kot je bilo predvideno, je še vedno začel prežgati proizvodnjo grodlja, saj je nova jeklarne s kisikovimi konvertorji šele v fazi montaže in bo pričela obratovati v letu 1973. Tako so morali na novem modernem plavžu zadrževati proizvodnjo ter tako izdelati 325.000 ton grodlja. Ker ga sami v svoji stari jeklarni niso mogli porabiti več kot 60.000 ton, so ga pričeli ponujati vsem železarnam v državi. Združenje je apeliralo na vse železarnе in začelo akcijo za večjo porabo grodlja iz solidarnosti, ki je šla včasih celo prek tehnoloških in ekonomsko upravičenih meja. Tako smo doživeli v lanskem letu poplavo pretirano velike količine grodlja po nekaj letih pomanjkanja. Vzrok takih nepravilnosti je vsekakor neusklajena gradnja; istočasno s plavžem bi se morali zgraditi jeklarne in valjarnе.

Jekla smo, kot že rečeno, izdelali 2.536.000 ton ali 5,2 odst. več. Čeprav je to malo, pa je le opaziti napredek. V železarni Zenica so prvič presegli proizvodnjo 1 milijon ton, saj so izdelali 1.001.497 ton jekla. Tako ima tudi Jugoslavija železarno, ki proizvaja več kot milijon ton jekla. Čež nekaj let bi jo morale dohiteti in celo prehiteti železarnе Smederevo in Skopje. Poleg uspeha v Zenici je pomembna novica, da je v Železarni Skopje pričela obratovati nova 120-tonska el. obločna peč, opremljena z UHP transformatorjem. V lanskem letu železarna Skopje ni registrirala v svojih kazalcih elektro jekla, ker je pač bila v poskusni fazi obratovanja. Za leto 1973 pa predvidevajo 70.000 ton. To sicer ni veliko, ker morajo take peči dajati 250.000 ton ali celo več na leto, vendar navajajo, da ne morejo nabaviti tako ogromnih količin starega železa ter da ne dobijo dovolj električne energije iz termocentrale Kosovo. Oboje najbrž drži, vsemu pa botruje še slabo planiranje iz preteklega obdobja. Železarna Skopje je imela s to pečo tudi izredno smolo, saj je peč imela nešteto konstrukcijskih napak firme Birlec, ki so se odrazile v stalnih okvarah, nizki vzdržnosti in končno v nizki proizvodnji. Peč so reklamirali in firma Birlec jo je bila prisiljena rekonstruirati že po 200 šaržah. Za firmo to nikakor ni dobra referenca. Železarna Skopje pa je izgubila velik del proizvodnje kvalitetnega jekla.

Nova 120-tonska el. obločna peč v Skopju bo s svojo proizvodnjo znatno povečala udeležbo elektro jekla in tudi povečala probleme nabave starega železa, ki ga v Jugoslaviji vedno bolj primanjkuje.

V okviru slovenskih železarn bi morala začeti z obratovanjem nova 40-tonska el. obločna peč v Železarni Štore, vendar ni dokončana

na zaradi pomanjkanja hladilne vode in električnih transformatorjev iz omrežja. Tako ta železarna ni uspela izdelati elektro jekla v letu 1972 in bo nova peč začela z obratovanjem v letu 1973, ko bo dograjen akumulacijski bazen in postavljeni transformatorji.

Kljub vsem težavam pa elektro jeklo kaže še največ napredka poleg SM in konvertorskega jekla, saj je bilo izdelanega 570.000 ton ali 21 odst. od vsega jekla v Jugoslaviji. Poudariti moram, da v teh številkah ni vključena proizvodnja jekla v Jadranski železarni — Split, ki se ne registrira v skupno jugoslovansko proizvodnjo jekla.

Tudi valjarne niso bile brez težav, čeprav niso bile deležne tolikih pretresov kot plavži in jeklarne. Največ težav je imela železarna Skopje, ki zaradi pomanjkanja denarja ni mogla nabaviti vložka za hladno valjarno. Tako je izpadla proizvodnja hladno valjanih trakov. Kupci so kot po navadi zagnali velik

vik in krik ter pritiskali na železarno in zahtevali dovoljenje za uvoz. Iz tega časa so znane polemike okoli pločevine za Gorenje, EMO — Celje itd.

Drugi pomembni dogodek s tega področja je bil v Železarni Štore, kjer je po 10-letni izgradnji začela končno le obratovati nova valjarna profilov, nabavljena v Poljski. Ob taki priliki se nam nehote vsiljuje misel, da so za gradnjo tako male valjarne potrebovali 10 let in pri tem pozabili na elektro obločno peč. Sedaj pa z vsemi silami pritiskajo na našo železarno in živčno zahtevajo gredice, poleg tega pa jih še za težke devize uvažajo.

Zaključek, ki bi na kratko ocenil delo jugoslovanskih železarn (brez jadranske), je lahko le ta, da v letu 1972 ne beležimo posebnega napredka proizvodnje kljub vključitvi novih agregatov v proizvodnjo. Napoved, da bo letnica 1972 postala prelomnica v proizvodnji, se je izjalovila, zato bo v letu 1973 potrebno napeti vse sile tudi v tistih železarnah, ki zaostajajo, da se nadoknadi zamujeno.

Ing. Rado Jelerčič

KULTURNA KRONIKA

Kakor da pripisujemo februarju resnično drugačen pomen kot drugim mesecem v letu, se je zgodilo v njem kar neverjetno veliko kulturnih dogodkov in je težko razvrščati jih glede na pomembnost. Vsakokratnim organizatorjem in udeležencem je pač pomembnejše tisto, v kar so vložili največ truda. Zato je seveda zaporedje v naši kroniki zelo poljubno in ne predstavlja nobene rangliste.

Batičeva razstava

Da je eden najvidnejših slovenskih kiparjev Stojan Batič izbral za prizorišče svoje male retrospektive prav ravenski likovni salon, si lahko štejemo v čast. Preveč čudno pa to ni, če poznamo njegovo dosedanje delo v naši dolini (spomenik NOB na Prevaljah in na Barbari) in vemo, da je po rodu iz proletarskih Trbovelj, njegov rudarski cikel pa ostaja eden od pomembnih vrhov v njegovem dosedanjem delu pa tudi v slovenski umetnosti nasploh.

Prebrana in ubrana celota tridesetih kipov, dopolnjena s preprostim, vendar zelo okusno izdelanim katalogom, je predstavljala nedvomno umetniški dogodek. Težko je o Batičevem delu napisati kaj takega, česar ni že bolje napisal Zoran Kržišnik v svojem uvodu v katalog.

Vsebina in oblika Batičevih kipov sta razumljivi vsakomur. Od klasičnih do modernih, vselej pa z močno osebnostjo, uporabljajo umetnik slogovne prijeme glede na temo, ki jo hoče oblikovati. Preprostem delavcu in najbolj izbirčnemu izobražencu je zato enako blizu.

Seveda je bila razstava deležna primerne pozornosti v kraju in zunaj njega.

Prežih za mlade

Več kot desetletna tradicija tekmovanja za Prežihovo bralno značko je letos privedla na Koroško štiri slovenske književnike: Ferda Godino, Ervina Fritza, Toneta Kunterja in Nežo Maurer. Uro in pol so se v študijski knjižnici pogovarjali s tistimi prežihovci, ki se tudi sami poskušajo s pisanjem, nato pa so se razdelili po šolah, brali iz svojih del ter se pogovarjali z mladimi.

Bil je to dan, ki bo ostal v spominu, in bil je pogovor, ki je dal odgovore na mnogo vprašanj, najbrž pa je odprl tudi mnogo takšnih, ki bodo dobila odgovore v novem branju.

O avantgardni literaturi

Pesnik in novinar France Forstnerič je v študijski knjižnici v kratkem predavanju orisal značilnosti sodobne slovenske avantgardne književnosti krogu ljudi iz naše in slovenjegraške občine, ki jih ta pojav zanima. Ker pojem »avantgardnega« zajema zelo raznolike zvrsti, ki jim je skupno morda samo to, da se odvrčajo od vsega tradicionalnega, predvsem pa hočejo literaturo osvoboditi njene pedagoške, razredne, idejne in sploh vsake uporabnosti, se je seveda pogovor lahko dotikal le teh skupnih znamenj, ni pa se mogel poglobiti v posamezne struje.

Navzoči so priznali tej književnosti vrednost eksperimenta, sicer pa se niso ogreli zanj. Je pa živahnost debate in raznolikost stališč dala določeno delovno vzdušje.

Takšna »klubska« dejavnost bi imela pri nas vse pogoje za dobro delo tudi v prihodnje.

Knjižni sejem v Slovenj Gradcu

Za Prešernov praznik so v slovenjegraški umetnostni galeriji odprli knjižni sejem. Na posebej za to izdelanih panojih so bile razstavljene nove in najnovejše knjige večine slovenskih založb. S popustom je bilo možno knjige tudi kupiti. Po podatkih prireditelja si je razstavo ogledalo nekaj tisoč ljudi.

Ravenska občina oz. njena kulturna skupnost je prispevala za to prireditev 3.000 dinarjev, študijska knjižnica pa je razstavila vse revije, ki izhajajo na Slovenskem. Glede na ta in druga dejstva slavospevna reportaža novinarja Pogačnika v Delu 11. 2. 1973 na Ravnah ni naletela na ugoden odmev.

n. r.

Hudo je, če dva zakonca dolgočasi drug drugega; še težje, če le eden drugega dolgočasi.

Ebner — Eschenbach

Klub zdravljenih alkoholikov se razvija

V decembrski številki smo pisali, da se je na območju koroške regije s sedežem v Dravogradu ustanovila skupina kluba zdravljenih alkoholikov za občine Ravne na Koroškem, Dravograd, Slovenj Gradec in Radlje. Ker je od rojstva do sedaj poteklo že več kot tri mesece, marsikoga zanima, če dojenček, ki je bil rojen, še živi. Zares, bo kdo rekel, saj se o tem še ne splača govoriti. Res je, če tisti, ki to trdi, ne pozna alkoholizma takega, kakršen je. Kdor pa alkoholizem pozna, ve, da pomeni tri mesece abstinence za alkoholika kot za svojce v družini in ne nazadnje za sodelavce in predpostavljene na delovnem mestu že celo večnost. Saj tri mesece ni bilo družinskih sporov, družina alkoholika je preživela tri mesece v miru, brez prekanja in pretepov. Na delovnem mestu ni bilo konfliktnih situacij. V družini pa so si že tretji mesec privoščili kakšen priboljšek za denar, ki je bil porabljen prej za pijačo. Torej vseeno omembe vredno. Vsak teden v petek popoldne se sestane skupina zdravljenih alkoholikov pri terapevtskem delu.

Pa pogledajmo še, kakšno terapijo imajo v klubu in kakšen je postopek zdravljenja, zakaj je za nekatere bolj učinkovita terapija kot za druge.

Alkoholik, ki se odloči za zdravljenje, se mora spoprijeti najprej pod strogim zavodskim nadzorstvom z odvajanjem uživanja alkohola. Istočasno se pripravlja za zrelostni izpit. Po največji prestani krizi abstinence in ko je že predelal in osvojil določeno literaturo, mora opraviti zrelostni izpit v klubu zdravljenih alkoholikov v samem zavodu, kjer se je zdravil. Prav gotovo bo zrelostni izpit lažje opravljen za zdravljenega alkoholika, ki je vsaj na določeni stopnji razgledanosti in ima tudi take svojce, ki mu pri tem pomagajo s soudeležbo v klubu in pri premagovanju abstinence po vrnitvi iz zavoda. Po končani terapiji v zavodu zdravljeni alkoholik preneša svoje članstvo pod strokovnim nadzorstvom zavoda iz kluba v zavodu, kjer se je zdravil, v klub, pristojen na območju prebivališča, torej tja, kjer mu je to najbližje. Tako se terapija, ki je bila že začeta v zavodu, nadaljuje v domačem klubu. Seveda pa se ta prvi postopek, če je pacient dovolj močan, lahko opravi tudi doma prek ambulantnega zdravljenja in pomoči teritorialnega kluba zdravljenih alkoholikov. Še nekaj besed o terapevtskem delu in sestavi kluba.

Člani kluba so zdravljeni alkoholiki, njihovi svojci, zdravnik in strokovni delavci ali delovni terapevti. Terapevtsko delo v klubu poteka po določenih pravilih enkrat tedensko na sestanku. Dnevni red sestanka je določen s pravilnikom kluba. Sestanek vodi predsednik kluba, katerega izvolijo zdravljeni alkoholiki iz svoje sredine, prav tako tajnika in blagajnika.

Dnevni red sestanka je ustaljen. V prvi točki se ugotavlja navzočnost članov kluba in njih abstinence, obravnavajo se neupravičeni izostanki posameznih članov kluba in eventualni recidivni primeri članov kluba, za recidiviste se določi patronažna služba, ki obišče posameznika na domu ali na delovnem mestu in ga poskuša spraviti do ponovnega zdravljenja. Prav gotovo bo delo patronaže tembolj uspešno, če jim bodo pri tem pomagali svojci, nadrejeni na delovnem mestu in če bo urgencia pravočasna. Patronažo opravljajo člani kluba zdravljenih alkoholikov. Nadalje v prvi točki dnevnega reda poročajo člani patronaže o težavah in uspehih svojega dela na terenu.

Druga točka dnevnega reda obsega predstavo življenjske zgodovine posameznega člana od pričetka uživanja in navajanja k alkoholu in o vzrokih, ki so privedli določenega člana kluba do alkoholizma in do zdravljenja ter o življenju in težavah v času abstinence. Smisel podoživljanja nastanka in trajanja alkoholizma je v psihoterapiji, da pacienti ne bi pozabili, zaradi česa so postali sužnji alkohola in da vsak dan sproti odklanjajo alkohol, ki se jim nudi ob vsaki priložnosti in na vsakem mestu. Zelo različne so zgodbe, ki jih povedo člani kluba iz svojega življenja in ravno to povečuje zanimivost dela, obenem pa vzgojno vpliva na članstvo kluba.

V tretji točki dnevnega reda se člani kluba pogovarjajo o raznih zadevah, od organizacijskih, rekreacijskih in tako naprej. Namen kluba je nadalje še razvijati razne rekreacijske dejavnosti, širiti svojo dejavnost in pritegniti čimveč članov za borbo proti alkoholizmu.

ŠPORTNE VESTI

SMUČARJI — ČESTITAMO!

Ponovili bomo samo to, kar smo brali v časopisu, s to razliko seveda, da bomo bolj domači, saj bomo pisali o naših, o domačih ljudeh. Pisali bomo o naših najboljših smučarjih, o Brajniku, Celcerjevi, Hölzlu in Jezevi. Pravzaprav to ne bo zapis o njih, bolj o njihovih uspehih. In na te njihove uspehe smo vsi res lahko ponosni, zanje moramo našim vrlim smučarjem iskreno čestitati. In pri teh čestitkah ne smemo pozabiti tudi njihovega trenerja, Jaka Valtla.

— Celcerjeva je postala republiška prva-kinja v veleslalomu pri starejših pionirkah.

— Brajnik je postal mladinski državni prvak v smučarskih tekih, zmagovalac v tekmo- vanju za pokal Kurikala, bil je drugi na balkanskem prvenstvu in skupaj s Tajnikarjem ter Šolarjem postal balkanski prvak v štafetnem teku za mladince na progi 3 × 5 km.

— Jezeva je postala državna članska prva-kinja v slalomu, veleslalomu in kombinaciji ter bila druga v smuku in zase ter za barve Fužinarja priborila tri zlate in srebrno kolajno.

— Roman Hölzl je postal državni prvak pri starejših mladincih v smuku, veleslalomu in kombinaciji ter postal balkanski prvak v slalomu, bil drugi v veleslalomu in tako iz Poiane Brašov prinesel na Ravne zlato in srebrno kolajno.

Človek res ne more drugače, kot da vse te naše smučarje pohvali in jim zaželi še veliko takih in še večjih uspehov. Saj so še mladi in imajo vse možnosti, da še napredujejo. Seveda, če jim bomo tudi mi pomagali. Ko pišem »mi«, mislim na člane delovnega kolektiva naše železarne. Vidite, to je vrhunski šport in za tako dejavnost in za te uspehe je treba imeti osnovne pogoje, kot so možnosti za vadbo in za tekmovanja ter možnosti za nabavo potrebne opreme.

Ko se vsi veselimo nad uspehi naših športnikov, pomislimo tudi, da je za vse to treba veliko finančnih sredstev, ki jih lahko športniki dobijo samo z našim razumevanjem. In vedno več bo treba teh sredstev, saj nas tudi športniki vedno bolj in v vedno večjem številu zastopajo doma in po svetu. Tega njihovega zastopstva se nam pa res ni treba sramovati.

Smučarji, še enkrat naše iskrene čestitke!

Jože Šater

HVALA VAM, TELOVADCI

Že dolgo ne pomnim, da bi bil Titov dom tako »nabit« kot zadnjo soboto v februarju, ko je marljivo telesno vzgojno društvo Partizan našim krajanom pripravilo telovadno akademijo. Res je sicer, da je bilo v dvorani veliko mamic, ki so prišle predvsem zaradi svojih malčkov, ki so se verjetno prvič javno prikazali na odru in jih je bilo potrebno na tem njihovem »ognjenem krstu« sprejeti med gledalce in tako je tudi prav, res pa je tudi, da so plakati o akademiji privabili tudi druge gledalce. Enim in drugim bo ta sobotni večer ostal še dolgo v prijetnem spominu. Tisti, ki si akademije niso ogledali, lahko samo upajo, da jo bo TVD Partizan čimprej ponovil, ker se jo res izplača pogledati.

V krajšem nagovoru občinstvu je tov. Osojnik Matevž povedal, kaj naj bi bil danes Partizan, ter pozval krajanke, da podprejo društveno delo in v njem tudi sami aktivno sodelujejo. Da bi Partizan postal množična organizacija od najmlajših do starejših, da bi v tem društvu vsak našel svoje mesto delovanja, svojo možnost aktivnega razvedrila in

V preprostih besedah smo predstavili klub zdravljenih alkoholikov, njihovo delo in smisel organiziranosti. Prizadevamo pa si, da bi imel klub vedno več članov, ker bi potem lahko organizirali tudi sekcije klubov po večjih delovnih organizacijah in bi bilo delo lažje za člane kluba kot za strokovnjake na tem področju.

F. K.

svojo obliko rekreacijske dejavnosti brez togih oprijemov in stroge telovadne ena, dva, tri, ki je prej redčila, kot pa okreplila vrste tega društva.

Nastopi najmlajših so vedno zanimivost zase, saj gre tu bolj za prisrčen in sproščen odnos nastopajočih, kot pa za neko brezhibno ubranost in tak je bil tudi nastop ženske in moške dece v »simbolični vaji«, ki so jo naštudirale Tuškova, Urnautova in Kolmančičeva. Najmlajši so poželi aplavz še za vajo z obro- čema. Tudi pionirke so se predstavile v dveh točkah, s skupinsko vajo na švedski klopi in v »veselem rajanju«, v vajah, ki sta jih naštudirali Juvanova in Stefanovičeva. Kakor pri pionirkah, tako občinstvo tudi pri nastopu pionirjev pod vodstvom Poldeta Planinca v vajah na parterju in pri preskoku čez kozo ni štedilo dlani in je pri uspehih nastopih aplavdiralo kar med izvajanjem posameznih elementov.

Kdor zasleduje akademije ravninskih telovadcev, je moral biti prijetno presenečen nad kvaliteten napredkom pri mladinkah, ki so zlasti na parterju in na dvovišinski bradlji zares pokazale v nekaterih primerih že zelo zahtevne in tudi dobro izvedene elemente. Čeprav je bila njihova tretja vaja — ritmična vaja z obroči — kar prikupna, bi zaradi kvalitete prvin morali dati prednost parterju in dvovišinski bradlji. Elica Rapnik, ki je vse tri zahtevne točke naštudirala, ima v svoji vrsti dobre telovadke, saj se bi človek težko odločil, katero bi najbolj pohvalil. Vse so pravzaprav pokazale veliko, od obvladavanja elementov, do korajžje in si zato v enaki meri zaslužijo našo pohvalo. Tudi občinska moška telo-

Cvetka Šerkezi, 8. č. osn. šola Ravne, Stara ulica, linorez

Za staro in mlado

vadna vrsta, ki se je predstavila na parterju, na bradlji in drogu, je zanesljivo kvalitetno napredovala in zna navdušiti, kar ji je uspelo tudi na akademiji. Tem možem: Videršniku, obema Štekloma, Stoparju, Slaniču od TVD Partizan Ravne na Koroškem in »neuničljivemu« Tomiju Vevarju, ki je vrsto tudi vodil, pa Kraševcu iz TVD Partizan Mežica, moramo dati vse priznanje ne samo za prikazane vaje, ampak tudi zato, ker so z dušo za gimnastiko in tako kot zvesti glasniki delajo najboljšo propagando za to težko, a zelo lepo športno zvrst.

Da ne bi samo hvalili. Tu in tam smo videli tudi kakšen spodrselj, ki pa ne more zasenčiti splošnega vtisa uspele telovadne akademije, za katero smo lahko hvaležni vsem nastopajočim, predvsem pa njihovim neumornim vadnikom, ki so v priprave vložili veliko truda in prostega časa. Zeleli bi večkrat gledati take akademije in mogoče že drugič kompletno moško občinsko vrsto, in ali ne bi bilo naravnost odlično, če bi tudi pri ženskah (ali pri mladinkah) združili najboljše iz cele doline?

FUŽINAR BREZ KONKURENCE

Na letošnjem pokalnem turnirju v odbojki za ženske ekipe, ki je bil 25. 2. 1973 na Ravnah, so nastopile ekipe Maribora, Ljubljane, Jesenice, Celja, Novega mesta, Gaberje, Mežice in domačega Fužinarja. Ekipe so igrale najprej v dveh skupinah, potem pa so se najboljše v finalnem delu borile za pokalnega prvaka SRS.

Ekipa domačega Fužinarja, ki jo že dalj časa uspešno vodi Franček Tušek, je s svojo igro v vseh dvobojih zanesljivo opravila s svojimi nasprotnicami in ni dovolila nobenih presenečenj. Najprej je premagala ekipo Maribora z 2:0 (15:6, 15:5), nato ekipo Celja tudi z 2:0 (15:8, 15:2) ter ekipo Novega mesta z 2:0 (15:9, 15:9) v zaključnem delu pa še Jesenice z 2:0 (15:7, 15:5) in Ljubljano prav tako z 2:0 (15:2, 15:4). Ti rezultati res veliko povedo. Izgubile niso niti enega seta, najboljše nasprotnice pa so jim prišle samo do 9.

Ko našim k uspehu iskreno čestitamo, si tudi želimo, da bi nas s tako dobrimi igrami tudi v bodoče razveseljevale.

OD MNOŽIČNOSTI DO KVALITETE

V drugi polovici januarja, predvsem pa februarja so smučarji le prišli na svoj račun, saj so se vsako soboto in nedeljo vrstile tekme, pa tudi najmlajši so v tečajih, v tistih

organiziranih in tudi v tistih, kjer je bil učitelj starejši brat, prijatelj ali očka, začeli spoznavati prve smučarske veščine. Naša dolina ima v organiziranih tečajih vsako leto vedno več ukaželjnih mladih smučarskih kandidatov, pogoji za uk so iz leta v leto boljši in zato ni niti tako čudno, da je pri nas vedno več alpskih smučarjev, ki tudi veliko obetajo. Prav o teh najboljših bi radi danes nekaj zapisali. Objaviti namreč želimo najboljše s šolskih prvenstev iz naše občine in tudi naše regije.

Na občinskem prvenstvu v veleslalomu, ki je bilo 26. 1. 1973 v Črni, je nastopilo okrog 200 smučarjev in smučark z vseh šol v naši dolini.

Pri **cicibankah** je zmagala Maja Rodič (SSD Pionir Ravne) pred Jasmino Lednik in Ireno Miklavc (obe SSD Stalekar Mežica). Miran Stefanovič (Pionir) je pri **cicibanih** zmagal pred Mitjem Zmagajem in Rajkom Pikom (oba SSD Črna). Najboljše **mlajše pionirke** so bile iz Črne. Zmagala je Darja Gašper pred Suzano Fajmut in Ljubo Plačeta, pri **mlajših pionirjih** pa je bil najboljši Mežičan Željko Lednik pred Božom Pečnikom (Črna) in Tomažem Rodičem (Ravne). Pri **mlajših mladincih** je zmagal Črnan Kolar, ki pa je tekmoval za SSD SC Ravne, pred mlajšim Hölzlom in Borisom Kotnikom (oba Pionir). Kljub veliki množičnosti ni bilo na startu nobene mlajše mladinke. Smučarski klubi in šole, pozor!

Erna Kotnik je zmagala pri **starejših mladinkah** pred Ireno Tiršek in Lidijo Savc (vse tri gimnazija Ravne). Edi Fortin (SC) pa je bil najboljši pri **starejših mladincih** pred Dušanom Samcem (gimnazija) in Dragom Modrijanom (SC).

Letos smo pri nas, v bližini Šrotneka in ob prelepem vremenu imeli tudi odprto občinsko prvenstvo v smučarskih tehikah. Žal ta koristna panoga še ni prodrla v druge kraje naše doline, vzpodbudno pa je le, da so na našem prvenstvu sodelovali tudi tekmovalci v turističnem razredu, in sicer iz Dravograda. Skupno je nastopilo 56 tekmovalcev in tekmovalk.

Mlajše pionirke so tekmovalce na 2 km dolgi progi, zmagala pa je Marija Bešter (Triglav Kranj) pred Ivico Virot (SK Maribor), pri **mlajših pionirjih** pa je na isti progi zmagal Kavčič pred Lotričem (oba Triglav Kranj) pred Plestenjakom (SK Fužinar). **Starejše pionirke** in **mlajše mladinke** so teklo na 4 km dolgi progi. V prvi kategoriji je zmagala Toplakova (SK Maribor), v drugi pa Fisterjeva (Triglav). Pri **članicah** je prav tako zmagala gostja iz Kranja (proga 5 km) Helena Bešter. Pri **starejših pionirjih** (4 km) je zmagal Seršak (SK Maribor) pred Kordežem in Tolarjem (oba Triglav) pri **mlajših mladincih** (5 km) pa Gričar z Jesenic pred Lotričem (Triglav) in Seršakom (Maribor). Pri **starejših mladincih** (7,5 km) Brajnik ni imel prave konkurence, drugi je bil Gros (oba Fužinar) tretji pa je bil Gabor iz Maribora. Tudi **mlajši člani** so tekli na isti progi. Zmagal je domačin Ogrin pred Šolarjem in Reberškom (oba Triglav).

Pri **članih** na 15 km je zmagal Dretnik (Fužinar) pred Kerštajnom (Jesenice) in Karpacem (Fužinar), v turističnem razredu (4 km) pa Peter Gorjanc pred Pšeničnikom in Omulcem (vsi gradbeno podjetje Dravograd).

Trije prvoplasirani v vsaki disciplini so prejeli zlato, srebrno oz. bronasto kolajno od ObZTK Ravne.

Občinska zveza za telesno kulturo je tudi letos prevzela skrb za izvedbo področnega prvenstva v veleslalomu za vse šole v koroški regiji, organizacijo tekmovalcev pa poverila SK Črna in TVD Partizan Mežica. Na tem tekmovalstvu 10. in 11. februarja je nastopilo prek 180 tekmovalcev in tekmovalk.

Mlajši pionirji in **pionirke** so tekmovali v Mežici. Zmagali so: pri pionirjih Pečnik iz Črne pred Eratom z Raven in Plescem iz Črne in pri pionirkah Miklavčeva iz Mežice, pred Gašperjevo (Črna) in Lečnikovo (Ravne).

Vsi ostali so tekmovali v Črni. Pri **cicibanih** so bili najboljši: Stefanovič (Ravne), Piko in Grobelnik (Črna) ter Rodičeva (Ravne), Lednikova (Mežica) in Potočnikova (Slovenj Gradec).

Pri **starejših pionirjih** je zmagal Pastirk (Ravne) pred Jurkom (Slovenj Gradec) in Lopertom (Ribnica) pri **starejših pionirkah** pa Kencijan (Slovenj Gradec) pred Lesnikovo

in Vidrihovo (obe Črna). Pri **mlajših mladinkah** je zmagala Borovčaninova (Mežica) pred Merkačevno iz Slovenj Gradca, pri **starejših mladinkah** pa Kotnikova (gimnazija).

Kolar (SC) je zmagal pred Hölzlom Andrejem (SSD Pionir) in Pečovnikom (SSD OŠ Črna) pri **mlajših mladincih**, pri **starejših** pa Fortin (SC) pred Pungartnikom (gimnazija) in Modrijanom (SC), pri **članih** pa je zmagal Samec (gimnazija).

Trije najboljše plasirani v vseh disciplinah so od RC za SSD prejeli diplome in značke ter si priborili pravico nastopa na republiškem šolskem prvenstvu, ki bo v Kranjski gori.

Sankanje

Na Lešah je bilo zadnje nedeljo v februarju občinsko prvenstvo v sankanju, katerega se je udeležilo 56 tekmovalcev. Prevaljčani so se tudi tokrat izkazali kot dobri organizatorji, vreme je bilo naravnost čudovito, strokovni odbor za rekreacijo pri ObZTK pa je tudi pripravil lepe diplome za zmagovalce, ki so bili: pri **članicah**: 1. Majda Bavče, 2. Jelka Breznik, 3. Lucija Kopmajer. Pri **članih z navadnimi sanmi**: 1. Edi Korinšek, 2. Mirko Breznik, 3. Slavko Blatnik; pri **članih s tekmovalnimi sanmi**: 1. Erik Kodrun, 2. Polde Srebotnik, 3. Tone Kodrin. (vse tekmovalke in vsi tekmovalci, na prvih treh mestih so zastopali barve železarne Ravne).

Pri ekipah je zmagala železarna Ravne pred LIO Prevalje, GG Ravne, Merx Ravne in KS Prevalje.

Namizni tenis

V veliki telovadnici v DTK se je v soboto 24. februarja začelo in pozno v noč tudi končalo letošnje krajevno tekmovanje za pokal maršala Tita. Kljub temu da je bilo postavljeno kar 7 miz, je tekmovanje trajalo polnih 7 ur, kar pa je razumljivo, če vemo, da je nastopilo kar 23 moških in 3 ženske ekipe. Če vzamemo še nekatere rezerve, potem lahko zapišemo, da je v tem tekmovalstvu nastopilo okrog 100 tekmovalcev in tekmovalk, kar je vsekakor raven rekord. Zapisati je treba, da se je za zelenimi mizami zbralo mlado in staro od najmlajših iz osnovne šole do najstarejših iz železarne Ravne in drugih ustanov. Z loparjem v roki smo videli tudi nekdanje ase namiznoteniške igre kot Jožico Ačko, Rudija Makana in Mirka Bavčeta (najboljši registrirani igralci NTK Fužinar pa po propozicijah niso imeli pravice nastopati), ki so pokazali, da bi z nekaj treninga bili zopet med najboljšimi, sedaj aktivnimi igralci. Dvoboji so bili zelo zanimivi in pri marsikaterem je bilo treba odigrati vseh 9 dvobojev, da je bil znan zmagovalac. Zelo dobre so bile ekipe ZMS ŽR, v kateri je igral tudi Makan, SC, v kateri je igral Štruc, pa tudi gimnazija z Likarjem ni bila slaba. V finale sta se uvrstili ekipe Fužinar III, sicer šolarji OŠ Ravne (B. Urnaut, S. Sater, B. Leš) in enote III ŽR (Bavče, Rožič, Košuta), v katerem so zmagali starejši z rezultatom 5:3.

Tekmovalja za Titov pokal so bila tudi v Mežici, na Prevaljah in v Črni oz. Zerjavu, najboljše ekipe pa se bodo pomerile še v občinskem finalu.

KOŠARKA

Na Prevaljah je bil letos I. košarkarski turnir za SSD osnovnih šol v naši občini za fante. Nastopile so ekipe SSD Stalekar iz Mežice, SSD Mladost iz Prevalj in SSD Pionir z Raven. Žal se tekmovalja niso udeležili šolarji iz Črne.

Rezultati:

SSD Mladost : SSD Pionir 34 : 26
SSD Mladost : SSD Stalekar 33 : 23
SSD Pionir : SSD Stalekar 28 : 11

Zmagovalcu SSD Mladost za prvo mesto iskreno čestitamo in obenem želimo, da bi bilo takih turnirjev čim več.

SAH

Naš inž. Zunec žanje uspeh za uspehom pri reševanju nalog iz problemskega šaha. Danes lahko objavimo, da je dosegel 3.—6. mesto v reševanju v skupini dvopoteznih direktnih matov skupaj z Ivanovskim (SSR) in dvema Jugoslovancema Janevskim in Mihajlovskim, zmagal pa je Szöghy (Madžarska) pred Po-

Namesto številke za tekmovanje

povskim (Jugoslavija). Ta uspeh je dosegel na informativnem turnirju v šahovsko problem-skem časopisu »Novi temi« za leto 1971.

Uspeh se mu obeta tudi na turnirju, ki so ga Rusi razpisali v počastitev 50. letnice SSSR. Kot edini Slovenec se je izmed 146 problemskih šahistov iz celega sveta, ki so že dosegli kako 1. mesto na mednarodnem turnirju, prebil v izbrano družino 12 finalistov, ki so dosegli 100 odst. točk, kar je bil prvi pogoj za uvrstitev v finale.

Inž. Zuncu čestitam, o rezultatih tega finala pa bomo še poročali.

TRIM

O lanske akciji športa za vsakogar v naši občini, o uspehih te akcije v posameznih delovnih kolektivih in o drugih podrobnostih o tekmovanjih za športni znak in splošno značko TRIM bomo obširneje poročali v Koroškem fužinarju, sedaj pa bi radi obrazložili samo nekaj novosti pri tekmovanju za športni znak.

Pri tekmovanju za športni znak (plavi TRIM) je treba v tekočem letu osvojiti potrebno število točk v najmanj štirih izmed osmih panog, ki si jih pa lahko sami izberemo. Novo pri tem je, da lahko letos namesto kolesarjenja tekmujemo tudi v hoji, kar pomeni, da lahko med tema dvema aktivnostma izbiramo, kar lani ni bil primer. Druge panoge (tek, planinstvo, steza trim, smučanje, plavanje, streljanje in kegljanje) so ostale iste, vendar takoj opozorilo, da so norme ostrejšje. Za zlato značko bo moral moški letos zbrati 75 točk (lani samo 60) itd., pri tem pa velja, recimo, pohod na Triglav samo 20 točk (lani 25!).

Namen tako zaostrenih pogojev je v tem, da bi se na tekmovanja tudi pripravljali in ne samo tekmovali. Seveda pa norme za človeka, ki skrbi za svojo kondicijo, niso pretežke in tu so še srebrna in bronasta značka. Kakorkoli že, prav bo, če se bo v tekmovanje za športni znak TRIM vključilo več ljudi kot lansko leto. To bo vsekakor mogoče, saj smo se domenili, da letos lahko za ta znak tekmujemo tudi srednješolci.

Seveda bo to odvisno tudi od organizatorjev tekmovanj, ki bodo morali biti glavni pobudniki za ta tekmovanja in pri katerih že sedaj lahko dobite izkaznico — evidenčni karton z razpredilnico norm, ki ima letos bolj priročno obliko kot lani.

Veliko, največ pa lahko naredimo mi sami. Na stezo za trim in v planine lahko gremo, kadar se nam zahoče. Za ostale panoge res morajo biti organizirana tekmovanja, vendar,

če jih bomo zahtevali, jih bodo rekreatorji tudi morali organizirati. (V ŽR to pa sploh ni problem).

Pogoji za osvojitve značke TRIM so ostali nespremenjeni, osvojitev te značke tudi ni več pogoj za osvojitve športnega znaka. Tu pa je res odvisno vse samo od nas, zato pomagajmo sami sebi in se vključimo v tekmovanje TRIM!

-ate-

TURNI SMUK S SMREKOVCA DO ČRNE NA KOROŠKEM

18. februarja je koordinacijski odbor mladinskih odsekov planinskih društev Koroške priredil turni smuk od Smrekovca do Črne. Na 12 km dolgi progi je sodelovalo 16 ekip iz občine Ravne.

REZULTATI

Člani: I. Koroški alpinistični odsek (Emeršič, Robnik, Povsod) II. PD Črna (Janže, Kotnik, Strudel) III. PD Prevalje (Gerdej, Dobnik, Vovkan)

Mladinci: I. PD Črna (Pečovnik, Gorza, Kolar) II. PD Mežica (Rajzer, Fortin, Golob) III. PD Črna (Prislan, Stumpf, Maurič)

Pionirji: I. PD Ravne (Rebernik, Žunec, Haramija) II. PD Ravne (Vrečič, Grzina, Kaker) III. PD Ravne (Strigl, Kamnik, Šava).

Milan Pečovnik

SMUČARSKI TEČAJ ZA NAJMLAJŠE

Vsako leto SK »FUŽINAR« organizira smučarski tečaj za šolske in predšolske otroke na poseki. Letos pa smo imeli tečaj prvič samo za naše gojence v bližini vrtca. Vključenih je bilo 51 otrok; največ malih šolarjev. Zanimanje za tečaj je bilo veliko. Vključiti se je želelo več cicibanov, a smo imeli na razpolago samo dva smučarska učitelja.

Smučarska učitelja Peter Wlodyga in Milan Štehnar sta svoje delo dobro opravila. Otroke sta razdelila v dve skupini. Pri delu sta jima pomagali vzgojiteljici Angelca JANEŽIČ in Kristina HADŽIAGIČ. Tečaj je trajal en teden. Vadili so tudi tista dneva, ko je snežilo. Zadnji dan smo organizirali tekmovanje. Prvih pet tekmovalcev je dobilo diplome, vsi pa priznanja s čokoladami.

Ob zaključku so bili starši in tovarišice v VVZ zelo zadovoljni. Upamo, da bomo tečaj drugo leto lahko zopet organizirali in vključili še več otrok.

Marička Kotnik

TABORNIKI SKOZI ZIMSKE DNI

Kakor prejšnja leta so taborniki tudi letos priredili tekmovanje v sankanju od Ošvenove ride do Smučarske koče za tabornike in MC, ki so se v starostnih skupinah ekipno potegovali za odredov pokal, zadnje pa je čakala klobasa.

Zimske šolske počitnice so ravenški taborniki tudi letos izkoristili za zimovanje na Obretanovem travniku pod Uršljo goro, kjer se je med NOB formiral koroški partizanski odred.

Tu so se preizkusili v gradnji snežnega bivaka in iglujev kakor tudi v drugih taborniških spretnostih. V prostem času pa tudi ni manjkalo pohodov v bližnjo okolico ter športnih užitkov.

Organizirali so tudi razna predavanja na ravenški in prevalski osnovni šoli, kjer so z diapozitivi prikazali dejavnost in pomen svoje organizacije. Ta so med cicibani in pionirji vzbudila pozornost in zanimanje za tabornišvo. Tudi mentorji so po šolah pridobili nove simpatizerje.

Ker članstvo v odredu raste, so priredili tečaj za nove tabornike — vodnike. Ob 23. obletnici smrti pisatelja in revolucionarja Prežihovega Voranca so taborniki priredili pohod v njegov domači kraj Kotlje. Sklenili so, da bo ta akcija postala tradicionalna, kajti spomin na Prežih med mladimi ne sme usahniti.

POSPEŠIMO ALPINISTIČNO DEJAVNOST

Občni zbor, ki ga je Koroški alpinistični odsek priredil v začetku leta, je prikazal udeležencem razvoj koroškega alpinizma in njegove uspehe. S predavanji in diapozitivi nameravajo po šolah in mladinskih aktivnih pridobiti nove prijatelje alpinizma, v načrtu pa imajo tudi sodelovanja s PD in AO v drugih krajih Slovenije.

Kar naprej ostaja odprto vprašanje finančnih sredstev. Do sedaj so dobivali le skromne dotacije od tu in tam. Delno in v nujnih primerih jim je pomagalo matično PD Ravne, druge organizacije pa so bile bolj mačehovske. Vse preveč namreč pozabljamo, da npr. gorske reševalne službe, ki marsikdaj rešuje življenja v planinah, brez alpinistov ne bi bile.

Tak delovni program so si zastavili:

V času zimskih počitnic so priredili zimsko plezalno šolo na Uršlji gori, ki se je je udeležilo čez dvajset bodočih alpinistov in je dobro uspela. Urili so se v hoji po neudelanih gorskih poteh, v plezanju raznih težavnostnih stopenj, v varovanju, samozavarovanju, reševanju in samoreševanju ter v nudenju prve pomoči. Plezalna šola se je nadaljevala še na Raduhi. Izvesti nameravajo tudi turni smuk na Uršlji gori, Raduhi in Peci.

V poletnih mesecih bodo priredili nekaj vzponov v Julijcih ter se udeležili nekaj planinskih taborov. Jeseni bodo nadaljevali plezalno šolo ter priredili razna predavanja z diafilmi, sodelovali pa bodo tudi z odsekom za narodno obrambo.

Karlo Krevh

Prvi dan smučarskega tečaja

Foto: Marička Kotnik

SINDIKALNE VESTI

ORGANI OOS OSS

V prejšnji številki »Informativnega« smo objavili vesti iz občinskih odborov zaposlenih v TOZD II in OSS.

Na skupnem občnem zboru SP SEVO in uprave (kar je sedaj skupaj OOS OSS — osnovna organizacija sindikata organizacije skupnih služb) so bili izvoljeni naslednji organi za vodenje sindikalne dejavnosti:

Izvoljen je bil najvišji izvršilni organ.

I. Izvršni odbor v naslednji sestavi:

1. Polanc Anton — predsednik (šibki tok)
2. Jelenko Rajko — tajnik (kadrovska služba)
3. Šprah Kristina — blagajnik (obračun OD)
4. Juraja Mirko (promet)
5. Kamenik Anton (materialno knjigovodstvo)
6. Čegovnik Franček (služba VPD)
7. Sirk Erih (končna kontrola)
8. Pačnik Alojz (špedicija)
9. Brankovič Dušan (energetski)
10. Kolmančič Anton (strojni obrat)
11. Ferk Alojz (strojni obrat)
12. Potočnik Anton (gradbeni remont)
13. Cesar Pavle (elektro jaki tok)
14. Ažnik Anton (strojni obrat)
15. Polajner Alfonz (šibki tok)
16. Radovič Olga (odd. novogradnja)
17. Pečovnik Marjan (skladiščna operativna)

Izvršni odbor pa je izvolil še:

- a) predsedstvo
- b) komisijo za socialna vprašanja
- c) komisijo za šport in rekreacijo

a) Predsedstvo je operativno izvršilno telo, ki je funkcionalno sestavljeno tako, da omogoča veliko akcijsko sposobnost. Predsedstvo tvorijo: predsednik IO, tajnik IO, blagajnik IO in 4 predsedniki sindikalnih podružnic (Polanc, Jelenko, Šprah, Ažnik, Polajner, Radovič in Pečovnik).

Komisija za socialna vprašanja

1. Kolmančič Anton
2. Breznik Ivan
3. Gruđen Jože
4. Rodošek Otmar
5. Kotnik Milan

Komisija za šport in rekreacijo

1. Janežič Alojz
2. Cesar Pavle
3. Pavič Milan
4. Telcer Franc
5. Pandev Beno

Na občnem zboru je bil sprejet sklep, da OOS OSS sestavljajo štiri sindikalne podružnice, ki jih vodijo podružnični odbori. Odbori so bili na občnem zboru izvoljeni in so formirani tako, da so člani odborov organizacijska transmisija članstva in vodstva.

II. Odbor SP strojno gradbene službe

1. Ažnik Anton — predsednik
2. Čreslovnik Mirko — tajnik
3. Kosmač Jože — blagajnik
4. Pečnik Štefan
5. Kokal Maks
6. Pandev Beno
7. Zerdoner Franc
8. Ferk Alojz
9. Šteharik Ivan
10. Pečnik Albin
11. Krajnc Vinko

III. Odbor SP elektro, energetskih služb in transporta

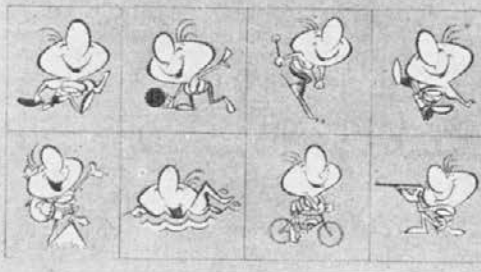
1. Polajner Alfonz — predsednik
2. Gregor Jerica — tajnik
3. Oder Jože — blagajnik
4. Vogel Peter
5. Vrhovnik Jože
6. Traven Jože
7. Šteharik Jakob

IV. Odbor SP uprave in splošnih služb

1. Radovič Olga — predsednik
2. Žagar Rozka — tajnik
3. Prinčič Medika — blagajnik
4. Tacol Ana
5. Urnaut Adela

šport za vsakogar

TRIM
športni znak

6. Mak Blaž
7. Forštner Ivan
8. Kaker Albin
9. Koprivnik Herman

V. Odbor SP komercialnega sektorja

1. Pečovnik Marjan — predsednik
2. Hromc Stanko — tajnik
3. Koprivec Zdenka — blagajnik
4. Zabev Franc
5. Marin Filip
6. Kotnik Milan
7. Pšeničnik Mara

Celotno delo in poslovanje vseh organov bo nadzirala nadzorni odbor v sestavi:

1. Kohlenbrand Ivo — predsednik
2. Konič Jakob
3. Janežič Alojz
4. Cesnik Jože
5. Vušnik Ivan

Izvoljeni organi so sprejeli naloge, ki jim jih bodo nalagali člani. Obveznost ni lahka, uspešnost pa je v veliki meri odvisna od priaznosti posameznikov kakor tudi od aktivnosti članstva. Vzajemnost pa je tudi pogoj za pestrost dejavnosti na gospodarskem, političnem, družabnem in športnem področju.

če

PROGRAM REKREACIJE

Športno rekreacijska komisija pri sindikatu je sprejela program dela za dobo 1973—1975. Program je zasnovan s poudarkom na množično-rekreativni aktivnosti in organiziranih športnih tekmovanjih. Razdeljen je na:

I. Zimske rekreativne aktivnosti in tekmovanja

II. Letne rekreativne aktivnosti in tekmovanja

Nadaljnja razčlenitev dejavnosti omogoča vsem članom sindikata OSS OZD, da se rekreativno in tekmovalno usmerjajo in udeležujejo v:

1. rekreacijski aktivnosti v podružnicah
2. tekmovanjih v podružnicah
3. tekmovanjih med podružnicami
4. tekmovanjih med OOS
 - a) v okviru sveta sindikata Železarne Ravne
 - b) v okviru Ob SS oziroma Ob ZTK
 - c) med sorodnimi OOS v Sloveniji s pristankom sveta sindikata Železarne Ravne

I. ZIMSKE REKREATIVNE AKTIVNOSTI IN TEKMOVANJA

1. Rekreacija v podružnicah
 - a) sankanje
 - b) smučanje
 - c) kegljanje na ledu (če so možnosti)

- d) plavanje v zimskem bazenu
- e) rekreacija v telovadnici
- f) namizni tenis
- g) športno kegljanje
- h) streljanje
- i) šahiranje

2. Tekmovanja v podružnicah

- a) sankanje — navadne sani (enosedi, dvosedi)
- b) smučanje — veleslalom
- c) namizni tenis — posamežno
- d) kegljanje — posamežno
- e) streljanje — posamežno
- f) šah — posamežno

3. Tekmovanja med podružnicami

- a) sankanje (skupno tekmovanje)
- b) smučanje — veleslalom (skupno tekmovanje)
- c) namizni tenis — ekipno 3 tekmovalci
- d) športno kegljanje — borbena igra (6—10 tekmovalcev)
- e) streljanje z zračno puško (6×20 strelcev)

4. Tekmovanja med OOS

II. LETNE REKREATIVNE AKTIVNOSTI IN TEKMOVANJA

1. Rekreacija v podružnicah

- a) premagovanje ovir na stezi za TRIM
- b) tekmovanja za športno značko TRIM
- c) plavanje
- d) planinarjenje
- e) izleti v naravo z zabavnim programom

2. Tekmovanja v podružnicah

- a) tekmovanja na stezi za TRIM
- b) športna tekmovanja

3. Tekmovanja med podružnicami

- a) ekipna tekmovanja na stezi za TRIM
- b) športne igre (odbojka, rokomet, nogomet)

4. Tekmovanja med OOS (predvsem ligaški sistemi v športnih igrah).

Iz letnega in zimskega programa je razvidno, da je večji poudarek dan zimskim aktivnostim in tekmovanjem. Program je bil izdelan tako predvsem zaradi splošnih fizioloških potreb za človeški organizem, ki mu ravno v zimskem času primanjkuje razgibanosti in »življenja«.

Poskušali bomo izdelati sistem točkovanja za najaktivnejšo podružnico, ki bo stimuliral predvsem masovno aktivnost podružnice za prehodni pokal, kakor tudi točkovni sistem za posamičnega prvaka rekreacije OO. Seveda pa je za tako široko zasnovan program sama komisija prešibka. Zato moramo poiskati sodelavce po podružnicah, ki bodo po svoji pripadnosti pripravili pomagati pri posameznih aktivnostih. Ti sodelavci bodo morali voditi enotno, pisмено evidenco o kadrih za posamezne panoge. Na ta način bo omogočena selekcija za skupne nastope v okviru podružnice oziroma OO in dokumentirano točkovanje. Med sodelavce bomo razdelili anketne liste (že sedaj apeliramo, da je za uspešno delo potrebno sodelovanje vseh, iz katerih bi želeli razbrati vaše želje in predloge, da bomo lahko naše delo pravilno usmerili. V anketi bo moč izraziti tudi željo po rekreaciji in razvedrilu med letovanjem v našem počitniškem domu v Portorožu.

A. J.

OBČINSKO PRVENSTVO SINDIKALNIH PODRUŽNIC OBČINE RAVNE

18. februarja je bilo v Črni na Koroškem sindikalno prvenstvo podružnic občine Ravne v veleslalomu. Organizirala sta ga občinska zveza za telesno kulturo Ravne in Smučarski klub Črna. Na startu se je zbralo kar 140 tekmovalcev iz 16 podjetij in ustanov, kar dokazuje, da si smučanje vse bolj utira pot tudi v podjetja. Tudi podjetja so pričela razmišljati, da aktivno razvedrilo ni odveč, da je šport rekreacija, ki se tudi obrestuje.

Vreme je bilo naklonjeno organizatorjem kakor tudi tekmovalcem, proga in smučišča so bila vzorno pripravljena. Proga je bila dolga 800 metrov z višinsko razliko 80 metrov in 34 vrati. Borba za najboljša mesta med posamezniki in ekipami je bila izredno borbena, saj je tekmovanje šlo tudi za izbirno udeležbo za I. republiško tekmovanje sindikatov.

Slovenije v veleslalomu v Kranjski gori od 10. do 11. marca.

Zasluženost so ekipno zmagali tekmovalci iz Železarn Ravne in prejeli pokal za skupni plasma. Na zaključku pa so bile podeljene prvouvrščenim tudi plakete in diplome.

REZULTATI:

Zenske nad 35 let: 1. Komar (Žel. Ravne)

Zenske od 25 do 35 let: 1. Vehovar (Žel. Ravne) 2. Skrinjar (Prosv. delavci) 3. Dretnik (Žel. Ravne)

Zenske do 25 let: 1. Ravlan (Merx) 2. Skitek (Prosv. delavci) 3. Bavče (Žel. Ravne)

Moški nad 45 let: 1. Kos (Žel. Ravne) 2. Radivojevič (Žel. Ravne) 3. Cesar (Žel. Ravne)

Moški od 35 do 45 let: 1. Senegačnik (Rud. Mežica) 2. Miklavc (Merx) 3. Sterže (Stavbenik)

Moški od 25 do 35 let: 1. Zmagej (Prosv. delavci) 2. Plesec J. (Rud. Mežica) 3. Hercog (Gradiš)

Moški do 25 let: 1. Štifter (GG Črna) 2. Plesec D. (Rud. Mežica) 3. Štruc (Rud. Mežica)

EKIPNO:

1. Železarna Ravne, 2. Rudnik Mežica, 3. Stavbenik Prevalje, 4. Gradiš Ravne, 5. TRO Prevalje, 6. Merx Ravne.

Milan Pečovnik

SODELAVCI OOS OSS NA SMUČEH

V nedeljo, dne 11. februarja je bilo na Ošve-novem travniku prvenstvo OOS OSS v veleslalomu, ki je bilo prvotno zamišljeno le kot dvoboj strojne in elektro službe. Škoda, da je sneg, ki je padal čez noč, omajal nad 30 prijavljenih sodelavcev in se niso prijavili štarturju.

Tekmovanje je bilo organizirano v dveh starostnih skupinah: do 35 in nad 35 let. V mlajši skupini je nastopilo 28 tekmovalcev, odstopila sta le dva. Najboljši (nekateri še aktivni tekmovalci) so se razvrstili takole:

1. Skrinjar Roman str. gr. sl. 79,49, 2. Mlinšek Alojz str. gr. sl. 82,09, 3. Videmšek Ivan el. energ. sl. in transp. 83,67.

Pri starejših mojstrih smučine je nastopilo 14 tekmovalcev, odnehati pa je moral eden. Najbolje so vozili:

1. Goligranc Alojz, uprava in spl. sl. 89,20, 2. Cesar Pavel el. energ. sl. in transp. 89,98, 3. Hecl Jože, el. energ. sl. in transp. 91,56.

Tekmovanje je bilo vzorno organizirano. Veliko posluha in lastne prizadevnosti pa so pokazali vsi člani organizacijskega odbora in vodstvo tekmovalca s sodniki vred. Tekmovanje lahko uspešno ocenjujemo tudi s te strani, da je okoli 100 ljudi prišlo na obronke Uršlje gore in da je poiskana povezava med sindikalno in upravno linijo rodila prve sado-ve, kar je velika vzpodbuda za nadaljnje akcije.

če

DELOVNE NEZGODE V FEBRUARJU 1973

Janez Vnuk, topilnica — med litjem šarže je tekoče jeklo brizgnilo čez rob lijaka in ga opeklo po desni nogi.

Danilo Vetrh, kovačnica — pri brušenju sornika mu je ta zdrsnil na nastavku k brusilni plošči, pri čemer si je obrusil hrbtno stran leve roke.

Jože Hodobrennik, valjarna — pri adjustiranju valjanih kolobarjev se je eden prevrnil in mu poškodoval gleženj desne noge.

Milan Cufalič, topilnica II — pri nadziranju centriranja ponve nad vijak je delavec predčasno izbil zagozdo, pri čemer se je odprl zamašni drog in ga je tekoče jeklo obrizgalo po telesu.

Vlado Kelc, topilnica II — pri litju šarže ga je tekoče jeklo obrizgalo po levi nogi.

Avdust Mlatej, topilnica I — pri izpihovanju izlivka se je opeklo po levi roki.

Leopold Čekon, valjarna — pri odlaganju veza gredic mu je ta stisnila dva prsta leve roke.

Danilo Kadiš, topilnica II — pri zapenjanju lijaka z žerjavno verigo ga je ta stisnila za palec leve roke.

Jože Viderman, topilnica I — pri vlečenju žindre je vrglo cev iz grebljice, pri čemer ga je para opekla po prsih in obrazu.

Za razgibavanje je vsak travnik dober

Foto: F. Kamnik

Mirko Semrl, čistilnica — pri brušenju z ročnim brusilnim strojem mu je padel tujek v oko.

Branko Kališnik, topilnica I — pri odlitju šarže je postavljajl ponovco na stojalo, pri tem pa mu je nosilec ponovce stisnil prste leve roke.

Avdust Mulej, čistilnica — pri pripenjanju odlitka s pomočjo žerjavne verige je ta zdrsnil in mu padel na nart leve noge.

Alojz Jazbec, valjarna — pri nalaganju gredic na tovarnjak mu je ena od gredic stisnila dva prsta leve roke.

Anton Vučko, kovačnica — pri kovanju kosa mu je vroča škaja priletela v oko.

Muharem Selimović, valjarna — pri odpremljanju gredic mu je padel tujek v oko.

Silvo Lesjak, valjarna — pri menjavi valja na ravnalnem stroju je ta zdrsnil iz jeklene vrvi, ki je bila pripeta na kavelj žerjava ter padel na tla in se mu skotal na gleženj leve noge.

Marija Pisar, kemolaboratorij — pri pre-stavljanju bučke z vročo razredčeno žvepleno in fosforno kislino ji je kislina brizgnila po dlani desne roke.

Jože Karašič, čistilnica — pri prenašanju odlitka s pomočjo žerjava se je žerjavna veriga odpela, pri čemer mu je zdrsnil odlitek na levo roko.

Konrad Ošlovnik, kovačnica — na poti mimo lužne jame je žveplena kislina, katero so pravkar vlivali v kad, brizgnila iz kadi in ga opekla po obrazu.

Slavko Lakovšek, topilnica II — pri rezanju vložka v peči s kisikom se je vnela gumijasta cev in ga opekla po roki.

Miran Polutnik, valjarna — pri poravnavanju veza valjanih palic mu je ena stisnila prstanec in sredinec leve roke.

Franc Priteržnik, valjarna — pri nalaganju materiala na kamion si je poškodoval golen leve noge.

Matevž Šmon, obrat strojev in delov — pri povrtavanju osi mu je povrtalo zvilo desno roko.

Jakob Šavc, skupne službe tehn. sekt. — pri odhodu na malico se je med potjo spotaknil ob tračnico, pri tem udaril z roko po kovanih palicah in si poškodoval mezinček na desni roki.

Zvonko Vajde, energetski — pri ustavljanju kotnega električnega brusilnega stroja mu je še vrteča se brusna plošča poškodovala kazalec na desni roki.

Jože Verdinec, obrat strojev in delov — pri struženju si je poškodoval na daljšem ostružku kazalec desne roke.

Stanko Fink, obrat strojev in delov — pri avtogonem rezanju pločevine mu je večji kos padel na levo nogo.

Leopold Jelen, strojni remont — pri vpenjanju železnega kalupa na frezalni stroj mu je ta padel na tla in mu pri tem poškodoval golen in nart leve noge.

Rozalija Geršak, obrat strojev in delov — pri vezanju pločevinastih etiket si je poškodovala kazalec leve roke.

Janez Korat, vzmetarna — pri pripravljanju podstavka za kovičenje vezi na vzmetne liste mu je ta zdrsnil na zamašeni plošči in mu poškodoval kazalec leve roke.

Feliks Vajdner, jaki tok — pri menjavanju kontaktov v kontrolorju na žerjavu si je poškodoval palec leve roke.

Hinko Papež, obrat strojev in delov — pri struženju poljedelskih nožev si je na ostružku poškodoval palec desne roke.

Marjan Vančina, strojni remont — pri menjavanju lopatic na lučalnem kolutu čistilnega stroja mu je pri potegovanju lijaka zdrsnil prebijač z matičnim ključem, pri tem pa si je poškodoval desno stran reber.

Milan Čebule, obrat strojev in delov — pri vstavljanju osi med vprijemalne čeljusti na stroju si je poškodoval palec leve roke.

ALI SMO DOVZETNI ZA NOVOSTI

Vrnitev v domači kraj ob radostih povzroča tudi bolešno radovednost o njegovi preobrazbi. S trudom jo odkrivamo ped za pedjo. Primaknemo svoj delež izkušenj in znanja in že smo v krogu tistih, ki pripravljajo prese-nejanja in nove zahteve prihajajočim genera-cijam. Poslovni ljudje nam ponujajo nove na-čine zadovoljevanja potreb. Upiramo se, bra-nimo neznanih dobrin in uslug. Vztrajni po-samezniki, ki poznajo razpetost ljudi med tradicijo in sodobnim, bodo storili vse, da bi hotenje po ohranitvi starega sprevrgli v drob-no naklonjenost novemu.

Na Ravnah smo sprva majali z glavo ob ustanavljanju optične delavnice in kozmetič-nega salona, ideje o boutiqu in savni smo za-trli že v kali. Pa taksi? Kar šoferja Marjana Redka smo povprašali, kako se počuti med nami.

»Zakaj ste se odločili za prevoznništvo na Koroškem?»

»Nikoli nisem sanjaril o takem delu. Kar znenada je treščila vame misel o vrnitvi. Za-mikalo me je prevoznništvo, ker sem avto že imel in nova naložba ni bila potrebna. Zave-dal sem se, da bom oral ledino. Napovedi do-mačinov so bile klavrne, jemale so pogum. Slabo sem se počutil prve dni, ko sem sedel v avtomobilu in čakal prvega naročnika. Lep čas je že minil od tedaj, pa še vedno doho-

Gibanje zaposlenih v tovarni

Sprejeti:

od 21. januarja do 20. februarja 1973

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
1.	Antunovič Jozo	23. 5. 1940	NK delavec	valjarna	zasebnik
2.	Božič Anton	10. 10. 1945	KV kovač	kovačnica	iz druge delovne organiz.
3.	Camlek Avgust	1. 8. 1937	PK delavec	špedicija	iz druge delovne organiz.
4.	Capl Vincenc	5. 4. 1951	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organiz.
5.	Čevnik Maks	1. 10. 1941	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organiz.
6.	Ekart Rudolf	11. 6. 1953	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organiz.
7.	Hudrap Zofija	9. 5. 1944	PK žerjavovodja	valjarna	iz druge delovne organiz.
8.	Jelen Rudolf	28. 12. 1957	NK delavec	el. rem. j. t.	prva zaposlitev
9.	Kadiš Danilo	25. 1. 1952	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organiz.
10.	Karlovec Mirko	25. 10. 1947	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organiz.
11.	Kočnik Gabrijela	27. 3. 1950	NS	el. rem. j. t.	iz druge delovne organiz.
12.	Kotnik Ivan X.	23. 1. 1947	PK žerjavovodja	kovačnica	iz druge delovne organiz.
13.	Krajnc Friderik	28. 3. 1943	KV mesar	topilnica	ponovna zaposlitev v ŽR
14.	Krevzelj Leopold	29. 10. 1955	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organiz.
15.	Kuzman Cvetka	19. 4. 1948	NS	PD tehn. služb	prva zaposlitev
16.	Lasnik Danilo	1. 2. 1958	NK delavec	sklad. služba	prva zaposlitev
17.	Lorber Janko	20. 6. 1953	KV ključavničar	energ. obrat	prva zaposlitev
18.	Lozinšek Marjan	16. 12. 1954	PK žarilec	kalilnica	ponovna zaposlitev v ŽR
19.	Mlačnik Ivan IV.	29. 7. 1937	NK delavec	špedicija	iz druge delovne organiz.
20.	Paternuš Albert	13. 11. 1942	NK delavec	jeklovlek	iz druge delovne organiz.
21.	Pavlič Franc III.	12. 9. 1952	PK topilec	topilnica	ponovna zaposlitev v ŽR
22.	Petelinšek Maks II.	12. 6. 1952	SS ekonom. tehn.	izvoz	iz šole
23.	Podobnik Bojan	26. 6. 1953	PK brusilec	obr. pnevm. orodja	ponovna zaposlitev v ŽR
24.	Poročnik Maks	11. 10. 1956	NK delavec	el. rem. j. t.	iz druge delovne organiz.
25.	Praznik Marjan	1. 12. 1955	NK delavec	energ. obrat	iz druge delovne organiz.
26.	Rožej Viljem	13. 6. 1947	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organiz.
27.	Sibečnik Ignac	27. 7. 1934	PK livar	livarna	ponovna zaposlitev v ŽR
28.	Širmčnik Avgust	4. 8. 1935	NK delavec	promet	iz druge delovne organiz.
29.	Škratek Ivan	20. 7. 1955	NK delavec	sk. sl. en. II.	iz druge delovne organiz.
30.	Špiler Ivan	20. 10. 1950	NK delavec	promet	iz druge delovne organiz.
31.	Štekl Pavel	4. 4. 1953	KV ključavničar	strojni obrat	iz JLA
32.	Strekl Bernard	30. 11. 1950	SS — gimn.	jeklovlek	iz JLA
33.	Štuk Štefan	23. 12. 1956	NK delavec	centralna delavnica	prva zaposlitev
34.	Suler Drago	9. 7. 1957	NK delavec	promet	prva zaposlitev
35.	Trobej Emil	14. 4. 1938	KV kemolabor.	TKR-kemijski odd.	iz druge delovne organiz.
36.	Urbanec Ivan	21. 2. 1949	PK strugar	obr. str. in delov	iz druge delovne organiz.
37.	Vocovnik Ivan	20. 6. 1947	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organiz.
38.	Založnik Alojz	11. 6. 1932	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organiz.

Odjavljeni:

1. Gavez Milan	12. 4. 1954	PK topilec	topilnica	v JLA
2. Grašič Karel	20. 11. 1952	KV električar	el. rem. j. t.	dana odpoved
3. Gomboc Emil	7. 4. 1951	KV električar	el. rem. j. t.	dana odpoved
4. Jamnik Jožef	27. 2. 1914	NK delavec	kovačnica	invalidska upokojitev
5. Kadiš Andrej	20. 10. 1951	KV obr. elektr.	el. rem. j. t.	dana odpoved
6. Koletnik Vladimir	19. 7. 1950	PK rezalec	obr. str. in delov	dana odpoved
7. Kurmanšek Jožef	19. 3. 1924	PK žerjavovodja	topilnica	invalidska upokojitev
8. Merčnik Avgust	21. 10. 1946	KV ključavničar	obr. str. in delov	dana odpoved
9. Motnik Anton II.	11. 7. 1954	KV ključavničar	obr. str. in delov	v JLA
10. Osojnik Edvard	19. 6. 1950	PK električar	el. rem. j. t.	dana odpoved
11. Petrič Alojz	19. 4. 1951	PK strugar	obr. pnevm. orodja	v JLA
12. Ristanovič Marjan	19. 5. 1954	KV strugar	obr. pnevm. orodja	dana odpoved
13. Rudolf Roman	28. 2. 1950	NK delavec	čistilnica	dana odpoved
14. Šimenc Milan	10. 9. 1952	KV rezkalec	obr. str. in delov	v JLA
15. Švab Jože	1. 3. 1955	NK delavec	sk. sl. en. I.	samovoljna zap. dela
16. Šardi Stanislav	11. 5. 1954	NK delavec	promet	v JLA
17. Urbanec Ivan	21. 2. 1949	PK strugar	obr. str. in delov	dana odpoved
18. Uršnik Friderik	22. 9. 1942	NK delavec	obr. str. in delov	samovoljna zap. dela

Izobrazba — kvalifikacija:

Sprejeti:

- 1 SS ekonomski tehnik
- 1 KV kovač
- 2 KV ključavničarja
- 1 KV kemolaborant
- 2 PK žerjavovodja
- 1 KV mesar
- 1 PK žarilec
- 1 PK topilec
- 1 PK brusilec
- 1 PK livar

Izobrazba — kvalifikacija

- 1 SS — gimn.
- 1 PK strugar
- 1 PK delavec
- 2 NS
- 21 NK delavcev

Izobrazba — kvalifikacija

Odjavljeni:

- 3 KV obr. električarji
- 2 KV ključavničarja
- 1 KV strugar
- 1 KV rezkalec
- 1 PK topilec
- 1 PK rezkalec
- 1 PK žerjavovodja
- 1 PK obr. električar
- 2 PK strugarja
- 5 NK delavcev

dek za prevoz domačinov in turistov predstavljaja 1 odst. celotnega dohodka. Toda ostal bom, ker sem tu doma in oral ledino, dokler ne bo mehka in voljna.»

»Kako ste občanom predstavili usluge? Kje iščete vzroke za boren odziv?»

»Vsem delovnim organizacijam na Koroškem sem poslal ponudbo za sodelovanje. Odgovorila mi je le Železarna Ravne. Na podlagi dogovora se je razvilo odredilno sodelovanje. Pomeni stalen vir dohodkov in socialno varnost. Še vedno pa ostane dovolj časa, v

katerem bi lahko vozil za druge delovne organizacije. Dokler bo veljal predpis, da lahko prevoznik opravlja tisti sodelavci v podjetjih, ki imajo osebne avtomobile, ne bo nič. Vsi vodilni jih namreč imajo, pa tudi potujejo predvsem ti, zato se bodo na vse pretege branili sprememb predpisov v lastno škodo.

Drugi reklamni oblik si nisem mogel privoščiti, ker nimam telefona. Ta me bo rešil mnogih skrbi in nevšečnosti. Podjetje PTT pa rešuje prošnjo že zelo dolgo, predolgo.

Vzroke za takšno stanje bi iskal v majhnih

možnostih za zabavo in skromnih sredstvih za življenje naših ljudi. Občani varčujejo, kjer se le da. Tisti pa, ki se zabavajo in popivajo, tudi sami vozijo. Turizem v občini ni kdove kako razvit. Ne zavoljo zaslužka, temveč zaradi spoznanja, da zapravljamo izjemne prilike, ki so dane v hribovskih vaseh in na samotnih kmetijah, bi rad sodeloval s turističnimi društvi. Marsikaj sem videl po svetlu kar bi lahko preizkusili tudi mi.

Malce kritičen bi bil tudi na račun občinskih upravnih organov. Sedaj jih čutim le ko

Franci Pečnik

Sobica v prvem nadstropju

Železniška postaja tam, kjer se nenadoma končuje proga, je stara, vendar že na pogled trdno zidana v dve nadstropji, stavba, ki je med nekaj enodružinskimi hišicami že od daleč opazna, če že ne zaradi drugega, vsaj zaradi svoje osamljenosti. Občutek nesorazmerne velikosti, ki ga vzbuja na prvi pogled, pa ne splahni niti tedaj, ko vstopiš vanjo skozi velika, zmerom nekoliko odprta vrata. Hiša ne premore več kot osem stanovanj in dveh uradnih prostorov, zato pa zavzema stopnišče toliko več prostora, ki vzbuja ob vstopu nelagodni občutek praznine in morda že kar osamljenosti vsakogar, ki živi tu. Vendar je mogoče, da se tako dozdeva le komu, ki je prvič stopil na zlizane kamnite stopnice in potem še, ko je prišel do kraja, poslušal zvonki, nekoliko zategli odmev svojih korakov.

Ljudje, od katerih večina stanuje tukaj že vse svoje življenje, so sami železničarji z družinami, ki štejejo največ šest, običajno pa le štiri ali pet članov. Redkokdaj se kdo odseli, bodisi da nima za to nobenih možnosti, bodisi da tudi če jih ima, noče zapustiti tega malega kraja in hiše, ki kljub vsej osamljenosti lahko že sama po sebi vpliva stanovanjem občutek trdne varnosti in samostojnosti. Celo še zdaj, ko postaja svoj pravi pomen izgublja že tri leta nazaj — odkar se pred njo ustavljajo le še lokomotive, ki zaidejo sem kot po pomoti: stare, izmzgane parnjake, podobne potepuškim starcem, ki so kdove zakaj tik pred koncem zašli s prave poti.

Z okna sobice v prvem nadstropju je pogled nanje včasih morda še otožnejši kakor iz drugih stanovanj, ki so ali obrnjena na drugo stran proti cesti ali pa imajo vsaj več oken. Starec in starica, ki prebivata v prostoru, ne mnogo večjem od malo razkošnejše kopalnice, včasih po cele ure izmenoma pritiskata obraz k motnim šipam, kakor bi se zmerom s kančkom upanja pričakovala opoldanski in večerni vlak.

Največkrat se to dogaja pozimi, ko je v sobici že čez dan tako mračno, da moreta le v nejasnih obrisih videti drug drugega; luči pa nikoli ne prižgeta pred trdno nočjo. Njuna obraza, ki se zgrabana in vsa bleda uokvirjata med ledene rože na oknu, je od spodaj, z zapuščenih tirov, komaj mogoče opaziti.

Poleti pa je le malo drugače. Značilni vonj po postanem in po nekoliko slabom umitih telesih se pomeša s prav tako čudnim vonjem na hodniku, kadar se za dalj časa odpro vrata sobice zaradi prezračevanja.

Ob takih prilikah že kratek pogled v notranjost izbe lahko marsikaj pove. Vendar nič nenavadnega: vse je tako, kot si predstavljaš, da mora biti — čeprav bi bil kak kos pohištva ob njuni razmeroma dobri pokojnini lah-

ko tudi novejša izdelave. Tisto »marsikaj« se skriva drugje: kljub vsej domačnosti, ki jo hoče vzbujati zelo staro pohištvo, veje iz notranjosti, prav nekje od sredine prostora nekakšen hlad tudi v najhujši poletni vročini.

Takrat sedita včasih zelo dolgo, tudi pri odprtih vratih, ne meneč se za redke mimoside, vsak na svojem stolu brez naslanjala, s spuščeni rokami, ki vztrajno vlečejo ramena in glavo vse niže k tlom, samo sedita, ne da bi v tem času spregovorila več kot deset besed, in strmita vsak v svojo migetajočo piko, ki sta si jo izbrala na lesenem, lepo poribanem podu. Morda se jima zdi, da bosta tako še najlaže nekoga ali nekaj pričakala.

Mož in žena sta, pa bi tega ne mogel vedeti kar tako, če bi ju recimo videl kje zunaj; celo če bi ju skupaj gledal na hišnem pragu, ne bi uganil, da živita v zakonu skoraj že petdeset let. Največkrat sta bolj podobna sosedoma, ki sta pač prisiljena živeti v isti hiši. In sploh sta tudi vsak zase nekam čudna, kadar se znajdetata med ljudmi. Morda pa vendar ne bolj kot vsi starci in starke, ki tlačijo zemljo že okoli devetdeset let. In končno tudi hladen odnos med njima ni trajal ves ta čas.

Tudi ta zimski dan je eden tistih, ko se vznemirjeno prestopata po sobi, komaj toliko široki, da moreta drug mimo drugega, ne da bi se pri tem dotaknila. V sobici je hladno in kljub zakurjeni peči ledeno okrasje na oknu nikoli prav ne izgine. Zdi se, da šipe nikakor niso neprepustne: oba čutita, kako se jima strupene osti iznenadne januarske megle zadirajo globoko, vse do kosti.

Starec seda zdaj na ta, zdaj na drugi stol, pa vmes postoji, kakor vsak trenutek pripravljen nekam oditi, medtem ko ona nepremično stoji pri oknu in nekaj momlja proti zasneženim tirov. Iz megle se luščijo čudni prividi in ona ve, da so krive njene opešane oči, pa se vseeno mrmraje pogovarja z njimi. Njena dva sinova sta in dva vnuka pa tudi snahi sta zraven in vsi mahajo proti njenemu oknu... Kdaj pa je pripeljal vlak... Nisem ga videla... Torej ste prišli, končno... Kako to da ga nisem videla... A kaj momlja zmešani starec za njenim hrbtom?

Obrne se od okna in hoče nekaj reči, morda nekaj ostrega, kakor, pusti me že pri miru, pa ga zagleda, kako sedi in strmi v prazno, in zave se, da zdaj ni naredil nič takega, za kar bi mu lahko oporekala, tako da ji ne preostane nič drugega, kakor da počasi odkravlja proti številniku, kjer trenutno nima časa početi.

Potem se starec počasi predrami, mežikajoč pogleduje proti njej, čeprav je mogoče niti ne vidi, ampak samo čuti, da mora biti tam neke, in nazadnje počasi spregovori: »Kje je včerajšnji časopis?«

Ne odgovori mu. Ve, da se bo zdaj zdaj ujezil, pa mu morda prav zato noče odgovoriti. Samo reče, govoreč sama s seboj: »Nihče več noče priti. K meni — nihče.«

Spet sta nekaj časa tiho. Videti je, da starec napenja spomin, ali mu je že odgovorila ali ne, potem nenadoma zatrjuje: »Tebe sem vprašal... Tebe. Kje je, kje je, kje...« Proti koncu postaja njegov glas vse šibkejši, dokler se končno popolnoma ne posuši v suhih, brezzobih ustih. Ona pa se vsa trese, kakor bi to doživljala prvokrat. Obenem pa že ve, da mu niti zdaj ne bo odgovorila — pa čeprav se ga nekoliko boji. Samo ponavlja, pa tako, da je stari ne more čuti: »Zdaj vidite, da se mu meša, zdaj vidite...«

Popoldan se že nagiba v večer in zdaj se on nekako domisli, da tako nima več smisla sitnariti zaradi časopisa. Bliža se namreč tisti del dneva, ko se ponavadi niti pripravata ne, ko samo ždita vsak na svojem stolu in se le z opešanimi očmi kdaj pa kdaj otipavata v vse gostejši temi.

Toda danes ta čas vendar ne mine čisto tako, kot sta ga vajena prebijati že leta in leta. Ona si kot običajno primakne stol k oknu, da bi gledala nekam skoz in da ji, kot si misli, ne bi bilo treba čutiti njega, ki ga iz dneva v dan teže prenaša, skoraj že sovraži z vso starčevsko trmo, primakne si stol tja tudi zato, da bi se laže spominjala zadnjih prijetnih

Bojana Rožanc, 8. č. osn. šola Ravne, Praprotni, linorez

trenutkov v svojem, mogoče že predolgem življenju. Toda ko hoče sesti, začuti, da stoji on tik za njo.

Morda se hoče obrniti, pa ostane samo pri poskusu, tega starec, ki niti zase prav ne ve, zakaj tako ves ohromljen stoji za njo, ne more videti. Potem je nekaj trenutkov slišati samo poglobljeno dihanje obeh. Čudne misli se jima ta čas naglo izmikajo in beže v občutno težko temo, ne da bi jo mogle vsaj malo osvetliti.

»Kaj hočeš? Zakaj ne sediš tam na svojem stolu? Kaj hočeš?« reče naposled ona s trdim in osornim, vendar že malo nalomljenim glasom, da bi starec, če bi še dobro slišal, lahko takoj vedel, da je je nečesa strah.

Pa je ni niti poslušal. Sklonil se je preko nje in z nosom na prijetno hladni šipi čakal, kdaj se bojo prižgale močne postajne luči. Vsak dan pač doživi trenutke, ko bi se lahko zalotil, kako ne more verjeti, da neke stvari ni več. Potem se je počasi sprijaznil, da ne bo videl ničesar.

Nenadoma se je obrnil k njej in vprašal s čisto razsodnim glasom: »Kdaj je bil Ivan zadnjikrat tu?«

»Kaj?« je bila resnično presenečena. Najprej zato, ker je tudi sama pravkar mislila na svoja dva otroka, ki ju že več kot dve leti ni bilo blizu, in potem zato, ker je bila skoraj prepričana, da je starec po nesreči, ki jo je doživel pred nekaj leti, sploh pozabil, da sta kdaj imela otroke. In ni mu mogla takoj odgovoriti, a čutili je bilo, da napeto preišlja.

Potem pa je presenetila ona njega: »Kaj, če bi nocoj prej prižgala luč? Saj ne bo veliko...«

Ni ji odgovoril in toliko da ni s trmastim prepričanjem mučenke pomislila, da se je osvestil pač samo za trenutek; ko se je v sobici že prižgala luč. In nehoti sta se spogledala. Kako čudno...

»In kako dolgo že ni bilo Rudija. Skoraj se ne spominjam več, kakšen je,« je rekel mirno, niti ne obtožujoče, ko je primaknil svoj stol k njenemu; a še vedno ni hotel sesti. Ona pa se je trudila, da bi mu odgovorila, kdaj sta bila onadva zadnjikrat tu. Toda starcu se to že ni več zdelo niti malo pomembno, spet je stal pri oknu in nekaj mrmral — in tokrat ga je ona razumela: »Danes ima pa veliko zamude.«

Ob tem je res začutila nekakšno usmiljenje do njega — in tudi do sebe; sovraštva, ki ga je predolgo gojil v njej, čeprav nehoti in ne-

skrb, ki bedi nad mojim dohodkom, opore in vzpodbude pa nobene.

»Po kakšnih pravilih se ravnote pri delu?« Ni jih veliko. Samouk sem. Vedno sem pripravljen, podnevi in ponoči, nobene prilagoditve ne zamudim. Za vse veljajo enake cene. Vztrajen sem, ker je delo moja prva skrb.

»Kaj načrtujete za prihodnost?«

»Vsa moja prizadevanja so posvečena nakupu kombija, ki bo dejavnost in krog uslug močno razširil. Njegove zmogljivosti bodo večje. Prevažal bom domače izletnike, turiste in športnike, ki so me k novi podjetnosti vzpodbudili. Kasneje, ko prevoznitvo ne bo več razvada, temveč potreba, bi dokupil še en avto. Prepričan sem namreč, da bodo z rastjo mesta naraščale tudi zahteve po prevoznih uslugah. Rad bi jim bil kos.«

So naše navade, načela, vrednote res tako trda ledina? Morda pa ne? Stevilne pridobitve modernega časa nas na silo preobražajo, nekatere povzemamo zaradi snobizma, mnoge pa sprejememo šele tedaj, ko je njih veljava potrjena v okolju, kjer živimo in delamo. Ob našem standardu si novatorstva za vsako ceno res ne moremo privoščiti. Nič nenavadna se mi ne zdita zato vztrajnost in pogum tistih, ki nam ga ponujajo.

E. Jelen

Ko je atek v službi

DOMA IN NA TUJEM

EVROPA — Nadaljnji vzpon proizvodnje elektrojekla je znašal v letu 1971 18 % vse evropske proizvodnje jekla ali 27,8 milijona ton proizvedenega jekla v električnih obločnih pečeh. V Italiji odpade na celotno proizvodnjo jekla 46 % na elektro jeklo, na Švedskem 37 % in v Španiji 35 %. V letu 1972 je bilo dano v Evropi v pogon 40 novih električnih obločnih pečeh, medtem se je proizvodnja dvignila za nadaljnje 3 milijone ton. V letu 1973 predvidevajo izgradnjo 30 novih pečeh in proizvodnja elektrojekla se bo dvignila za nadaljnje 3 milijone ton.

USA — Ford Motor Company Steel Division je napovedal veliko ekspanzijo in naredil modernizacijski program, ki se je začel leta 1973. Gre za postavitev dveh 180-tonskih elektro obločnih pečeh, od katerih bo vsaka imela po en transformator jakosti 75/80 MVA. V popolnem obratovanju bodo v letu 1975 in obe pečeh bosta proizvajale 450 tisoč ton elektro jekla. Fordov projekt kaže, v kakšni meri narašča proizvodnja elektro jekla.

VELIKA BRITANIJA — F. H. Lloyd in Cooper Industry LTD, gradita novo minijeklarno, v kateri bo ena 30-tonska elektroob-

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem delavcem valjarne za denarno pomoč ob izgubi mojega moža in sina Borisa. Obenem se zahvaljujem vsem, ki so mi lajšali bolečine v najtežjih dneh.

Stefka Krivec

vede, pa ne more izbrisati en sam osvetljen večer. Kljub temu pa je starka kradoma vstala, ko se je on še zmerom naslanjal na okensko polico, hitro stopila k omari in iz predala potegnila njegov včerajšnji časopis.

Orumenel in razcefran papir izpred treh let je položila na mizo zraven njegovih naočnikov. Potem se je še sama za trenutek zastrmela v obkroženo besedilo, ki ga ni znala brati, pa ga je znala kljub temu skoraj na pamet — osmrtnici podobno, kratko poročilo o nekostnosti njihove proge.

ločna peč s transformatorjem 15 MVA proizvedla na leto 100 tisoč ton elektrojekla, ga skozi neprekinjeno litje predelala v gredice ter jih izvaljala v valjarni.

JAPONSKA — Kawasaki Steel Corporation in Shiba je naredil zanimive instalacije, ki predelujejo odpake in prah z vsebnostjo železa v železne pelete. Dnevno predela 1000 ton odpak in prahu in dobi 650 ton železnih peletov. Te predelujejo naprej v električnih obločnih pečeh. Tako iz odpak, ki so prej onesnažile reke, in iz prahu, ki je onesnažil ozračje, pridobivajo jeklo, ljudje pa živijo v čistem okolju.

ARGENTINA — Podjetje Gurmendi S. A. Buenos Aires je postavilo visoko produktivne električne obločne pečeh z težo vložka 65 ton in transformatorjem 36 MVA.

MEHIKA — Hojolata Y Lamina S. A. PUEBLA ima zgrajeno napravo za izdelavo železnih pelet in je v letu 1972 že proizvajal dnevno 1000 ton tega zanimivega vložka za električne obločne pečeh. Pelete šaržira v dve 100-tonski električni obločni pečeh. V vložku je 69 % peletov.

KOREJA — INCHONIRON & STEEL COMP. je postavil nove 40-tonske električne obločne pečeh s transformatorji 18 MVA. Gredice dela prek neprekinjenega litja. Proizvaja paličasto jeklo in žico.

USA — CF & I STEEL CORPORATION je v Koloradu zgradil novo elektro jeklarno z eno obločno pečjo, ki bo letno proizvedla 280 tisoč ton elektro jekla. Peč je opremljena z najmodernejšimi napravami za odprševanje.

JAPONSKA — Približno 40 električnih obločnih pečeh uporablja hladilna telesa v sten-skih oblogah pečeh, da bi tako izboljšali vzdržljivost ognjeodpornih oblog. Hladilna telesa so zelo skrbno izdelana in pred uporabo testirana ter so se izkazala zelo racionalna. Na telesa, ki so vodno hlajena, se ognjeodporna materiale nabrizgava in nacementira.

Za dobro voljo

Blizu cilja

Ko je Diogen ostarel, so mu svetovali, naj neha delati. Odvrnil je:

»Če bi tekmoval na dirkah, ali naj bi tekel počasneje, ko bi se bližal cilju?«

Domišljija

Francoski ilustrator Gustave Doré slovi po ilustracijah Svetega pisma, Božanske komedije in številnih drugih klasičnih leposlovnih del. Njegov oboževalec, pisatelj Theophile Gautier, je nekoč dejal:

»Rad bi imel Doréjevo domišljijo. Zanesljivo vem, da bi na témo vpliv bolj na žensko čustvenost ustvaril sto petdeset sijajnih risb.«

Kako se pišeš

Mladenič, ki ga je bil Dumas spoznal šele prejšnji dan, je dan pozneje v pariški kavarni Tortoni srečal pisatelja in ga zelo po domače pozdravil, da bi drugi mislili, kako velika prijatelja sta s slavnim romanopiscem.

»Zdravo, Dumas, kako kaj pišeš?« je rekel mladenič.

»Zdravo, dragec, kako se pišeš?« je odgovoril Dumas.

Najnovejša knjiga

Aleksander Dumas je eden od najplodovitejših pisateljev vseh časov, saj je izdal okrog tisoč dvesto knjig. Zgodovinarji trdijo, da mnogih ni napisal sam, ampak so jih po njegovih navodilih pisali mladi pisatelji.

Naša upokojenca

Jožef Kurmanšek, roj. 19. marca 1924, v železarni od 1. aprila 1950 dalje, nazadnje kot žerjavovodja v topilnici. Invalidsko upokojen 15. januarja 1973

Jožef Jamnik, roj. 27. februarja 1914, v železarni od 12. aprila 1954 dalje v kovačnici, nazadnje kot čistilec končnih izdelkov. Invalidsko upokojen 23. decembra 1972

VELIKA BRITANIJA — Firma IONSON and NEWPHEW je izdelala mini jeklarno za proizvodnjo žice. Zgradili so eno 40-tonsko električno obločno peč s transformatorjem 20 MVA in proizvajajo letno 100.000 ton jekla.

BRAZILIJA — Podjetje FORD WLLYS DO BRASIL gradi v dveh fazah velike livarne, katere bodo opremljene z dvema 15-tonskima električnima pečema in eno 25-tonsko električno obločno pečjo. Livarna bo pričela obratovati septembra 1973.

F. B.

Ko je nekoč spet izšel neki njegov roman, je Dumas oče srečal sina in ga vprašal:

»Si prebral mojo najnovejšo knjigo?«

Sin je lakonično odgovoril:

»Ne, pa ti?«

Nimajo drugega dela

Francoski dramatik in romanopisec Aleksander Dumas sin se je s prijatelji sprehajal po Elizejskih poljanah. Nenadoma je nekdo pripomnil:

»Neverjetno, za koliko so drevesa na tej strani zrastle v enem letu.«

»Prava reč,« je odgovoril romanopisec, »saj nimajo drugega dela!«

Ali je vredno

Slavni francoski romanopisec Gustave Flaubert je zelo pazil na čistost sloga in je po desetkrat na ves glas deklamiral vsak stavek, preden ga je napisal. Dumas je zato večkrat dejal:

»Flaubert je velikan, ki poseka ves gozd, da bi iz lesa, ki ga dobi, izdelal škatlico za vžigalice.«

Popolnoma zdrav

Zdravnik, ki je obiskal Foraina malo pred smrtjo, ga je hotel opogumiti in mu je dejal, da mu žila bije pravilno, da je dihanje v redu, srce prav tako in da vročina pada.

»Razumem!« je dejal Forain, ki si je bil na jasnem o svoji brezupni bolezni, »rešite me, če hočete, da bom umrl popolnoma zdrav.«